Бібліятэчная прастора.
Віцебскі рэгіён

Інфармацыйна-аналітычны бюлетэнь

ДУ “ВІЦЕБСКАЯ АБЛАСНАЯ БІБЛІЯТЭКА ІМЯ У. І. ЛЕНІНА”
Аддзел бібліятэказнаўства

БІБЛІЯТЭЧНАЯ ПРАСТОРА. ВІЦЕБСКІ РЭГІЁН

Інфармацыйна-аналітычны бюлетэнь

Віцебск
2016

УДК 027
ББК 78.34(4Беи-4Вит)
Б67

Складальнік *Н. А. Пугачова*
Рэдакцыйная калегія:
В. М. Камендантава (адказ. рэд.), А. М. Васілеўская
Адказны за выпуск *Т. М. Адамян*

Бібліятэчная прастора. Віцебскі рэгіён : інфармацыйна-аналітычны бюлетэнь / ДУ «Віцебская абласная бібліятэка імя У. І. Леніна», Аддзел бібліятэказнаўства ; [склад. Н. А. Пугачова]. – Віцебск, 2016. – 75 с.

У штогадовым выданні прадстаўлены агляды дзейнасці Віцебскай абласной бібліятэкі імя У.І. Леніна і публічных бібліятэк сістэмы Міністэрства культуры ў Віцебскай вобласці за 2015 год.

Выданне прызначана для бібліятэчных работнікаў, спецыялістаў у галіне інфармацыйных тэхналогій, кіраўнікоў органаў кіравання культурай, а таксама для тых, хто цікавіцца развіццём бібліятэчнай справы ў вобласці.

© ДУ «Віцебская абласная бібліятэка імя У.І. Леніна», 2016

БІБЛІЯТЭЧНАЯ ПРАСТОРА.
ВІЦЕБСКІ РЭГІЁН

Інфармацыйна-аналітычны бюлетэнь

Складальнік **Пугачова** Наталля Аляксандраўна
Адказны за выпуск Т.М. Адамян
Камп'ютарная вёрстка А.В. Юпатавай
Мастацкае афармленне К.В. Стральцовай

Тыраж 12 экз.
Надрукавана на ксераксе ДУ «Віцебская абласная бібліятэка імя У.І. Леніна»
210601 г. Віцебск, вул. Леніна, д. 8а
E-mail: vlib@vlib.by

Працяг табліцы 14

ЦБС	Паступіла агучанай літаратуры			Колькасць выданых дакументаў		
	кольк. назваў	кольк. экз.	на суму (тыс. руб.)	УСЯГО	У т.л. агуч. літ.	У т.л. шр. Брайля
Бешанковіцкая	4	4	0,3	83	83	0
Браслаўская	17	145	12,0	183	17	0
Верхнядзвінская	9	16	0,7	182	12	0
Віцебская	11	17	1,2	340	37	0
Гарадоцкая	0	0	0	191	0	0
Глыбоцкая	2	2	0,6	240	143	0
Докшыцкая	29	29	2,3	247	61	0
Дубровенская	8	8	0,6	24	5	0
Лепельская	0	0	0	135	27	0
Лёзненская	0	0	0	16	16	0
Міёрская	0	0	0	108	73	0
Аршанская	136	136	4,7	6889	1848	0
Полацкая	59	59	5,0	1178	1178	0
Пастаўская	0	0	0	0	0	0
Расонская	6	6	0,5	18	18	0
Сенненская	11	60	1,3	86	86	0
Талачынская	37	63	3,0	9	9	0
Ушацкая	14	14	1,0	34	34	0
Чашніцкая	13	13	1,0	53	12	0
Шаркаўшчынская	0	0	0	0	0	0
Шумілінская	0	0	0	207	114	0
Усяго па РЦБС	***356***	***572***	***34,2***	***10223***	***3773***	***0***
г.Віцебск	39	39	5,0	3227	2891	0
г.Наваполацк	66	85	7,8	0	0	0
Усяго па ГЦБС	***105***	***124***	***12,8***	***3227***	***2891***	***0***
УСЯГО па ЦБС	**461**	**696**	**47,0**	**13450**	**6664**	**0**
Абласная б-ка	110	111	10,5	840	0	840
УСЯГО	**571**	**807**	**57,5**	**14290**	**6664**	**840**

ЗМЕСТ

ВІЦЕБСКАЯ АБЛАСНАЯ БІБЛІЯТКА ІМЯ У.І. ЛЕНІНА Ў 2015 ГОДЗЕ 4
Камендантава В.М. *– намеснік дырэктара Віцебскай абласной бібліятэкі імя У.І. Леніна*

АГЛЯД ДЗЕЙНАСЦІ ПУБЛІЧНЫХ БІБЛІЯТЭК ВІЦЕБСКАЙ ВОБЛАСЦІ. ГОД 2015 22
Пугачова Н.А. *– загадчык аддзела бібліятэказнаўства Віцебскай абласной бібліятэкі імя У.І. Леніна*

МЕТАДЫЧНАЯ ДЗЕЙНАСЦЬ БІБЛІЯТЭК 37
Балабух Т.А. *– вядучы бібліятэкар аддзела ібліятэказнаўства Віцебскай абласной бібліятэкі імя У.І. Леніна*

БІБЛІЯГРАФІЯ 42

Публікацыі супрацоўнікаў бібліятэк Віцебскай вобласці ў прафесійных выданнях 42

Новыя паступленні літаратуры па бібліятэказнаўстве, бібліяграфазнаўстве і кнігазнаўстве 43

САЦЫЯКУЛЬТУРНАЯ ДЗЕЙНАСЦЬ. ФОТАФАКТ 45

ДАДАТКІ 49

Табліца № 1. Рэарганізацыйныя працэсы публічных бібліятэк Віцебскай вобласці ў 2015 годзе 49

Табліца № 2. Сетка публічных бібліятэк Віцебскай вобласці ў 2015 годзе 51

Табліца № 3. Карыстальнікі 53

Табліца № 4. Наведванні 55

Табліца № 5. Дакументавыдача 57

Табліца № 6. Стан бібліятэчных фондаў 59

Табліца № 7. Інфармацыя аб аб'ёмах фінансавання на камплектаванне бібліятэчных фондаў 61

Табліца № 8. Інфарматызацыі і аўтаматызацыя бібліятэк вобласці 63

Табліца № 9. Інфармацыя аб выкананні паказчыкаў Дзяржаўнай праграмы "Культура Беларусі" на 2011–2015 гг. 66

Табліца № 10. Кадры 67

Табліца № 11. Платныя паслугі 69

Табліца № 12. Арганізацыя работы бібліёбусаў 71

Табліца № 13. Дзіцячыя бібліятэкі 72

Табліца № 14. Абслугоўванне карыстальнікаў з парушэннямі зроку 73

ВІЦЕБСКАЯ АБЛАСНАЯ БІБЛІЯТКА ІМЯ У.І. ЛЕНІНА Ў 2015 ГОДЗЕ

Камендантава В.М.,
намеснік дырэктара
Віцебскай абласной бібліятэкі імя У.І. Леніна

У 2015 годзе аддзеламі абслугоўвання бібліятэкі абслужана **45 126** непасрэдных карыстальнікаў пры плане 45 000 (100,3 % да плана) і **127** аддаленых карыстальнікаў. З агульнай колькасці непасрэдных чытачоў дзеці ва ўзросце да 15 гадоў склалі **3 898.**

Карыстальнікам за справаздачны год выдана **909 996** экз. бібліятэчных дакументаў (98,9 % да запланаванага). У тым ліку па відах: кніг і брашур – 414 589 экз. (45,6 % ад агульнай колькасці), часопісаў – 388 367 экз. (42,7 %), газет – 92 133 экз. (10,1 %), выяўленчых дакументаў – 3 129 (0,3 %), іншых дакументаў (нотаў, картаў, ДАСТаў) – 5 209 экз. (0,6 %). Электронных і аўдыявізуальных дакументаў было выдана 6 569 адзінкі (0,7 %). З агульнай колькасці выданых дакументаў 184 867 экз. складае мастацкая літаратура (20,3 %), 54 320 экз. – выданні на беларускай мове (6 %). Сярэдняя выдача дакументаў у дзень склала 3 074 экзэмпляра.

Непасрэдныя наведванні па бібліятэцы склалі **229 898** (98,7 % да плана). Разам з тым, у справаздачным годзе колькасць віртуальных наведванняў на афіцыйны сайт бібліятэкі, на якім размешчаны значныя ўласныя бібліятэчныя рэсурсы (электронны каталог, базы даных, электронныя версіі друкаваных выданняў) склала **466 821** наведванне.

У 2015 годзе бібліятэка была адкрыта для наведвальнікаў 296 каляндарных дзён. Кожны дзень каталогі, абанемент і чытальныя залы ў сярэднім наведвалі 777 карыстальнікаў, што на 19 карыстальнікаў менш чым у 2014 годзе. Найбольш часта чытачы наведвалі аддзел абанемента (59 093 наведвання за год, у сярэднім 200 чытачоў у дзень), найбольшую колькасць дакументаў выдаў аддзел эканамічнай, тэхнічнай і сельскагаспадарчай літаратуры (165 203 экз.).

У мінулым годзе бібліятэкай абслугоўвалася больш за 50 чалавек з абмежаванымі фізічнымі магчымасцямі, з якіх 28 – інваліды па зроку. Нестацыянарнымі формамі абслугоўвання было ахоплена 14 чалавек, якія карысталіся спецыялізаванымі выданнямі, надрукаванымі шрыфтам Брайля. У 2015 годзе дадзеных выданняў паступіла 60 экз.

Праз сістэму МБА абслугоўвалася 258 абанентаў (151 індывідуальны і 107 калектыўных). З фонду бібліятэкі абанентам было выдана 385 экз. дакументаў (у тым ліку 109 электронных копій), атрымана з іншых бібліятэк – 259 экз. (кніг – 157, ксеракопій – 5, электронных копій – 97).

Чытальнасць па бібліятэцы склала **20,2** (19,5 у 2014 г.); наведвальнасць – **5,1** (4,8 у 2014 г.); абарачальнасць фонду – **1,3** (1,3 у 2014 г.).

Дадатак 14
Табліца 14

АБСЛУГОЎВАННЕ КАРЫСТАЛЬНІКАЎ З ПАРУШЭННЯМІ ЗРОКУ Ў ПУБЛІЧНЫХ БІБЛІЯТЭКАХ ВІЦЕБСКАЙ ВОБЛАСЦІ. 2015

ЦБС	Колькасць чытачоў-інвалідаў па зроку			Фонд для інвалідаў па зроку			
	УСЯГО	У т.л.		УСЯГО	У т.л.		
		наведв. б-ку	абслуг. у хатніх умовах		агуч. літ.	павяліч. шр.	шр. Брайля
Бешанковіцкая	10	7	3	40	40	0	0
Браслаўская	11	9	2	431	431	0	0
Верхнядзвінская	8	5	3	211	210	1	0
Віцебская	17	13	4	228	228	0	0
Гарадоцкая	8	6	2	44	44	0	0
Глыбоцкая	37	33	4	310	310	0	0
Докшыцкая	13	6	7	650	644	0	6
Дубровенская	20	5	15	73	46	0	27
Лепельская	22	17	5	157	156	0	1
Лёзненская	21	15	6	97	97	0	0
Міёрская	10	8	2	198	198	0	0
Аршанская	200	197	3	3572	3572	0	0
Полацкая	40	34	6	2473	2473	0	0
Пастаўская	0	0	0	75	75	0	0
Расонская	4	0	4	104	104	0	0
Сенненская	26	17	9	533	533	0	0
Талачынская	3	3	0	625	315	310	0
Ушацкая	10	6	4	175	175	0	0
Чашніцкая	20	12	8	117	117	0	0
Шаркаўшчынская	5	2	3	0	0	0	0
Шумілінская	43	6	37	129	129	0	0
Усяго па РЦБС	***528***	***401***	***127***	***10242***	***9897***	***311***	***34***
г.Віцебск	272	270	2	1982	1982	0	0
г.Наваполацк	0	0	0	593	593	0	0
Усяго па ГЦБС	***272***	***270***	***2***	***2575***	***2575***	***0***	***0***
УСЯГО па ЦБС	**800**	**671**	**129**	**12817**	**12472**	**311**	**34**
Абласная б-ка	28	14	14				
УСЯГО	**828**	**685**	**143**	**12817**	**12472**	**311**	**34**

Дадатак 13
Табліца 13

АСНОЎНЫЯ ПАКАЗЧЫКІ ДЗЕЙНАСЦІ ДЗІЦЯЧЫХ БІБЛІЯТЭК. 2015

ЦБС	Колькасць б-к	Карыстальнікі		Дакументавыдача, экз.		Фонд экз.	Паступіла, экз.	Выбыла, экз.	Колькасць бібліятэчных работнікаў		
		Усяго	у т.л. дзецям да 15 гадоў	Усяго	у т.л. дзецям да 15 гадоў				Усяго	у тым ліку	
										з выш. спец. адукац.	з сяр. спец. адукац.
Бешанковіцкая	1	1551	1397	30491	29613	20615	879	1221	3	1	2
Браслаўская	1	2652	2300	48569	44928	31502	1055	1055	6	5	
Верхнядзвінская	1	1818	1476	33715	27507	15982	991	1423	4		3
Віцебская	0										
Глыбоцкая	2	3172	2888	64446	59085	37637	880	800	7	1	3
Гарадоцкая	0										
Докшыцкая	1	2102	1798	40000	37792	23501	681	601	4	3	
Дубровенская	1	2110	1631	32416	23001	25554	678	1635	4	2	2
Лепельская	1	2709	2469	58872	53571	27426	1458	1934	5	2	2
Лёзненская	1	2402	2074	47802	43276	21178	1147	1636	4	1	2
Міёрская	2	2706	1888	48532	30320	41133	1732	3142	5	3	0
Аршанская	2	7409	5347	145777	59147	87766	1621	757	10	4	5
Полацкая	2	6128	5190	106771	91203	57447	1926	3537	9	7	2
Пастаўская	2	2868	2379	53544	43265	40854	911	1605	6	3	3
Расонская	1	1201	847	23809	18264	16229	969	497	2	1	
Сенненская	1	1852	1603	37005	33107	21 207	802	1516	3	1	1
Талачынская	1	1803	1622	36002	33007	18612	642	1813	4		1
Ушацкая	1	2127	1571	43234	37208	31909	700	3203	4	1	3
Чашніцкая	2	6490	5989	152412	146375	72148	3598	2317	11	2	8
Шаркаўшчынская	1	1575	1272	23793	19115	19068	709	1274	3	0	2
Шумілінская	1	1550	1550	32194	32194	8704	354	337	3	0	2
Усяго па РЦБС	***25***	***54225***	***45291***	***1059384***	***861978***	***597265***	***21733***	***30303***	***97***	***37***	***41***
г. Віцебск	7	35146	28109	620626	427206	270784	9329	9456	50	23	13
г. Наваполацк	2	10422	9528	214645	189128	140746	4885	7745	17	10	6
Усяго па ГЦБС	***9***	***45568***	***37637***	***835271***	***616334***	***411530***	***14214***	***17201***	***67***	***33***	***19***
УСЯГО	**34**	**99793**	**82928**	**1894655**	**1478312**	**1008795**	**35947**	**47504**	**164**	**70**	**60**

У 2015 годзе ў бібліятэцы працавала 111 бібліятэчных спецыялістаў. З 72 супрацоўнікаў аддзелаў абслугоўвання 56 бібліятэчных работнікаў былі заняты непасрэдна абслугоўваннем чытачоў. Нагрузка на аднаго бібліятэкара склала ў сярэднім па чытачах – 892 чалавекі (пры норме 700), па дакументавыдачы – 18 665 экз. (пры норме 10 000).

На камплектаванне бібліятэчнага фонду зрасходавана 2 214,2 млн рублёў бюджэтных сродкаў. У тым ліку: на кнігі – 1363,2 млн руб. (у 2014 годзе – 1034,8 млн руб.), на перыядычныя выданні – 802,2 млн руб. (у 2014 годзе – 748,3 млн руб.).

Усяго ў фонд бібліятэкі было набыта 16 952 экз. дакументаў. У тым ліку за бюджэтныя сродкі – 15 892 экз. дакументаў, за пазабюджэтныя – 18 экз. кніг. Пазабюджэтныя выдаткі на набыццё літаратуры склалі 10,5 млн рублёў.

Паказчык ад агульнага бюджэту на камплектаванне склаў 18,8 % (у 2014 годзе – 16,6 %).

У 2015 годзе ў фонд паступіла 9116 экз. кніг, што на 19 экз. больш, чым у 2014 годзе.

Падпіска на перыядычныя выданні ажыццяўлялася праз падпісныя каталогі аператараў РУП «Белпочта», ТАА «Агенство Владимира Гревцова», ТАА «Издательский дом Владимира Гревцова», УП «Регистр-Медиа». У 2015 годзе бібліятэка выпісвала **667** назваў перыядычных выданняў: 590 – часопісы, 77 – газеты. Усяго за год атрымана **7 225** адзінак уліку перыядычных выданняў (у тым ліку ў рэльефна-кропкавым фармаце), што складае 42,6 % ад новых паступленняў.

У 2015 годзе набыта сацыяльна значных выданняў **181** экз. на суму 16,7 млн рублёў, агучаных дакументаў – 111 экз. на суму 10,5 млн рублёў, электронных выданняў – 17 экз. на суму 3,1 млн рублёў.

Кніг беларускіх выдавецтваў, у тым ліку на беларускай мове, набыта **827** экз. (9,1 % ад агульнай колькасці набытых кніг).

На канец справаздачнага года фонд бібліятэкі склаў **705 809** экзэмпляраў. У параўнанні з 2014 годам ён павялічыўся на 1 251 экз.

Асноўнымі крыніцамі камплектавання фонду бібліятэкі за апошнія 3 гады з'яўляліся: кнігагандлёвыя фірмы, літаратура ў дар, выдавецтвы, кнігарні горада, узамен згубленых, па падпісцы, абменны фонд, іншыя.

У справаздачным годзе спісана **15 701** адзінак захоўвання, у тым ліку: 10 953 экз. кніг, 3949 экз. часопісаў, 93 камплекты газет. Выключэнне дакументаў з фонду ажыццяўлялася па наступных прычынах: па зношанасці (10252 экз.), у сувязі з заканчэннем тэрміну захавання (4037 экз), па састарэласці па змесце (1084 экз.), па празмернай дублетнасці (221 экз.), страчаныя (107 экз.).

Працэнт абнаўлення фонду за 2015 год склаў **2,4 %.**

Сацыякультурнае абслугоўванне

Мерапрыемствы да Года моладзі

У мэтах развіцця творчага, навуковага і прафесійнага патэнцыялу моладзі, яе актыўнага прыцягнення да правядзення сацыяльна-эканамічных пераўтварэнняў у краіне, выхавання пачуццяў патрыятызму і грамадзянскай адказнасці Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь быў падпісаны Указ аб абвяшчэнні 2015 года Годам моладзі. У сувязі з гэтым, найбольш значныя сацыякультурныя мерапрыемствы бібліятэкі прысвячаліся тэме моладзі, моладзевай палітыкі, былі арыентаваны на дадзеную чытацкую аўдыторыю.

Год моладзі пачаўся рэалізацыяй праекта «Дыялог культур», у рамках якога 3 лютага прайшоў Дзень індыйскай культуры. Мерапрыемства было арганізавана сумесна з факультэтам падрыхтоўкі замежных грамадзян УА «ВДМУ». Супрацоўнікі сектара замежнай літаратуры і студэнты Віцебскага дзяржаўнага медыцынскага ўніверсітэта пазнаёмілі прысутных з культурай, мастацтвам і традыцыямі Індыі.

26 сакавіка ў аддзеле літаратуры па мастацтве быў прадстаўлены аўтарскі рэжысёрскі курс члена ГА «Беларускі саюз тэатральных дзеячаў», выкладчыка УА «Віцебскі дзяржаўны каледж культуры і мастацтваў» Ігара Васільевіча Баярынцава «Тэатр-клас». Вечар быў пабудаваны ў форме адкрытага ўрока. Навучэнцы выступілі ў розных жанрах: паказалі фрагменты з практычнага паказу «Лаўка», цыркавыя эцюды, спявалі, чыталі вершы. Гледачы высока ацанілі творчы патэнцыял і добрую сцэнічную культуру будучых артыстаў.

Падчас святкавання Дня бібліятэк Беларусі ў бібліятэцы адбылася цырымонія ўзнагароджання пераможцаў абласнога конкурсу «Читаем о войне», прайшлі літаратурныя дэбаты «Литература. Искусство. Молодежь», арганізаваныя сумесна з Віцебскім абласным камітэтам ГА «БРСМ» і Віцебскім аддзяленнем ГА «Саюз пісьменнікаў Беларусі».

Сярод сацыякультурных мерапрыемстваў да Года культуры трэба вылучыць цыкл сустрэч алімпійскіх прызёраў – ураджэнцаў Віцебшчыны з моладдзю і падлеткамі. Так, 4 сакавіка ў бібліятэцы прайшла сустрэча з прызёрам XXII Алімпійскіх гульняў, чэмпіёнам свету па грэка-рымскай барацьбе, дырэктарам Віцебскай абласной школы вышэйшага спартрыўнага майстэрства Ігарам Каныгіным, арганізаваная сумесна з Прадстаўніцтвам Нацыянальнага алімпійскага камітэта Рэспублікі Беларусь у Віцебскай вобласці і Віцебскім абласным навукова-метадычным цэнтрам фізічнага выхавання насельніцтва. Сустрэча з цяжкаатлеткай, бронзавым прызёрам Алімпійскіх гульняў 2012 года, заслужаным майстрам спорту Марынай Шкерманковай адбылася 4 мая. Да мерапрыемства супрацоўнікамі агульнай чытальнай залы была падрыхтавана бібліятэчная выстава «Не женских видов спорта не бывает».

Мерапрыемствы да 70-годдзя Перамогі ў Вялікай Айчыннай вайне. Патрыятычнае і інтэрнацыянальнае выхаванне

Гісторыка-патрыятычнае выхаванне з’яўлялася адным з важнейшых

Дадатак 12
Табліца 12

АРГАНІЗАЦЫЯ РАБОТЫ БІБЛІЁБУСАЎ. 2015

ЦБС	Бібліёбус	Год набыцця	Кольк. населен. пунктаў, што абслуг. бібліёбусам	Маршруты, выезды				Кольк. жыхароў у зоне абслуг.	Паказчыкі			
				Кольк. маршрутаў	Кольк. пунктаў на маршруце	Кольк. выездаў	Наведаны кожны пункт у сярэднім (разоў)		чытачоў	кнігавыдач	наведванняў	% ахопу насельн. у зоне абслуг.
Бешанковіцкая	1	2008	54	17	1-6	140	8,2	1557	703	14159	4334	45,2
Браслаўская	1	2010	79	12	5-8	85	7,1	2823	417	9840	2094	14,8
Верхнядзвінская	1	2007	36	12	2-5	71	5,9	737	221	3988	787	30,0
Віцебская	1	2008	28	13	2-3	81	6,2	2688	758	13139	3244	28,2
Глыбоцкая	1	2006	22	6	2-5	28	4,7	1980	352	5978	2181	17,8
Гарадоцкая	1	2007	51	11	3-11	96	8,7	1749	422	13311	2700	24,1
Докшыцкая	1	2010	9	4	1-3	9	2,3	1171	37	452	74	3,2
Дубровенская	1	2009	19	6	2-6	67	11,2	710	133	5282	814	18,7
Лепельская	1	2010	42	9	3-5	49	5,4	1693	425	5239	1017	25,1
Лёзненская	1	2005	14	9	2-4	14	1,6	946	100	1254	245	10,6
Міёрская	0	0	0	0	0	0	0,0	0	0	0	0	0,0
Аршанская	1	2006	48	23	2-4	136	5,9	1200	688	13133	3378	57,3
Полацкая	1	2010	23	12	1-6	96	8,0	1766	319	8151	1595	18,1
Пастаўская	0	0	0	0	0	0	0,0	0	0	0	0	0,0
Расонская	1	2012	91	8	1-12	17	2,1	1011	25	187	34	2,5
Сенненская	1	2008	58	16	2-4	162	10,1	972	386	7928	1220	39,7
Талачынская	1	2007	17	7	2-3	58	8,3	1816	260	4731	1284	14,3
Ушацкая	0	0	0	0	0	0	0,0	0	0	0	0	0,0
Чашніцкая	1	2012	33	11	2-5	143	13,0	1583	464	18982	3270	29,3
Шаркаўшчынская	1	2006	42	13	5	42	3,2	1517	496	6927	1262	32,7
Шумілінская	1	2005	58	14	2-8	58	4,1	1300	310	4 905	1094	23,8
Усяго па РЦБС	**18**		**724**	**203**	**1-12**	**1352**	**6,7**	**27219**	**6516**	**132681**	**30627**	**23,9**

Працяг табліцы 11

Цэнтралізаваныя бібліятэчныя сістэмы	Колькасць карыстальнікаў (тыс.)	тыс. руб на 1 карыстальніка	Колькасць жыхароў (тыс.) *Стат. ежегодник Витеб. обл. 2014	тыс. руб. на 1 жыхара	Выкана на ў 2014 г.
Бешанковіцкая	10,1	10,6	16,5	6,6	93,6
Браслаўская	15,8	8,2	27,1	4,8	99,5
Верхнядзвінская	11,5	3,3	22,6	1,7	37,3
Віцебская	17,4	3,3	37,7	1,5	47,1
Глыбоцкая	19,9	4,0	38,5	2,0	85,1
Гарадоцкая	14,3	3,0	24,0	1,8	40,5
Докшыцкая	14,1	6,2	24,5	3,6	72,5
Дубровенская	9,8	5,8	15,3	3,7	46,0
Лепельская	15,6	5,7	33,6	2,6	80,6
Лёзненская	10,6	1,9	16,2	1,2	17,2
Міёрская	11,5	6,3	21,6	3,4	65,3
Аршанская	49,1	4,8	159,2	1,5	193,0
Полацкая	45,8	3,2	108,8	1,4	148,7
Пастаўская	16,0	4,6	37,3	2,0	72,1
Расонская	6,4	8,9	10,0	5,7	47,8
Сенненская	14,9	5,7	23,1	3,7	77,6
Талачынская	12,5	5,7	26,3	2,7	60,6
Ушацкая	10,1	7,5	14,3	5,3	72,6
Чашніцкая	23,5	4,3	32,2	3,1	80,7
Шаркаўшчынская	10,1	4,6	16,3	2,8	36,1
Шумілінская	12,5	3,6	18,8	2,4	46,9
Усяго па РЦБС	**351,4**	**4,9**	**723,8**	**2,4**	**1520,8**
г.Віцебск	92,7	1,2	370,6	0,3	100,0
г.Наваполацк	30,2	4,8	107,7	1,4	155,8
Усяго па ГЦБС	**122,8**	**2,1**	**478,3**	**0,5**	**255,8**
УСЯГО па ЦБС	**474,3**	**4,2**	**1202,1**	**1,6**	**1776,6**
Абласная б-ка	45,3	2,8	370,6	0,3	120,7
УСЯГО	**519,5**	**4,0**	**1202,1**	**1,7**	**1897,3**

напрамкаў работы бібліятэкі ў мінулым годзе. Яго галоўнымі мэтамі было развіццё грамадзянскасці і патрыятызму, як найважнейшых духоўна-маральных і сацыяльных каштоўнасцяў. У 2015 годзе адзначалася 70-годдзе Перамогі ў Другой сусветнай вайне, таму ў сацыякультурнай дзейнасці бібліятэкі значная ўвага надзялялася юбілейным і памятным датам Вялікай Перамогі.

Напярэдадні Дня Перамогі ў бібліятэцы адбылася ўрачыстая цырымонія ўзнагароджання пераможцаў гарадскога бібліятэчнага конкурсу буктрэйлераў «Книга о войне: новый формат», заснавальнікамі і арганізатарамі якога сталі Віцебская абласная бібліятэка і Віцебская абласная арганізацыя Беларускага прафсаюза работнікаў культуры. Конкурс праводзіўся сярод бібліятэкараў г. Віцебска ў рамках святочных мерапрыемстваў Віцебскай абласной бібліятэкі, прысвечаных 70-годдзю Перамогі. На конкурс было прадстаўлена 20 буктрэйлераў – 4 індывідуальных і 16 калектыўных работ. Пераможцам стаў відэаролік супрацоўнікаў аддзела перыядычнай літаратуры абласной бібліятэкі па творы Прыма Леві «Человек ли это?». Лепшыя буктрэйлеры размешчаны на афіцыйным сайце бібліятэкі.

Пад час святочных мерапрыемства да Дня бібліятэк Беларусі адбылася прэзентацыя электронных рэсурсаў аддзела дзіцячай літаратуры «Юные герои войны» і «В названиях память живет», прысвечаных 70-годдзю Перамогі ў Вялікай Айчыннай вайне. Дадзеныя рэсурсы прадстаўлены на старонцы аддзела дзіцячай літаратуры афіцыйнага сайта бібліятэкі.

Выхаванне патрыятызму і грамадзянскасці непарыўна звязана з інтэрнацыянальным выхаваннем, таму сярод задач бібліятэкі можна вылучыць далучэнне чытачоў да здабыткаў культуры іншых народаў, выхаванне талерантных адносін да людзей розных нацыянальнасцяў, раскрыццё паняцця інтэрнацыянальнага абавязку.

У рамках праекта «Дыялог культур» 13 мая ў бібліятэцы прайшоў Дзень яўрэйскай культуры «Беларусь – наш общий дом: в добрососедстве с еврейским народом», прымеркаваны да Сусветнага дня культурнай разнастайнасці ў імя дыялога і развіцця. Супрацоўнікі сектара замежнай літаратуры сумесна з Віцебскім яўрэйскім дабрачынным грамадскім аб'яднаннем «Хасдэй Давід», яўрэйскім вакальна-харэаграфічным ансамблем «Наша песня» і тэатрам «Менора» пазнаёмілі прысутных з культурай, мастацтвам і традыцыямі яўрэйскага народа. На мерапрыемстве была прадстаўлена выстава фотаработ А. Шульмана «Мое местечко», кніжная выстава «Еврейский мир: история, традиции, культура» і экспазіцыя, якая адлюстроўвае побыт, святы і культуру яўрэйскага народа.

21 лістапада ў бібліятэцы адбылася прэзентацыя мастацка-дакументальнага цыкла з трох кніг падпалкоўніка ў адстаўцы, галоўнага спецыяліста галоўнага ўпраўлення ідэалогіі, культуры і па справах моладзі Віцебскага аблвыканкама, члена ГА «Саюз пісьменнікаў Беларусі» Валерыя Марчанкі «Афган: разведка ВДВ в действии». Аўтар перадаў у дар бібліятэцы некалькі экзэмпляраў кніг.

Папулярызацыя беларускай культуры, мовы, літаратуры. Краязнаўства

На працягу справаздачнага года мэтанакіравана праводзілася работа па далучэнні карыстальнікаў да вывучэння нацыянальнай гісторыі, культуры, літаратуры. Гэтаму спрыялі выставы-прагляды, кніжна-ілюстрацыйныя выставы, тэматычныя падборкі: «Добры дзень, беларуская кніга», «Беларускі гістарычны раман», «Родная мова – крыніца празрыстая…» (да Міжнароднага дня роднай мовы), «Паэзія – душы адлюстраванне: вядомыя паэты Віцебшчыны», «Таямніцы беларускай гісторыі: аматарам гістарычнай літаратуры», «Современная издательско-полиграфическая индустрия Беларуси: книжные шедевры из фонда Витебской областной библиотеки» (да Дня бібліятэк Беларусі), «Праз смугу стагоддзяў дайшло да нас слова…» (да Дня беларускага пісьменства) і інш.

Для папулярызацыі творчасці літаратараў – членаў Віцебскага аддзялення ГА «Саюз пісьменнікаў Беларусі» на працягу года ў аддзеле краязнаўчай літаратуры і бібліяграфіі дзейнічала і пастаянна абнаўлялася кніжная выстава «Віцебшчына Літаратурная».

Выязная выстава-прагляд «Навінкі беларускага друку» была прымеркавана да пасяджэння выніковай калегіі галоўнага ўпраўлення ідэалагічнай работы, культуры і па справах моладзі Віцебскага аблвыканкама. Да абласнога свята працаўнікоў вёскі «Дажынкі-2015» у г. Талачыне супрацоўнікамі Віцебскай абласной бібліятэкі была падрыхтавана выязная выстава-прагляд «Гонар і слава роднага краю».

Буйнымі сацыякультурнымі мерапрыемствамі ў мінулым годзе былі адзначаны юбілейныя даты класікаў беларускай літаратуры. Так, 24 лютага адбылася літаратурная вечарына «Чараўнік роднага слова» да 80-годдзя з дня нараджэння народнага паэта Беларусі Рыгора Барадуліна.

110-годдзе з дня нараджэння народнага паэта Беларусі Петруся Броўкі было адзначана ў бібліятэцы літаратурнай вечарынай «Да роднай зямлі я навечна прырос...», якая адбылася 25 чэрвеня. Са словамі пашаны і ўдзячнасці народнаму паэту выступілі пісьменнікі-лаўрэаты абласной літаратурнай прэміі імя Петруся Броўкі: старшыня Віцебскага абласнога аддзялення Саюза пісьменнікаў Беларусі Тамара Краснова-Гусачэнка, Ганаровы член Віцебскага абласнога аддзялення Саюза пісьменнікаў Беларусі Барыс Беляжэнка, паэт Мікалай Намеснікаў. Святочныя ўрачыстасці працягнуліся на мітынгу каля памятнага знака Петрусю Броўку ў Віцебску. Прагучалі вершы паэта ў выкананні пісьменнікаў, бібліятэкараў, юных чытачоў.

7 красавіка адбылася сустрэча з прадстаўнікамі РВУ «Выдавецкі дом “Звязда”» супрацоўнікамі рэдакцыі часопіса «НЕМАН», прысвечаная 70-годдзю выдання. Гасцямі бібліятэкі сталі галоўны рэдактар часопіса Алесь Чарота, рэдактар аддзела прозы Алег Ждан, рэдактар аддзела паэзіі і літаратурнай крытыкі Наталля Казапалянская, рэдактар аддзела замежнай літаратуры Анатоль Казлоў. На мерапрыемства былі запрошаны віцебскія літаратары – лаўрэаты Літаратурнай прэміі імя П. Броўкі за 2014 год Барыс

Дадатак 11
Табліца 11

ВЫКАНАННЕ ПЛАТНЫХ ПАСЛУГ БІБЛІЯТЭКАМІ ВІЦЕБСКАЙ ВОБЛАСЦІ. 2015

Цэнтралізаваныя бібліятэчныя сістэмы	2015	Колькасць відаў платных паслуг	Уведзена новых відаў	План (млн. руб.)	Выканана (млн. руб.)	% выканання
Бешанковіцкая	17	68	4	107,7	107,8	100,0
Браслаўская	18	38	1	129,3	129,4	100,0
Верхнядзвінская	21	24	2	47,7	37,6	78,8
Віцебская	26	24		56,2	57,9	103,0
Глыбоцкая	27	20	1	110,6	78,7	71,1
Гарадоцкая	25	39	5	52,0	42,4	81,5
Докшыцкая	25	38		87,0	87,4	100,0
Дубровенская	21	41		60,0	56,7	94,5
Лепельская	20	43	2	95,0	89,0	93,6
Лёзненская	16	29	0	20,0	20,1	100,5
Міёрская	25	49	0	80,0	72,7	90,8
Аршанская	42	37	2	260,0	233,5	89,8
Полацкая	35	54		200,0	148,0	74,0
Пастаўская	27	20	3	95,0	74,0	77,8
Расонская	14	18		66,8	57,0	85,3
Сенненская	22	29	5	85,0	85,5	100,5
Талачынская	20	30		78,8	71,1	90,2
Ушацкая	19	37	3	94,4	75,6	80,0
Чашніцкая	20	42	1	100,0	100,1	100,1
Шаркаўшчынская	20	25	4	47,0	46,4	98,7
Шумілінская	21	34		46,0	44,8	97,3
Усяго па РЦБС	***481***	**739**	**33**	**1918,4**	**1715,7**	**89,4**
г.Віцебск	21	58	4	146,4	112,4	76,7
г.Наваполацк	7	72	4	217,5	146,2	67,2
Усяго па ГЦБС	***28***	**130**	**8**	**363,9**	**258,6**	**71,0**
УСЯГО па ЦБС	**509**	**869**	**41**	**2282,4**	**1974,4**	**86,5**
Абласная б-ка	1	32	1	156,9	127,6	81,3
УСЯГО	**510**	**901**	**41**	**2439,3**	**2102,0**	**86,1**

Працяг табліцы 10

ЦБС	Маладыя спец. 2015	Наяўн. вакансій	НАВУЧАЮЦЦА						ПАВЫСІЛІ КВАЛІФ.	
			Усяго	БДУКіМ	Магіл. тэхнікум	ВДУ Машэрава	перападрыхт. Інбелкульт	інш.	рэсп.	абл.
Бешанковіцкая			4	1	1	1		1		4
раслаўская	1	1	2			2			3	3
Верхнядзвінская		0,5	1	1					1	2
Віцебская			1				1		1	9
Глыбоцкая									1	2
Гарадоцкая	2	1	3			3				3
Докшыцкая		1	1		1				1	2
Дубровенская										1
Лепельская	1	1	1			1				3
Лёзненская			1			1				3
Міёрская	2		1				1			2
Аршанская	2		8	2	2	3		1	3	2
Полацкая			5	2	1	2			3	3
Пастаўская		1								3
Расонская		3	2			1		1		1
Сенненская			4			4			3	3
Талачынская										3
Ушацкая										
Чашніцкая		1	1	1					1	1
Шаркаўшчынская	1		1					1		3
Шумілінская	1		1		1					2
Усяго па РЦБС	**10**	**9,5**	**37**	**7**	**6**	**18**	**2**	**4**	**17**	**55**
г.Віцебск		1,5	5	3		2			1	7
г.Наваполацк	1	3	3	1			2			
Усяго па ГЦБС	**1**	**4,5**	**8**	**4**		**2**	**2**	**0**	**1**	**7**
УСЯГО па ЦБС	**11**	**14,0**	**45**	**11**	**6**	**20**	**4**	**4**	**18**	**62**
Абласная б-ка	3	4	6	1		1	1	3	4	
УСЯГО	**14**	**18,0**	**51**	**12**	**6**	**21**	**5**	**7**	**22**	**62**

Беляжэнка, Мікалай Намеснікаў, Святлана Гук. Старонкі гісторыі часопіса «Неман» былі прадстаўлены ўвазе ўдзельнікаў мерапрыемства на выставе, арганізаванай супрацоўнікамі аддзела краязнаўчай літаратуры і бібліяграфіі.

Шэраг сацыякультурных мерапрыемстваў у мінулым годзе быў прысвечаны віцебскім літаратарам. Так, 31 сакавіка ў бібліятэцы прайшла прэзентацыя рамана журналіста, пісьменніка Міхася Конана «Юргінія», прысвечанага тэме заходнебеларускай вёскі.

80-гадовы юбілей Уладзіміра Папковіча адзначыўся ў бібліятэцы 9 красавіка вечарынай «Душа ніколі не старэе!». Да святочнай даты Уладзімір Антонавіч выпусціў новую кнігу «Як ёсць...».

2015 год для паэта, кіраўніка секцыі паэзіі Віцебскага абласнога аддзялення ГА «Саюз пісьменнікаў Беларусі» Мікалая Намеснікава быў вызначаны дзвюма знамянальнымі падзеямі – выхадам у свет новага зборніка вершаў «Время яблок» і прысуджэннем аўтару абласной «Літаратурнай прэміі імя Петруся Броўкі» за 2014 год. Сустрэча з Мікалаем Уладзіміравічам адбылася ў бібліятэцы 14 красавіка. Аўтар прачытаў вершы, якія ўвайшлі ў зборнік «Время яблок», расказваў пра вандроўкі па Віцебшчыне, што натхнілі яго на напісанне вершаў, якія будуць складаць наступны зборнік «Крэсы».

5 мая ў аддзеле краязнаўчай літаратуры і бібліяграфіі адбылася сустрэча з Ганаровым членам Саюза пісьменнікаў Беларусі, аўтарам 13 кніг паэзіі, прозы і гумару, лаўрэатам абласной літаратурнай прэміі імя Петруся Броўкі Барысам Беляжэнка. Пісьменнік прадставіў прысутным сваю новую кнігу «Дарога Бачэйкава – Бешанковічы», прысвечаную 70-годдзю вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкай акупацыі.

Творчая сустрэча з паэтэсай, членам Саюза пісьменнікаў Беларусі, членам Саюза пісьменнікаў Расіі, лаўрэатам міжнародных літаратурных конкурсаў, кандыдатам філалагічных навук. дацэнтам кафедры літаратуры ВДУ імя П.М. Машэрава Аленай Крыклівец прайшла ў бібліятэцы 17 верасня.

На працягу года прайшоў шэраг творчых сустрэч з аўтарамі кніг, прысвечаных гісторыі і культуры Віцебшчыны. Так, 14 верасня ў бібліятэцы адбылася сустрэча з доктарам гістарычных навук, прафесарам Вольгай Ляўко. Удзельнікам мерапрыемства была прадстаўлена кніжная серыя «Древнейшие города Беларуси», якая ўключае даследаванні пра гарады, што зарадзіліся на племянной аснове і стаялі ля вытокаў беларускай дзяржаўнасці. З 2010 года ў гэтай серыі былі выдадзены кнігі «Витебск» (2010), «Полоцк» (2012), «Друцк» (2014). Вольга Мікалаеўна расказала пра некаторыя цікавыя знаходкі і адкрыцці падчас раскопак у Віцебску. З публікацыямі і манаграфіямі В.М. Ляўко прысутныя маглі пазнаёміцца на кніжнай выставе «Раскрывает тайны Беларуси».

Прэзентацыя кнігі віцебскага гісторыка, краязнаўцы Аркадзя Падліпскага «В граните и бронзе: памятники и памятные знаки Витебска» адбылася 2 чэрвеня ў аддзеле краязнаўчай літаратуры і бібліяграфіі. Падчас мерапрыемства аўтар распавёў аб некаторых узорах манументальнага мастацтва горада Віцебска, у тым ліку пра ўжо неіснуючыя помнікі і помнікі, якія так і не былі ўстаноўлены.

Эстэтычнае выхаванне

На працягу года ў бібліятэцы праводзіліся мерапрыемствы, накіраваныя на папулярызацыю літаратуры па мастацтве, у дапамогу прафесійнай дзейнасці работнікаў сферы культуры і мастацтва, мастацкай адукацыі, знаёмства з рознымі відамі мастацтва, папулярызацыя творчасці віцебскіх творцаў.

У 2015 годзе быў арганізаваны і прадстаўлены шырокай аўдыторыі шэраг мастацкіх выстаў, сярод якіх выстава члена Беларускага саюза мастакоў Уладзіміра Напрэенкі «Из творческих поездок по Балканам», выставы жывапісу мастака Вячаслава Шайнурава «Чалавек і прырода», выстава фатографа, відэёграфа, дырэктара студыі «Art.foto plus» Аляксандра Арцем'ева «Линия жизни», выстава работ дэкаратыўна-прыкладнога мастацтва «Выцінанка» з фондаў Віцебскага абласнога метадычнага цэнтра народнай творчасці.

16 лістапада ў бібліятэцы адбылося адкрыццё выставы латвійскай мастачкі, ілюстратара дзіцячай кнігі Аніты Паэгле. На адкрыцці выставы прысутнічалі і выступілі Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Латвійскай Рэспублікі ў Рэспубліцы Беларусь Марціньш Вирсіс, Глава Консульства Латвійскай Рэспублікі ў Віцебску Угіс Скуя, рэктар Латвійскай акадэміі мастацтваў Аляксей Навумаў, прарэктар па творчай і навуковай рабоце Латвійскай акадэміі мастацтваў Крыстапс Зарыньш і інш. Куратарам мерапрыемства выступіў кандыдат мастацтвазнаўства Міхась Цыбульскі.

Работа мастацка-эстэтычнага салон «ОЛИ-Art» была адзначана шэрагам значных сацыякультурных мерапрыемстваў. Сярод іх – прэзентацыя кнігі гісторыка, члена міжнароднай асацыяцыі беларусістаў Людмілы Хмяльніцкай «Сигизмунд Юрковский – фотограф из Витебска», якая прайшла 15 студзеня ў аддзеле літаратуры па мастацтве. Прадстаўляемая кніга выйшла ў серыі «Книжная лавка Дома Шагала» ў 2014 годзе ў выдавецтве «Чатыры чвэрці».

Вечар «Эль Лисицкий – творец проунов», прысвечаны 125-годдзю з дня нараджэння мастака і архітэктара Лазара Маркавіча Лісіцкага, прайшоў 12 лістапада ў аддзеле літаратуры па мастацтве ў рамках мастацка-эстэтычнага салона «ОЛИ-Art». У ролі вядучага мерапрыемства выступіў кандыдат мастацтвазнаўства, дацэнт кафедры ўсеагульнай гісторыі і сусветнай культуры ВДУ імя П.М. Машэрава Аляксандр Лісаў. У аддзеле літаратуры па мастацтве на працягу месяца пасля мерапрыемства працавала выстава творчых работ студэнтаў кафедры дызайну ВДТУ «Дызайн – гэта канструктывізм», якая была прымеркавана да юбілею Лазара Лісіцкага.

Праграмна-праектная дзейнасць аддзела літаратуры па мастацтве ў мінулым годзе была прадстаўлена праектам «Ад кнігі да фільма», рэалізаваным сумесна з музеем «Віцебскі цэнтр сучаснага мастацтва» (кінаклуб «Дыялог»). З мэтай распаўсюджвання чытання і кнігі сродкамі візуальнай культуры 6 лістапада ў Музычнай гасцінай адбылося пасяджэнне гарадскога кінаклуба «Дыялог», на якім быў паказаны фільм рэжысёра С. Гаварухіна

Дадатак 10
Табліца 10

БІБЛІЯТЭЧНЫЯ КАДРЫ ВІЦЕБСКАЙ ВОБЛАСЦІ. 2015

ЦБС	Спісачная кольк. работн. на канец года		МАЮЦЬ АДУКАЦЫЮ					% спецыялістаў	
	усяго	з іх бібл. работн.	вышэйшая		сярэдне-спецыяльная		З бібл. адукац.	усяго	з бібл. адукац.
			бібл.	інш.	бібл.	інш.			
Бешанковіцкая	47	34	8	4	13	6	21	72,3	61,8
Браслаўская	53	44	24	3	6	5	30	83,0	68,2
Верхнядзвінская	58	40	9	2	13	12	22	69,0	55,0
Віцебская	51	40	11	9	11	9	22	78,4	55,0
Глыбоцкая	74	52	13	6	27	6	40	70,3	76,9
Гарадоцкая	68	55	13	6	28	8	41	80,9	74,5
Докшыцкая	73	47	13	11	19	8	32	64,4	68,1
Дубровенская	55	38	9	3	23	0	32	69,1	84,2
Лепельская	59	43	19	4	12	12	31	72,9	72,1
Лёзненская	40	34	7	4	17	5	24	85,0	70,6
Міёрская	52	44	17	6	11	7	28	84,6	63,6
Аршанская	159	104	33	11	41	7	74	65,4	71,2
Полацкая	142	98	31	17	27	13	58	69,0	59,2
Пастаўская	54	47	22	1	9	6	31	87,0	66,0
Расонская	29	24	4	1	9	8	13	82,8	54,2
Сенненская	49	42	10	18	16	20	26	85,7	61,9
Талачынская	48	43	9	5	18	7	27	89,6	62,8
Ушацкая	43	33	6	2	16	3	22	76,7	66,7
Чашніцкая	80	53	20	3	26	2	46	66,3	86,8
Шаркаўшчынская	48	37	5	3	21	6	26	77,1	70,3
Шумілінская	46	41	6	3	21	6	27	89,1	65,9
Усяго па РЦБС	**1328**	**993**	**289**	**122**	**384**	**156**	**673**	**74,8**	**67,8**
г.Віцебск	185	148	79	30	33	6	112	80,0	75,7
г.Наваполацк	91	59	36	5	17		53	64,8	89,8
Усяго па ГЦБС	**276**	**207**	**115**	**35**	**50**	**6**	**165**	**75,0**	**79,7**
УСЯГО па ЦБС	**1604**	**1200**	**404**	**157**	**434**	**162**	**838**	**74,8**	**69,8**
Абласная б-ка	150	111	76	24	7	3	83	74,0	74,8
УСЯГО	**1754**	**1311**	**480**	**181**	**441**	**165**	**921**	**74,7**	**70,3**

Дадатак 9
Табліца 9

ІНФАРМАЦЫЯ АБ ВЫКАНАННІ БІБЛІЯТЭКАМІ ВІЦЕБСКАЙ ВОБЛАСЦІ ПАКАЗЧЫКАЎ ДЗЯРЖАЎНАЙ ПРАГРАМЫ "КУЛЬТУРА БЕЛАРУСІ" НА 2011-2015 ГАДЫ

Задача	Паказчык рэалізацыі задачы	Адзінка вымярэння паказчыка	Выкананне паказчыка за 2011-2015 гг.							Заўвагі
			задание	2011	2012	2013	2014	2015	Сярэдні паказчык за 2011-2015 гг.	
3. Забеспячэнне свабоднага і роўнага доступу да інфармацыйных рэсурсаў і бібліятэчных фондаў для розных груп насельніцтва	павелічэнне паказчыка абнаўлення фондаў	%	да 5 % у год	5,0%	5,7%	4,9%	4,7%	4,1%	Паказчык "Павелічэнне паказчыка абнаўлення фондаў (да 5 працэнтаў у год)" – не выкананы. Абнаўленне фонду ў цэлым па публічных бібліятэках вобласці ў сярэднім за 2011-2015 гг. складае 4,9%.	
	павелічэнне колькасці наведванняў бібліятэк, у тым ліку аддаленых карыстальнікаў	тыс. наведв.	1% у год	-0,8%	0,8%	-0,1%	15,6%	-8,7%	Паказчык "Павелічэнне колькасці наведванняў бібліятэк, у тым ліку аддаленых карыстальнікаў (на 1% у год)" – выкананы. Павелічэнне колькасці карыстальнікаў (у тым ліку віртуальных) у сярэдзім па вобласці за 2011-2015гг. склаў 6,8%.	
	поўная камп'ютарызацыя бібліятэк з падключэннем да сеткі інтэрнэт і арганізацыяй электроннай пошты, з улікам абнаўлення камп'ютарнага парку	кольк. камп'ютараў	абнаўленне камп'ютарнага парку (20 % у год)	2,1%	15,2%	6,1%	4,9%	3,6%	Паказчык "Поўная камп'ютарызацыя бібліятэк з падключэннем да сеткі Інтэрнэт і арганізацыяй электроннай пошты, з улікам абнаўлення камп'ютарнага парку (20 працэнтаў у год" – не выкананы і складае ў сярэднім за 2011-2015 гг. 6,4%.	
		колькасць б-к, падключаных да інтэрнэта		32,9%	36,3%	40,7%	47,4%	51,3%		
		колькасць б-к, якія маюць e-mail		31,3%	34,6%	37,8%	46,0%	49,4%		

«Канец цудоўнай эпохі», знятый па матывах зборніка С. Даўлатава «Кампраміс». Прысутным была прадстаўлена выстава дакументаў з фонду бібліятэкі, на якой знайшлі адлюстраванне выданні зборніка «Кампраміс» розных гадоў, літаратуразнаўчыя артыкулы пра яго, а таксама матэрыялы пра фільм «Канец цудоўнай эпохі» і яго рэжысёра С. Гаварухіна. Уступнае слова да фільма зрабіў кіраўнік Віцебскага гарадскога кінаклуба «Дыялог» С.А. Матылёнак.

Прапаганда здаровага ладу жыцця

Прапагандзе здаровага ладу жыцця і прафілактыцы розных распаўсюджаных залежнасцяў быў прысвечаны шэраг мерапрыемстваў.

У 2015 годзе Міжнародны дзень здароўя (7 красавіка) у бібліятэцы быў адзначаны правядзеннем Дня здароўя «Здоровым быть модно». Медыцынскі прадстаўнік фірмы «Микролайф» па Віцебскай вобласці Нона Сяргеенка прадставіла аўдыторыі дакументальны фільм «Как правильно измерить артериальное давление» і расказала аб прыборах для вымярэння ціску. Урач-кардыёлаг філіяла № 3 ДУАЗ «ВГЦП» паліклінікі № 4 імя У.І. Леніна Марына Ваяводава правяла гутарку «О профилактике сердечно-сосудистых заболеваний». Валанцёр Віцебскай абласной арганізацыі Беларускага таварыства Чырвонага Крыжа Алег Дзёмін правёў уводны трэнінг па аказанні першай медыцынскай дапамогі, у якім удзельнічалі навучэнцы УА «Віцебскі дзяржаўны політэхнічны каледж» і супрацоўнікі бібліятэкі.

Напярэдадні Сусветнага дня псіхічнага здароўя, які адзначаецца 10 кастрычніка, для чытачоў і супрацоўнікаў бібліятэкі з лекцыяй «Прафілактыка псіхічных захворванняў» выступіла ўрач-неўролаг філіяла № 3 ДУАЗ «ВГЦП» паліклінікі № 4 імя У.І. Леніна Наталля Нясчотава.

14 лістапада ў бібліятэцы прайшла інфармацыйная акцыя «Жить, побеждая диабет», прымеркаваная да Сусветнага дня барацьбы з дыябетам. У гэты дзень усе жадаючыя маглі задаць пытанні пра дыябет спецыялістам. У мерапрыемстве прынялі ўдзел медыцынскі прадстаўнік кампаніі «Bionime» па Віцебскай вобласці Нона Сяргеенка, загадчык аддзялення эндакрыналогіі Віцебскай абласной клінічнай бальніцы Марына Нягурка, урач-эндакрынолаг, загадчык гастраэнтэралагічнага аддзялення Віцебскай дзіцячай абласной клінічнай бальніцы Ірына Горліна, намеснік старшыні Віцебскай арганізацыі грамадскага аб'яднання «Детский диабет» Вольга Шышко, валанцёры, студэнты Віцебскага дзяржаўнага медыцынскага ўніверсітэта. Супрацоўнікі Віцебскай абласной бібліятэкі падрыхтавалі выставу «Сахарный диабет? Забудьте о нем!». Віцебскім кандытарскім камбінатам «Віцьба» была прадастаўлена для дэгустацыі дыябетычная прадукцыя без цукру, з дабаўленнем фруктозы, рэкамендаваная для харчавання хворых дыябетам.

Выхаванне экалагічнай культуры

На працягу года бібліятэкай вялася актыўная выставачная дзейнасць экалагічнай накіраванасці. Так, 16 студзеня для выніковай калегіі Віцебскага абласнога камітэта прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя была

падрыхтавана разгорнутая выстава-прагляд «Экалогія. Прырода. Жыццё». У экспазіцыі была прадстаўлена навуковая і папулярная літаратура з фонду бібліятэкі, якая прапагандуе экалагічныя веды, расказвае пра прыгажосць роднага краю, яго багацці і экалагічныя праблемы.

2 красавіка ў бібліятэцы адбылося адкрыццё выставы выкладчыкаў і студэнтаў мастацка-графічнага і біялагічнага факультэтаў ВДУ імя П.М. Машэрава «Природа глазами художников и биологов». Выстава была падрыхтавана ў рамках рэалізацыі экалагічнага праекта «Природа – источник эстетически ценных, жизненно необходимых объектов и явлений». Работы, прадстаўленыя на выставе, выкананы ва ўмовах пленэру і вучэбнай палявой практыкі. На эцюдах і фотаздымках студэнтамі мастацка-графічнага і біялагічнага факультэтаў адлюстравана прырода Віцебскай вобласці. Па меркаванні арганізатараў, выстава выконвала асветніцкую і выхаваўчую функцыі.

17 снежня супрацоўнікі бібліятэкі прынялі ўдзел у пасяджэнні Грамадскага каардынацыйнага экалагічнага савета, якое прайшло на базе Віцебскага абласнога камітэта прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя. На пасяджэнні быў распрацаваны план работы савета на 2016 год, абмеркаваны магчымасці рэалізацыі сумесных экалагічных праектаў прадстаўнікамі розных арганізацый і ўстаноў горада.

Сямейнае выхаванне

Для чытачоў, якія цікавіліся літаратурай па сямейным выхаванні, імкнуліся запоўніць вольны час у сям'і цікавымі захапленнямі і прыходзілі ў бібліятэку з маленькімі дзецьмі, на абанеменце была афармлена пастаянна дзеючая кніжна-ілюстрацыйная выстава «Сямейная педагогіка», на якой была прадстаўлена літаратура па сямейнай педагогіцы і псіхалогіі, па фізічным і эстэтычным выхаванні дзіцяці ў сям'і, рукадзеллі, мастацкая літаратура для дзяцей.

У справаздачным годзе працягвалася супрацоўніцтва з ДУ «Віцебскі абласны інстытут развіцця адукацыі». 28 студзеня для выхавальнікаў устаноў адукацыі Віцебскай вобласці бібліятэкарамі была арганізавана тэматычная выстава-агляд «Самовоспитание. Роль обучения в развитии личности», а 18 сакавіка – выстава-агляд навукова-метадычнай літаратуры па духоўным выхаванні дзяцей і падлеткаў «Дети – будущее семьи и государства», 26 кастрычніка адбылася выстава-агляд навукова-метадычнай літаратуры «Психолого-педагогическое сопровождение семьи как субъект образования».

21 лютага ў ДКУ «Віцебская абласная філармонія» ў рамках цыкла канцэртна-пазнавальных праграм для будучых мам «Счастливые родители (рецепты семейного счастья)» супрацоўнікамі агульнай чытальнай залы была прадстаўлена выстава-агляд «Мой малыш», а 21 лістапада – выстава-агляд «Самоучитель для родителей: что должна знать будущая мама».

8 сакавіка – Дзень жанчын – свята не толькі дзяржаўнае, але і

Працяг табліцы 8

ЦБС	Сайт	Інтэрнэт	e-mail	АРМ для карыст.	Абслуг. чытачоў
Бешанковіцкая	beshenkovichicbs.by	9	6	16	1
Браслаўская	braslavcbs.by	9	9	17	3
Верхнядзвінская	vbiblio.by	7	7	0	1
Віцебская	bibliovitebsk.by	20	20	25	1
Глыбоцкая	cbs.okglub.by	16	16	6	1
Гарадоцкая	gcb.belcult.by	10	10	16	1
Докшыцкая	dokshici.far.ru	9	9	14	1
Дубровенская	dublib.net	14	14	16	1
Лепельская	lepelcbs.vtb.by	16	16	18	1
Лёзненская	lioznolib.ucoz.ru	16	16	17	1
Міёрская	miory-biblioteka.by	12	12	14	1
Аршанская	orshalib.by	8	8	27	6
Полацкая	skorina-lib.by	24	24	18	2
Пастаўская	libpost.wordpress.com	12	12	2	1
Расонская	biblros.by	8	5	12	1
Сенненская	cbs-senno.by	10	10	15	1
Талачынская	tolohincbs.by	8	4	13	
Ушацкая	bibush.by	7	7	1	1
Чашніцкая	chashnikicbs.ucoz.org	19	19	21	2
Шаркаўшчынская	scharcbs.jimdo.com	7	7	11	1
Шумілінская	shumilinocbs.narod2.ru	8	8	14	1
Усяго па РЦБС	***21***	***249***	***239***	***293***	***29***
г.Віцебск	cbsvit.by	5	5	35	1
г.Наваполацк	novopolotsk-lib.by	7	7	6	4
Усяго па ГЦБС	***2***	***12***	***12***	***41***	***5***
УСЯГО па ЦБС	**23**	**261**	**251**	**334**	**34**
Абласная б-ка	vlib.by	1	1	26	1
УСЯГО	**24**	**262**	**252**	**360**	**35**
да мінулага года	+4	+10	+7	+16	+0

Працяг табліцы 8

ЦБС	Колькасць камп'ютараў				прынтараў	сканераў	ксераксаў	МФУ
	на пачатак 2015	Паступіла	на канец 2015	% абн. камп. парка				
Бешанковіцкая	23	5	28	17,9	15	2	2	3
Браслаўская	36	0	34	0,0	16	0	7	
Верхнядзвінская	22	4	26	15,4	16	0	2	6
Віцебская	30	5	35	14,3	7	1	2	18
Глыбоцкая	35	2	37	5,4	16	0	3	12
Гарадоцкая	28	0	28	0,0	17	3	2	2
Докшыцкая	20	0	20	0,0	19	1	2	1
Дубровенская	30	2	32	6,3	19	4	2	3
Лепельская	31	1	32	3,1	10	1	2	16
Лёзненская	28	2	28	7,1	21	2	1	8
Міёрская	25	0	25	0,0	16	10	2	5
Аршанская	86	0	79	0,0	32	1	8	1
Полацкая	81	3	89	3,4	35	4	2	28
Пастаўская	25	2	26	7,7	8	1	3	2
Расонская	18	0	18	0,0	12	0	0	
Сенненская	22	1	23	4,3	18	1	2	6
Талачынская	18	0	17	0,0	8	5	0	3
Ушацкая	17	1	18	5,6	12	3	0	
Чашніцкая	47	0	47	0,0	29	2	4	20
Шаркаўшчынская	17	0	17	0,0	12	0	0	4
Шумілінская	23	1	24	4,2	9	0	2	7
Усяго па РЦБС	***662***	***29***	***683***	***4,2***	***347***	***41***	***48***	***145***
г.Віцебск	115	0	115	0,0	38	7	6	9
г.Наваполацк	62	2	64	3,1	26	4	10	8
Усяго па ГЦБС	***177***	***2***	***179***	***1,1***	***64***	***11***	***16***	***17***
УСЯГО па ЦБС	**839**	**31**	**862**	**3,6**	**411**	**52**	**64**	**162**
Абласная б-ка	116	4	118	3,4	22	6	3	9
УСЯГО	**955**	**35**	**980**	**3,6**	**433**	**58**	**67**	**171**
да мінулага года				4,9				

сямейнае. У фае бібліятэкі адбылося адкрыццё фотавыставы «Женщина. Приглашение к счастью». Мерапрыемства было арганізавана сумесна з сямейнае. У фае бібліятэкі адбылося адкрыццё фотавыставы «Женщина. Приглашение к счастью». Мерапрыемства было арганізавана сумесна з прадпрыемствам «Метроникс» і event-агенцтвам «SoБытие». Дадзеная выстава стала завяршальным этапам конкурснага праекта, у якім прынялі ўдзел фатографы з Беларусі, Расіі, Украіны, Ізраіля. На конкурс было даслана 300 жаночых фотапартрэтаў. На экспазіцыі ў бібліятэцы было прадстаўлена 15 лепшых работ.

Духоўнае выхаванне

18 сакавіка ў бібліятэцы ў рамках святкавання Дня праваслаўнай кнігі і 525-годдзя з года нараджэння Францыска Скарыны прайшоў гістарычны экскурс «Путь Скорины: белорусское книгопечатание сквозь призму времени». Пра ўзнікненне друкарства расказаў кандыдат мастацтвазнаўства, дацэнт кафедры ўсеагульнай гісторыі і сусветнай культуры ВДУ імя П.М. Машэрава Аляксандр Лісаў. Вядучы навуковы супрацоўнік Музея беларускага кнігадрукавання г. Полацка Галіна Зуева, пазнаёміла прысутных з жыццём і дзейнасцю Ф. Скарыны. Пра праваслаўнае веравучэнне, сістэму рэлігійных хрысціянскіх каштоўнасцяў расказаў першы прарэктар Віцебскай духоўнай семінарыі протаіерэй Канстанцін Ізафатаў. Іван Кукс, супрацоўнік Выдавецтва Беларускага Экзархата пазнаёміў з праектам па факсімільным узнаўленні «Буквара» Спірыдона Собаля і расказаў пра сучасныя напрамкі ў кнігавыданні праваслаўнай літаратуры. Бібліятэкары падрыхтавалі паведамленне аб праекце Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі па факсімільным выданні кніжнай спадчыны Скарыны і прадставілі ўвазе прысутных кніжна-ілюстрацыйную выставу.

Сустрэча чытачоў бібліятэкі з кандыдатам мастацтвазнаўства этнамузыказнаўцай-кампанолагам Аленай Шацько, якая выступіла з лекцыяй «Колокольный звон: молитва в бронзе» прайшла ў агульнай чытальнай зале 26 кастрычніка. Прысутныя пазнаёміліся з манаграфіяй Алены Генадзьеўны «Колокола и колокольные звоны православных храмов западных регионов Беларуси: история и современность», у якую ўвайшоў матэрыял, сабраны падчас экспедыцый па праваслаўных храмах, пашпартызацыі і сістэматызацыі званоў, працы ў архівах Беларусі, Польшчы, Літвы, Расіі. У рамках мерапрыемства быў прадэманстраваны фільм пра званы і сельскіх званароў заходніх рэгіёнаў Беларусі. На сустрэчу з мастацтвазнаўцай прыйшлі навучэнцы ўстаноў адукацыі «Віцебскі дзяржаўны каледж культуры і мастацтваў», «Віцебскі дзяржаўны медыцынскі каледж», чытачы бібліятэкі.

Прававая асвета

На працягу справаздачнага года публічны цэнтр прававой інфармацыі не толькі забяспечваў свабодны доступ усіх катэгорый грамадзян да прававой інфармацыі, гарантаваў паўнату і аператыўнасць прадастаўлення актуальнай прававой інфармацыі, але і вёў актыўную сацыякультурную дзейнасць, накіраваную на павышэнне прававой граматнасці насельніцтва.

У 2015 годзе было афармлена 9 выстаў-праглядаў: «Галоўны закон нашага жыцця» (да Дня Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь», «Сацыяльная падтрымка ветэранаў і інвалідаў» (да 70-годдзя Перамогі ў Вялікай Айчыннай вайне), «Сімвалы Беларусі – гісторыя краіны» (да Дня Дзяржаўнага герба Рэспублікі Беларусь і Дзяржаўнага сцяга Рэспублікі Беларусь), «Моладзь і права» (у рамках Года моладзі ў Рэспубліцы Беларусь), «Зрабіць выбар – наш абавязак і наша права» (да выбараў Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь), «Прававая літаратура ў дапамогу студэнту» (у рамках дня бібліятэк), «Смяротнае пакаранне або права на жыццё» (да Сусветнага дня супраць смяротных пакаранняў), «Гандаль людзьмі: выклік сучаснаму свету» (да Міжнароднага дня барацьбы супраць гандлю людзьмі), «Міжнароднае гуманітарнае права».

Супрацоўнікамі аддзела ПЦПІ былі падрыхтаваны 3 выставы on-line: «Мытны альянс», «Моладзь сёння: прававая падтрымка», «Выбіраем Прэзідэнта – выбіраем будучыню». На апошняй былі прадстаўлены нарматыўныя акты, кніжныя выданні, а таксама артыкулы з перыядычных выданняў па тэме правядзення выбараў у Рэспубліцы Беларусь.

22, 30 і 31 ліпеня ў бібліятэцы адбыўся семінар па распаўсюджванні ведаў аб Міжнародным руху Чырвонага Крыжа і Чырвонага Паўмесяца, яго асноватворных прынцыпах і асновах гуманітарнага права. Публічны цэнтр прававой інфармацыі падрыхтаваў да мерапрыемства бібліяграфічны анатаваны спіс «Міжнароднае гуманітарнае права», кніжную выстаўку з аднайменнай назвай і паведамленне на дадзеную тэму.

У рамках Дня бібліятэк Беларусі супрацоўнікі ПЦПІ правялі «Дзень маладога юрыста» для студэнтаў I курса юрыдычнага факультэта ВДУ імя П.М. Машэрава, у праграме якога былі экскурсія па бібліятэцы, знаёмства з дзейнасцю, структурай, работай і рэсурсамі ПЦПІ, была афармлена кніжная выстава, прадстаўлена паведамленне «Роля Публічнага цэнтра прававой інфармацыі ў падрыхтоўцы будучых юрыстаў».

Мерапрыемствы для дзяцей

З мэтай прыцягнення ў бібліятэку новых чытачоў, папулярызацыі кнігі, чытання ў асяроддзі дзяцей і падлеткаў, а таксама раскрыцця фонду, на працягу года ў аддзеле дзіцячай літаратуры былі праведзены літаратурныя знаёмствы «У госці да дзядулі Рыгора» (да юбілею Рыгора Барадуліна) і «Пясняр Зямлі пад белымі крыламі» (да юбілею Уладзіміра Караткевіча), вечар партрэтаў «Нашы любімыя казачнікі», пазнавальная гадзіна «Промні асветніцтва». Да Міжнароднага дня роднай мовы было праведзена бліц-апытанне «Самая-самая беларуская мова».

Да 70-годдзя Перамогі ў Вялікай Айчыннай вайне аддзелам дзіцячай літаратуры праведзены шэраг мерапрыемстваў: урокі мужнасці «Жила-была девочка…» (да 85-годдзя з дня нараджэння Тані Савічавай) і «Давайте, люди, никогда об этом не забудем», гадзіна краязнаўства «Витебск в годы войны», акцыя «Письмо ветерану», прэзентацыя новых раздзелаў дзіцячай інтэрнэт-старонкі афіцыйнага сайта бібліятэкі «В названиях память живет» і «Юные герои войны».

Дадатак 8
Табліца 8

КАМП'ЮТАРЫЗАЦЫЯ І АЎТАМАТЫЗАЦЫЯ БІБЛІЯТЭК ВІЦЕБСКАЙ ВОБЛАСЦІ. 2015

ЦБС	Сетака 2015	Камп'ютарыз. б-к 01.01.2016	% камп'ютарызацыі
Бешанковіцкая	17	13	76,5
Браслаўская	18	17	94,4
Верхнядзвінская	21	12	57,1
Віцебская	26	24	92,3
Глыбоцкая	27	17	63,0
Гарадоцкая	25	12	48,0
Докшыцкая	25	14	56,0
Дубровенская	21	16	76,2
Лепельская	20	17	85,0
Лёзненская	16	16	100,0
Міёрская	25	14	56,0
Аршанская	42	23	54,8
Полацкая	35	34	97,1
Пастаўская	27	14	51,9
Расонская	14	11	78,6
Сенненская	22	14	63,6
Талачынская	20	13	65,0
Ушацкая	19	10	52,6
Чашніцкая	20	20	100,0
Шаркаўшчынская	20	10	50,0
Шумілінская	21	13	61,9
Усяго па РЦБС	***481***	***334***	**69,4**
г.Віцебск	21	14	66,7
г.Наваполацк	7	7	100,0
Усяго па ГЦБС	***28***	***21***	***75,0***
УСЯГО па ЦБС	**509**	**355**	**69,7**
Абласная б-ка	1	1	100,0
УСЯГО	**510**	**356**	**69,8**
да мінулага года	-22	+13	64,4

Працяг табліцы 7

	в т.ч. на комплектование библиотечных фондов, млн. руб.			Из них фактически направлено на:		
	по плану на 2015 год	по факту за 2015 года	выполнение нормативa, %	приобретение книг		подписку на периодические издания
				всего, млн. руб.	в т.ч. СЗЛ, млн. руб.	
Обл. б-ка	2214,2	2214,2	18,8	1363,2	16,7	802,2
ЦБС, в т. ч.						
Бешенковичская	345,1	334,2	11,0	89,0	20,4	245,2
Браславская	520,3	520,0	15,7	165,2	119,6	325,1
Верхнедвинская	560,2	537,0	16,2	267,7	46,5	269,3
Витебская	613,8	613,5	16,4	344,8	60,1	265,4
Глубокская	360,5	360,4	8,0	29,7	8,8	327,3
Городокская	599,7	599,6	14,8	143,3	37,7	428,7
Докшицкая	581,4	581,3	15,3	221,2	71,2	357
Дубровенская	571,8	571,8	15,3	231,2	56,6	340,6
Лепельская	464,0	463,9	13,2	43,0	24,3	420,9
Лиозненская	466,8	466,7	15,7	109,0	11,2	357,7
Миорская	569,1	569,1	15,2	195,2	13,5	373,9
Оршанская	979,4	899,4	11,4	228,8	114,3	670,6
Полоцкая	1622,1	1622,1	15,5	659,6	75	940,3
Поставская	423,9	423,9	12,7	57,4	26,7	366,5
Россонская	339,8	339,8	15,5	74,6	23,6	265,2
Сенненская	496,5	496,5	15,2	133,7	34	362,8
Толочинская	490,5	490,4	15,5	190,1	44,4	298,3
Ушачская	365,1	365,1	15,6	144,9	34,2	217,4
Чашникская	682,6	682,6	13,9	216,0	31,4	465,6
Шарковщинская	374,7	374,6	16,1	55,3	34,1	319,3
Шумилинская	444,5	407,5	13,3	60,6	0	346,9
Всего по РЦБС	***11 871,8***	***11 719,4***	***14,2***	***3660,3***	***887,6***	***7964***
г. Витебск	1117,1	1117,1	9,9	477,7	59,2	639,4
г. Новополоцк	1067,4	1067,4	15,9	730,8	146,3	320,8
Всего по ГЦБС	***2 184,5***	***2 184,5***	***12,1***	***1208,5***	***205,5***	***960,2***
ВСЕГО	**16 270,5**	**16 118,1**	**14,3**	**6232,0**	**1109,8**	**9726,4**

Асаблівая ўвага ў 2015 годзе надавалася экалагічнаму выхаванню дзяцей і падлеткаў. Былі падрыхтаваны зены віктарыны «Природа задает загадки», «Путешествие в страну насекомых», «Животные – герои сказок», урок экалогіі «С природой на Вы», літаратурны калейдаскоп «Писатели-натуралисты». У маі для навучэнцаў чацвертых класаў ДУА «Сярэдняя школа № 25» было падрыхтавана падрожжа на трамваі «Экология города», пад час якога яны даведаліся пра экалагічнае становішча горада Віцебска і экалагічныя праблемы вялікіх гарадоў.

8 красавіка ў бібліятэцы адбылася літаратурная вечарына «Зеленое царство Григория Шакулова», прымеркаваная да 105-годдзя з дня нараджэння дзіцячага пісьменніка, папулярызатара ведаў аб прыродзе. У мерапрыемстве прынялі ўдзел дзіцячы калектыў «Зорачкі» гімназіі № 1 г. Віцебска пад кіраўніцтвам кандыдата педагагічных навук, дацэнта кафедры музыкі ВДУ імя П.М. Машэрава Юліяны Сусед-Вілічынскай, Ганаровы член Віцебскага аддзялення ГА «Саюз пісьменнікаў Беларусі» Барыс Беляжэнка, дачка пісьменніка Ніна Рыгораўна Ільіна і інш.

17 лістапада ў бібліятэцы прайшла творчая сустрэча з аўтарамі серыі пазнавальных кніг па прыродазнаўстве для дзяцей, членамі ГА «Саюз пісьменнікаў Беларусі» Галінай і Сяргеем Трафімавымі. Пісьменнікі пазнаёмілі дзяцей са сваімі кнігамі з серыі «Рассказы деда Природоведа», якія выходзяць у выдавецтве «Народная асвета». Усе жадаючыя мелі магчымасць набыць кнігі ў прадстаўнікоў выдавецтва і атрымаць аўтографы пісьменнікаў, а таксама азнаёміцца з кнігамі С.А. Трафімава і Г.У. Трафімавай з фонду Віцебскай абласной бібліятэкі на выставе «Необычное в привычном».

Традыцыйна пад час вясновых канікул прайшоў Тыдзень дзіцячай і юнацкай кнігі, які ў 2015 годзе насіў назву «Лукошко сказок». Дзецям былі прапанаваны гульнявое адкрыццё «Приглашаем в сказку», экскурсія «А у нас все для вас», гульня «Животные – герои сказок», творчая майстэрня «Сами сказку создаем», літаратурны вернісаж «Сказочные герои», вечар-партрэт «Нашы любімыя казачнікі». Супрацоўнікі бібліятэкі прынялі ўдзел у літаратурным свяце «Чудо, имя которому Книга», якое прайшло ў ДУДА «Віцебскі абласны палац дзяцей і моладзі». Увазе прысутных была прапанавана разгорнутая выстава.

Па-ранейшаму актыўную дзейнасць па рабоце са школьнікамі і кіраўнікамі дзіцячым чытаннем ажыццяўляла Нямецкая чытальная зала. Так, у рамках праекта «Бібліятэка – школе» на працягу года быў праведзены шэраг сацыякультурных мерапрыемстваў, у тым ліку міні-праект «Гульнятэка ў бібліятэцы».

Штомесяц супрацоўнікі залы праводзілі для школьнікаў гульнятэку, якая прадугледжвае правядзенне моўных, навучальных і развіваючых гульняў на нямецкай мове. Заняткі праводзіліся ў зручны для навучэнцаў час, як у бібліятэцы, так і ў школах.

У кастрычніку прайшлі нямецкамоўныя краіназнаўчыя ўрокі «Berlin entdecken» для школьнікаў, якія паглыблена вывучаюць нямецкую мову.

Навучэнцы здзейснілі віртуальнае падарожжа ў Нямеччыну, пазнаёміліся з гісторыяй горада, яго славутасцямі, даведаліся шмат новага аб сучасным Берліне.

Правядзенне святочных майстэрняў – традыцыйная і паспяховая форма работы Нямецкай чытальнай залы. У мінулым годзе бібліятэкары залы правялі для школьнікаў творчыя майстэрні, прымеркаваныя да святкавання Вялікдня. Увазе навучэнцаў былі прадстаўлены пазнавальныя мультыплікацыйныя і дакументальныя фільмы на велікодную тэматыку, а таксама інтэлектуальныя гульні. Творчая майстэрня ўяўляла сабой падрыхтоўку святочнага велікоднага стала.

У снежні ў зале прайшлі традыцыйныя калядныя майстэрні «Frohes Weihnachtsfest!». У першай частцы мерапрыемства ўвазе школьнікаў была прапанавана кінакніга «Tatz und Tiger feiern Weihnachten», а потым ўдзельнікі майстэрні заняліся стварэннем упрыгожванняў для каляднага стала.

Са снежня 2015 года ў зале пачаў працаваць клуб аматараў нямецкай мовы «Deutsch mit Spaß». Пасяджэнні клуба праводзяцца кожную нядзелю. Удзельнікі размаўляюць на нямецкай мове, выконваюць займальныя заданні, абмяркоўваюць сумесна прагледжанае відэа.

Мерапрыемствы для сацыяльна неабароненых слаёў насельніцтва

У 2015 годзе працягвалася работа з людзьмі з абмежаванымі фізічнымі магчымасцямі і сацыяльна неабароненымі слаямі насельніцтва ў рамках рэалізацыі праграмы «Свет души рассеет тьму».

Выкарыстоўваючы тыфлаабсталяванне, якое складаецца з камп'ютара з усталяванай на ім праграмай «JAWS for Windows Screen Reading Software», апаратна-праграмнага комплексу «Читающая машина ElecGeste INFA-300», супрацоўнікі аддзела перыядычнай літаратуры сканіравалі друкаваныя тэксты і запісвалі на электронныя носьбіты файлы ў аўдыяфармаце, захоўвалі тэксты ў гукавыя файлы ў фармаце МРЗ на здымных носьбітах. Такім чынам, для супрацоўнікаў грамадскага аб'яднання «Беларускае таварыства інвалідаў па зроку» быў падрыхтаваны цыкл аглядаў, прысвечаны гісторыі Віцебскай вобласці «Прогулки со старой картой», прадстаўлены ў двух фарматах – поўнатэкставым і гукавым.

На працягу года новымі матэрыяламі папаўняўся банер «Чтение без границ», прысвечаны бібліятэчнаму абслугоўванню інвалідаў па зроку і размешчаны на афіцыйным сайце бібліятэкі.

19 кастрычніка ў аддзеле перыядычнай літаратуры адбылося адкрыццё выставы дэкаратыўна-прыкладной творчасці членаў ГА «Беларускае таварыства інвалідаў па зроку» «Свет убачыць душой», прымеркаванай да Міжнароднага дня белай тросці. На працягу месяца на выставе пабывалі наведвальнікі аддзялення рэабілітацыі інвалідаў па зроку, тэрытарыяльнага цэнтра сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва Чыгуначнага раёна г. Віцебска, а таксама навучэнцы сярэдніх і сярэдне-спецыяльных устаноў. 13 лістапада ў Міжнародны дзень сляпых адбылося ўрачыстае закрыццё выставы.

Дадатак 7
Табліца 7

ИНФОРМАЦИЯ ОБ ОБЪЕМАХ ФИНАНСИРОВАНИЯ КОМПЛЕКТОВАНИЯ ФОНДОВ ПУБЛИЧНЫХ БИБЛИОТЕК. 2015 ГОД
(в том числе изданиями, выпускаемыми в рамках госзаказа)

	Объем бюджетного финансирования на содержание, млн. руб.		в т.ч. объём бюджетного финансирования на текущее содержание, млн.руб.	
	по плану на 2015 год	по факту за 2015 год	по плану на 2015 год	по факту за 2015 год
Обл. б-ка	11805,5	11791,7	11760,7	11755,1
ЦБС, в т. ч.				
Бешенковичская	3 030,5	3 027,9	3030,5	3027,9
Браславская	3 319,8	3 306,9	3319,8	3306,9
Верхнедвинская	3 322,9	3 322,4	3322,9	3322,4
Витебская	3 738,2	3 738,1	3738,2	3738,1
Глубокская	4 494,2	4 494,2	4494,2	4494,2
Городокская	4 064,5	4 064,3	4064,4	4064,3
Докшицкая	3 789,1	3 788,9	3789,1	3788,9
Дубровенская	3 736,4	3 736,4	3736,4	3736,4
Лепельская	3 520,5	3 520,4	3520,5	3520,4
Лиозненская	2 966,5	2 966,5	2966,6	2966,5
Миорская	3 771,4	3 743,2	3771,4	3743,2
Оршанская	7 997,5	7 917,5	7997,5	7917,5
Полоцкая	10 487,5	10 487,5	10487,5	10487,5
Поставская	3 345,8	3 345,8	3345,8	3345,8
Россонская	2 193,4	2 193,4	2193,5	2193,4
Сенненская	3 275,6	3 261,4	3275,6	3261,4
Толочинская	3 174,8	3 173,0	3174,8	3173,0
Ушачская	2 340,8	2 340,8	2340,8	2340,8
Чашникская	4 911,8	4 909,8	4911,8	4909,8
Шарковщинская	2 332,1	2 329,5	2332,1	2329,5
Шумилинская	3 106,1	3 066,2	3106,1	3066,2
Всего по РЦБС	***82 919,4***	***82 734,1***	***82 919,5***	***82 734,1***
г. Витебск	11 511,8	11 333,7	11 511,8	11 333,7
г. Новополоцк	6 717,5	6 703,3	6717,5	6703,4
Всего по ГЦБС	***18 229,3***	***18 037,0***	***18 229,3***	***18 037,1***
ВСЕГО	**112 954,2**	**112 562,8**	**112 909,5**	**112 526,3**

Працяг табліцы 6

ЦБС	ВЫБЫЛА усяго*	% абнаўлення фонду	% выканання нарматыву на кампл.
Бешанковіцкая	12770	4,5	11,0
Браслаўская	48707	4,1	15,7
Верхнядзвінская	39433	4,8	16,2
Віцебская	20802	2,5	16,4
Глыбоцкая	14465	3,6	8,0
Гарадоцкая	38882	7,2	14,8
Докшыцкая	18617	6,1	15,3
Дубровенская	29918	4,9	15,3
Лепельская	11003	6,1	13,2
Лёзненская	27082	5,5	15,7
Міёрская	18964	5,0	15,2
Аршанская	36856	3,1	11,4
Полацкая	39618	5,1	15,5
Пастаўская	22323	3,5	12,7
Расонская	21302	4,0	15,5
Сенненская	18577	4,0	15,2
Талачынская	12717	4,5	15,5
Ушацкая	23599	2,9	15,6
Чашніцкая	20285	6,0	13,9
Шаркаўшчынская	19352	4,2	16,1
Шумілінская	23773	5,4	13,3
Усяго па РЦБС	***519045***	***4,5***	***14,2***
г.Віцебск	27282	3,1	9,9
г.Наваполацк	23790	3,8	15,9
Усяго па ГЦБС	***51072***	***3,3***	***12,1***
УСЯГО па ЦБС	**570117**	**4,3**	
Абласная б-ка	15701	2,4	18,8
УСЯГО	**585818**	**4,1**	**14,3**

1 снежня ў бібліятэцы для людзей з абмежаванымі магчымасцямі адбылося мерапрыемства «Музычная вясёлка», арганізаванае сумесна з тэрытарыяльным цэнтрам сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва Чыгуначнага раёна г. Віцебска і прымеркаванае да Міжнароднага дня інвалідаў. На мерапрыемстве адбылося адкрыццё выставы карцін інваліда I групы Алега Маханькова, таксама былі прадстаўлены работы дэкаратыўна-прыкладнай творчасці наведвальнікаў аддзялення дзённага знаходжання для інвалідаў ТЦСАН. З канцэртнай праграмай выступіў хор ветэранаў ВДУ імя П.М. Машэрава «Ліра».

Абслугоўванне чытачоў старэйшага ўзросту і інвалідаў бібліятэкары працягвалі ажыццяўляць у рамках распрацаванай праграмы «Міласэрнасць і кніга», якая разлічана на сацыяльную адаптацыю слаба абароненых слаёў насельніцтва, у тым ліку дзяцей. У рамках рэалізацыі дадзенай праграмы аддзелам дзіцячай літаратуры наладжана сувязь з УА «Віцебская дапаможная школа № 26», інтэграванай групай ДУА «Яслі-сад № 6 г. Віцебска». Супрацоўнікі аддзела прывозяць дзецям перыядычныя выданні, праводзяць для іх масавыя мерапрыемствы па тэмах, даступных узроўню развіцця дзяцей, аказываюць метадычную дапамогу педагагічнаму калектыву школы і дзіцячага садка.

Асаблівая ўвага ўдзялялася абслугоўванню чытачоў старэйшага ўзросту і інвалідаў на абанеменце. Для дадзенай катэгорыі супрацоўнікі аддзела падбіралі літаратуру па папярэдніх спісах, прымалі заказы па тэлефоне, ажыццяўлялі абслугоўванне інвалідаў праз сацыяльных работнікаў, членаў іх сем'яў. Ветэранам вайны выдавалі літаратуру «камерцыйнага абанемента» бясплатна. Для ўдзельнікаў клуба сталых людзей «Залаты ўзрост», створанага пры Першамайскай раённай арганізацыі Беларускага таварыства Чырвонага Крыжа, і іншых наведвальнікаў разгорнутых выстаў-праглядаў аддзела абанемента былі падрыхтаваны бібліяграфічныя агляды навінак літаратуры.

Да Дня пажылых людзей бібліятэкай была падрыхтавана дабрачынная акцыя «За активное долголетие». Дадзены інфармацыйна-асветніцкі праект быў рэалізаваны сумесна з Віцебскай абласной арганізацыяй Беларускага Таварыства Чырвонага Крыжа ў перыяд з 30 верасня па 4 кастрычніка. Акцыя пачалася Днём прававых ведаў і бяспекі. Супрацоўнікі бібліятэкі прадставілі паведамленне пра паслугі і інфармацыйныя рэсурсы Публічнага цэнтра прававой інфармацыі і падрыхтавалі бібліятэчную выставу «Пусть будет теплой осень жизни». 1 кастрычніка ў бібліятэцы адбыўся круглы стол, прысвечаны Міжнароднаму дню пажылых людзей, на якім прагучаў даклад «Библиотека как информационно-образовательный и досуговый центр для людей старшего поколения: из опыта работы библиотек Витебской области». 4 кастрычніка прайшоў Дзень стылю і прыгажосці. Прысутныя прынялі ўдзел у майстар-класах «Макияж с учетом возрастных особенностей» і «Женская повседневная прическа». Супрацоўнікі бібліятэкі падрыхтавалі выставу літаратуры «Продлись, продлись, очарованье...».

У 2015 годзе бібліятэкары сталі ініцыятарамі дабрачыннай акцыі «Кнігі, якія дапамагаюць жыць» сярод чытачоў і супрацоўнікаў бібліятэкі па

зборы кніг для бібліятэкі Варонаўскага дома-інтэрната для састарэлых і інвалідаў. 15 верасня адбыўся завяршальны этап акцыі: больш за 1000 выданняў (кніг і часопісаў) было перададзена ў бібліятэку гэтай установы. Таксама была праведзена дабрачынныя акцыя па зборы кніг для Віцебскага дома для састарэлых і інвалідаў, якая была прысвечана Дню пажылых людзей.

Навукова-даследчая і метадычная дзейнасць

Справаздачны год для бібліятэкі быў адзначаны актывізацыяй пошукава-даследчай і метадычнай работы, правядзеннем буйных навуковых мерапрыемстваў міжнароднага ўзроўню. Так, 23–24 красавіка на базе бібліятэкі прайшла II міжнародная навукова-практычная канферэнцыя «Актуальныя праблемы міжнародных зносін і дыпламатыі (1918 г. – пачатак XXI ст.)», якая сабрала даследчыкаў навуковых і вучэбных арганізацый Беларусі, Расіі, Украіны. Зборнік матэрыялаў канферэнцыі быў падрыхтаваны і выдадзены гістарычным факультэтам ВДУ імя П.М. Машэрава, Інстытутам гісторыі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі і Віцебскай абласной бібліятэкай.

5 лістапада адбылася Міжнародная навукова-практычная канферэнцыя, прысвечаная 170-годдзю з дня нараджэння даследчыка, этнографа, краязнаўца Мікалая Якаўлевіча Нікіфароўскага. Арганізатарамі канферэнцыі выступілі Віцебская абласная бібліятэка, Віцебскі абласны краязнаўчы музей і ВДУ імя П.М. Машэрава. Каля 50 выступоўцаў прынялі ўдзел у рабоце секцый: «Гістарычнае краязнаўства», «Літаратурнае краязнаўства і мастацкая культура», «Культурна-асветніцкія ўстановы ў сістэме сучаснага краязнаўства», «Рэлігійнае жыццё Віцебскага краю: гісторыя і сучаснасць». На выставе «Пачынальнік беларускага народазнаўства» былі прадстаўлены працы М.Я. Нікіфароўскага з фонду бібліятэкі, матэрыялы пра знакамітага земляка, а таксама «віцебскія тэракоты» (фрагменты ізразцоў, посуд), што былі знойдзены пры раскопках, з фонду Віцебскага абласнога краязнаўчага музея. Па матэрыялах канферэнцыі будзе выдадзены зборнік артыкулаў.

У 2015 годзе супрацоўнікамі бібліятэкі былі падрыхтаваны і праведзены два абласныя семінары, прысвечаныя актуальным пытанням бібліятэчнай дзейнасці. Так, 1–2 красавіка на базе ўстаноў культуры г. Полацка і г. Наваполацка прайшоў абласны семінар для дырэктараў гарадскіх і раённых сетак публічных бібліятэк Віцебскай вобласці «Публічныя бібліятэкі Прыдзвіння: вынікі, дасягненні, праблемы». У ходзе семінара былі падведзены вынікі работы бібліятэк сеткі Міністэрства культуры за 2014 год. У рабоце семінара прынялі ўдзел галоўны рэдактар рэдакцыі перыядычных выданняў і выданняў Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі Л.Г. Кірухіна, намеснік начальніка ўпраўлення-начальнік аддзела навукова-метадычнага забеспячэння

Дадатак 6
Табліца 6

СТАН БІБЛІЯТЭЧНЫХ ФОНДАЎ. 2015 ГОД

Інфармацыя Інтэграванага банка дадзеных пазначана астэрыскам *

ЦБС	ФОНД на канец года	ПАСТУПІЛА ў 2015			
	2015*	усяго*	кніг*	сацыяльна значнай	агучанай
Бешанковіцкая	202840	9177	2648	186	4
Браслаўская	218618	8949	3966	2650	145
Верхнядзвінская	221502	10670	4412	669	16
Віцебская	364760	9151	6071	1005	17
Глыбоцкая	335486	12095	3094	226	2
Гарадоцкая	227388	16433	5638	614	
Докшыцкая	264486	16255	4803	1291	29
Дубровенская	248422	12185	3568	563	8
Лепельская	217873	13276	3025	496	0
Лёзненская	153189	8413	2389	219	
Міёрская	223310	11092	3917	555	0
Аршанская	734324	23031	6847	2173	136
Полацкая	560713	28429	11982	1727	59
Пастаўская	247217	8593	2204	757	
Расонская	147932	5971	1691	297	6
Сенненская	260481	10306	4231	739	60
Талачынская	199968	8980	4310	745	63
Ушацкая	176403	5163	2726	810	14
Чашніцкая	328083	19579	5426	849	13
Шаркаўшчынская	182951	7676	1747	469	
Шумілінская	154957	8346	2161	106	0
Усяго па РЦБС	***5670903***	***253770***	***86856***	***17146***	***572***
г.Віцебск	873538	26796	12291	748	39
г.Наваполацк	441429	16694	10833	2324	85
Усяго па ГЦБС	***1314967***	***43490***	***23124***	***3072***	***124***
УСЯГО па ЦБС	**6985870**	**297260**	**109980**	**20218**	**696**
Абласная б-ка	705809	16952	9116	181	111
УСЯГО	**7691679**	**314212**	**119096**	**20399**	**807**

Працяг табліцы 5

ЦБС	ДАКУМЕНТАВЫДАЧА					
	пл./мін да 2014	у сярэд. на б-ку	Абарачальнасць		Кнігазабяспечанасць	
			2014	2015	2014	2015
Бешанковіцкая	-23550	12378	1,1	1,0	18,8	20,0
Браслаўская	-61836	16636	1,4	1,4	14,8	13,9
Верхнядзвінская	-20348	10007	0,9	0,9	20,7	19,3
Віцебская	-93777	13582	1,1	1,0	19,2	21,0
Глыбоцкая	-33283	14350	1,2	1,2	14,8	16,9
Гарадоцкая	-15870	11020	1,2	1,2	16,7	15,9
Докшыцкая	-24051	10759	1,1	1,0	17,7	18,8
Дубровенская	-9662	9534	0,8	0,8	25,3	25,3
Лепельская	-22211	17021	1,7	1,6	13,8	14,0
Лёзненская	-23364	12995	1,3	1,4	14,4	14,5
Міёрская	-12154	8761	1,0	1,0	19,2	19,4
Аршанская	-7731	23772	1,3	1,4	15,0	15,0
Полацкая	-18365	23839	1,5	1,5	12,2	12,2
Пастаўская	-25607	11691	1,3	1,3	14,6	15,5
Расонская	-6628	9776	0,9	0,9	24,6	23,1
Сенненская	-20411	13704	1,2	1,2	16,9	17,5
Талачынская	-8914	11481	1,2	1,1	15,4	16,0
Ушацкая	-1261	9988	1,0	1,1	19,1	17,5
Чашніцкая	-16064	25369	1,6	1,5	13,5	14,0
Шаркаўшчынская	-4363	9331	1,0	1,0	19,0	18,0
Шумілінская	-30474	13136	1,8	1,8	11,8	12,4
Усяго па РЦБС	***-479924***	***14446***	***1,2***	***1,2***	***15,9***	***16,1***
г.Віцебск	-60223	79205	2,0	1,9	9,2	9,4
г.Наваполацк	-9686	88151	1,4	1,4	14,5	14,6
Усяго па ГЦБС	***-69909***	***81441***	***1,8***	***1,7***	***10,5***	***10,7***
УСЯГО па ЦБС	**-549833**	**18132**	**1,3**	**1,3**	**14,6**	**14,7**
Абласная б-ка	-32638	909996	1,3	1,3	14,6	15,6
УСЯГО	**-582471**	**19880**	**1,3**	**1,3**	**14,6**	**15,6**
да мінулага года						

прававой інфарматызацыі НЦПІ І.А. Чупракова, дырэктар рэгіянальнага цэнтра прававой інфармацыі Л.М. Дорагава, прадстаўнікі беларускіх кнігагандлёвых арганізацый і выдавецтваў. У ходзе работы семінара абмяркоўваліся актуальныя пытанні развіцця бібліятэчнай справы ў Віцебскай вобласці, шляхі ўдасканалення сістэмы публічных цэнтраў прававой інфармацыі.

29–30 кастрычніка на базе публічных бібліятэк Браслаўскага раёна для загадчыкаў аддзелаў абслугоўвання і інфармацыі быў арганізаваны двухдзённы абласны семінар «Сучасныя тэндэнцыі і арганізацыя бібліятэчнага абслугоўвання: рэгіянальны вопыт». Удзельнікі семінара з творчымі візітамі наведалі Браслаўскую дзіцячую бібліятэку, Слабодкаўскую, Друйскую і Друеўскую сельскія бібліятэкі. Па выніках семінара ДУК «Цэнтралізаваная сістэма г. Браслава» падрыхтавала зборнік, які ўключыў тэзісы дакладаў усіх выступоўцаў.

На базе Віцебскага абласнога цэнтра павышэння кваліфікацыі кіруючых работнікаў і спецыялістаў устаноў культуры ў 2015 годзе супрацоўнікамі бібліятэкі былі праведзены заняткі для наступных катэгорый бібліятэчных работнікаў: бібліятэкараў без спецыяльнай адукацыі (люты), бібліятэкараў сельскіх бібліятэк (май), супрацоўнікаў бібліятэк аграгарадкоў (кастрычнік).

У справаздачным годзе спецыялісты аддзела бібліятэказнаўства распачалі работу ў рамках навукова-даследчага праекта Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі «Віртуальная рэканструкцыя дакументаў і матэрыялаў па рэгіянальнай гісторыі Беларусі» (2015–2018 гг.). На працягу года здзяйснялася навукова-метадычнае і інфармацыйнае забеспячэнне лічбавага праекта «Дакументы і матэрыялы аб дзейнасці Віцебскай вучонай архіўнай камісіі (1909–1919 гг.)».

У мінулым годзе публічныя бібліятэкі сеткі Міністэрства культуры Віцебскай вобласці прынялі ўдзел у правядзенні рэспубліканскага сацыялагічнага даследавання «Стан інфарматызацыі бібліятэк Рэспублікі Беларусь на сучасным этапе», ініцыятарам якога выступіла Нацыянальная бібліятэка Беларусі, а каардынатарам па Віцебскай вобласці – абласная бібліятэка.

Міжнароднае бібліятэчна-інфармацыйнае супрацоўніцтва

На працягу многіх год бібліятэка плённа супрацоўнічае з Інстытутам імя Гётэ ў Мінску. У мінулым годзе кіраўнікі і супрацоўнікі Інстытута неаднаразова наведвалі абласную бібліятэку, у тым ліку і ў складзе міжнародных дэлегацый. Так, 31 кастрычніка ў Нямецкай чытальнай зале адбылася сустрэча кіраўніка інфармацыйна-бібліятэчнага аддзела Нямецкага культурнага цэнтра імя Гётэ ў Маскве Маркуса Кедціора і супрацоўнікаў Інстытута імя Гётэ ў Мінску з бібліятэкарамі г. Віцебска. Прысутным былі прадстаўлены даклады па тэмах: «Публічныя бібліятэкі Германіі» і «Сацыяльная работа і публічныя бібліятэкі ў Паўднёвай Амерыцы». Былі разгледжаны асаблівасці бібліятэчнай сістэмы, арганізацыі ўнутранай працы, архітэктурнага афармлення і дызайну сучасных бібліятэк Германіі.

Прыкладам паслужылі бібліятэкі Штутгарта, Аўгсбурга, Хамма, Бергхайма і Ульма. Аповяд рэферэнта аб бібліятэках Паўднёвай Амерыкі быў заснаваны на асабістым шматгадовым вопыце работы ў гэтым рэгіёне.

З 23 лістапада па 18 снежня супрацоўнік Нямецкай чытальнай залы бібліятэкі па запрашэнні Інстытута імя Гётэ ў Мінску прыняў удзел у рабоце курсаў па ўдасканаленні валоданнем нямецкай мовай у г. Берліне (Германія).

У рамках Пагаднення аб супрацоўніцтве паміж абласнымі ўніверсальнымі бібліятэкамі прыгранічных тэрыторый дзяржаў-удзельніц СНД і Плана сумесных мерапрыемстваў ДБУК «Пскоўская абласная ўніверсальная навуковая бібліятэка» з бібліятэкамі Гомельскай, Віцебскай, Мінскай абласцей Рэспублікі Беларусь, Латвійскай, Эстонскай Рэспублік на 2015–2017 гг. быў рэалізаваны праект «Поддержи Чехова!», накіраваны на стварэнне міжнароднага сеткавага цытатніка твораў А.П. Чэхава, у якіх аўтар выступае ў абарону прыроды, жыцця, навакольнага асяроддзя. З беларускага боку ў праекце прынялі ўдзел 9 сетак публічных бібліятэк вобласці, ролю каардынатара выканала Віцебская абласная бібліятэка. Рэсурс, створаны да 155-годдзя класіка рускай літаратуры, размешчаны па адрасе: http://inter.pskovlib.ru.

У красавіку ў мэтах выканання вышэй адзначанага Пагаднення і Плана работы, а таксама святкавання Дня яднання народаў Беларусі і Расіі быў рэалізаваны праект «Добро пожаловать к… вам». У яго рамках аддзелам дзіцячай літаратуры былі праведзены завочная экскурсія «Что это за город?», гістарычны калейдаскоп «Перекрестки истории», мультпадарожжа «Его голос у мультфильмов», творчая майстэрня «Лукоморье приглашает», а таксама батл чытальнікаў «Поэтический ринг». Вучні з устаноў адукацыі г. Віцебска даведаліся пра гісторыю і сучаснасць Пскова і Пскоўскай вобласці, пазнаёміліся з культурнымі і гістарычнымі падзеямі гэтага рэгіёна, прачыталі творы сучасных пскоўскіх дзіцячых паэтаў. У аддзеле краязнаўчай літаратуры і бібліяграфіі была арганізавана выстава-прагляд пра Пскоўшчыну «Добро пожаловать к… вам», а супрацоўнікі электроннай чытальнай залы распрацавалі электронную прэзентацыю «Культурное наследие Земли Псковской».

Павышэнне кваліфікацыі

На працягу года супрацоўнікі бібліятэкі прынялі ўдзел у міжнародных, рэспубліканскіх і абласных мерапрыемствах па павышэнні кваліфікацыі:

– III Міжнародным кангрэсе «Бібліятэка як феномен культуры» (кастрычнік, г. Мінск, НББ);

– Міжнароднай навукова-практычнай канферэнцыі «Гістарычная памяць і вопыт мемарыялізацыі падзей Вялікай Айчыннай вайны ў Беларусі і замежных краінах» (чэрвень, г. Віцебск, Віцебскі абласны краязнаўчы музей). На канферэнцыі быў прадстаўлены даклад «База даных “Дарогамі вызвалення Віцебшчыны”»;

– Міжнародным круглым стале «Культура приграничья. Библиотеки

Дадатак 5
Табліца 5

ВЫКАНАННЕ ПЛАНАВЫХ ПАКАЗЧЫКАЎ ДЗЕЙНАСЦІ. 2015 ГОД

ЦБС	ФОНД 2015	**ДАКУМЕНТАВЫДАЧА**			
		2014	План на 2015	Выканана / Факт	% выкан.
Бешанковіцкая	202 840	233 973	185800	210 423	113,3
Браслаўская	218 618	361 288	302945	299 452	98,8
Верхнядзвінская	221 502	230 501	201 610	210 153	104,2
Віцебская	364 760	446 899	348 600	353 122	101,3
Глыбоцкая	335 486	420 729	365150	387 446	106,1
Гарадоцкая	227 388	291 382	267 000	275 512	103,2
Докшыцкая	264 486	293 018	263000	268 967	102,3
Дубровенская	248 422	209 880	176900	200 218	113,2
Лепельская	217 873	362 623	329390	340 412	103,3
Лёзненская	153 189	231 283	207105	207 919	100,4
Міёрская	223 310	231 168	199820	219 014	109,6
Аршанская	734 324	1 006 146	989 300	998 415	100,9
Полацкая	560 713	852 718	800000	834 353	104,3
Пастаўская	247 217	341 253	295 440	315 646	106,8
Расонская	147 932	143 492	130000	136 864	105,3
Сенненская	260 481	321 896	297340	301 485	101,4
Талачынская	199 968	238 535	220302	229 621	104,2
Ушацкая	176 403	191 039	186480	189 778	101,8
Чашніцкая	328 083	523 443	449750	507 379	112,8
Шаркаўшчынская	182 951	190 987	169940	186 624	109,8
Шумілінская	154 957	306 323	250000	275 849	110,3
Усяго па РЦБС	***5 670 903***	***7 428 576***	***6635872***	***6 948 652***	***104,7***
г.Віцебск	873 538	1 723 526	1580000	1 663 303	105,3
г.Наваполацк	441 429	626 742	616742	617 056	100,1
Усяго па ГЦБС	***1 314 967***	***2 350 268***	***2196742***	***2 280 359***	***103,8***
УСЯГО па ЦБС	**6 985 870**	**9 778 844**	**8832614**	**9 229 011**	**104,5**
Абласная б-ка	705 809	942 634	920000	909 996	98,9
УСЯГО	**7 691 679**	**10 721 478**	**9752614**	**10 139 007**	**104,0**
да мінулага года		-391994		-582471	

Працяг табліцы 4

ЦБС	НАВЕДВАННІ			
	пл./ мін. да 2014	у сярэд. на б-ку	Наведвальнасць	
			2014	2015
Бешанковіцкая	-9408	4940	8,5	8,3
Браслаўская	-26097	7120	8,8	8,1
Верхнядзвінская	-4263	3557	6,2	6,5
Віцебская	-28933	5365	7,9	8,0
Глыбоцкая	-2944	5800	7,0	7,9
Гарадоцкая	-30132	4539	9,6	7,9
Докшыцкая	-8150	4922	8,7	8,8
Дубровенская	83	3949	7,9	8,4
Лепельская	-408	5461	7,0	7,0
Лёзненская	-10516	6392	9,4	9,7
Міёрская	-3304	3568	7,6	7,8
Аршанская	3470	8218	6,8	7,0
Полацкая	-7201	9125	6,9	7,0
Пастаўская	-12259	5008	8,3	8,5
Расонская	-2348	3492	7,7	7,6
Сенненская	-5725	5330	7,7	7,9
Талачынская	-2588	4124	6,4	6,6
Ушацкая	49	3638	6,8	6,9
Чашніцкая	-5677	8556	7,3	7,3
Шаркаўшчынская	1351	3884	7,4	7,7
Шумілінская	-428	6134	8,9	10,3
Усяго па РЦБС	***-155428***	***5610***	*7,6*	***7,7***
г.Віцебск	-13192	32517	7,3	7,4
г.Наваполацк	-3514	31653	7,3	7,3
Усяго па ГЦБС	***-16706***	***32301***	***7,3***	***7,4***
УСЯГО па ЦБС	**-172134**	**7078**	**7,5**	**7,6**
Абласная б-ка	**-236964**	696719	19,3	15,4
УСЯГО	**-409098**	**8430**	**8,6**	**8,3**
да мінулага года				

в гражданско-патриотическом воспитании местных сообществ» (у рамках XI кніжнага форума «Русский Запад» і да 70-годдзя Перамогі ў Другой сусветнай вайне) (красавік, г. Пскоў, Пскоўская абласная ўніверсальная навуковая бібліятэка, завочны ўдзел). Падрыхтаваны артыкул для зборніка «Территория 60: Библиотеки Псковской области»;

– Семінары «Сучасныя інфармацыйна-камунікацыйныя тэхналогіі ў адлюстраванні кніжнага свету бібліятэк» (у рамках XXI Мінскай Міжнароднай кніжнай выставы-кірмашу, люты, г. Мінск, НББ).

– IV Форуме бібліятэкараў Беларусі «Гуманитарно-просветительская деятельность библиотек в контексте человеческих ценностей и белорусской государственности» (верасень, г. Мінск, г.п. Радашковічы);

– пасяджэнні каардынацыйнага савета па падрыхтоўцы сумеснага карпаратыўнага праекта – электроннага выдання «Віцебская вучоная архіўная камісія» (студзень, г. Мінск, НББ);

– вучэбна-метадычным семінары-трэнінгу па вядзенні Інтэграванага банка даных для адміністратараў баз даных (май, г. Мінск, Інстытут культуры Беларусі,);

– круглым стале з прадстаўнікамі бібліятэк Барысаўскага раёна, які адбыўся на базе Віцебскай гарадской цэнтральнай бібліятэкі імя М. Горкага (чэрвень, г. Віцебск);

– VI абласной навукова-практычнай канферэнцыі «Інфармацыйныя тэхналогіі ў бібліятэках» (май, г. Віцебск, Віцебская абласная навукова-тэхнічная бібліятэка). Прадстаўлена прэзентацыя базы даных «Мастакі Віцебшчыны».

У справаздачным годзе бібліятэка прымала ўдзел у інтэрактыўных формах камунікацыі, арганізаваных Нацыянальнай бібліятэкай Беларусі: веб-канферэнцыі «Навуковыя даследаванні ў бібліятэках: дасягненні і перспектывы», прымеркаванай да Дня навукі (студзень) і веб-семінары па пытаннях стварэння Дзяржаўнага рэестра кніжных помнікаў Рэспублікі Беларусь (чэрвень).

19–20 кастрычніка супрацоўнікі агульнай і электроннай чытальных залаў прынялі ўдзел у семінары «Обучающий регион: мировая тенденция развития образования», які прайшоў у рамках адукацыйнага праекта «От социального диалога к социальному партнерству», арганізаваным на базе ДУ «Віцебскі абласны інстытут развіцця адукацыі» пры фінансавай падтрымцы Прадстаўніцтва зарэгістраванага ў Рэспубліцы Беларусь таварыства «Deutscher Volkshochschil-Verbande.V» (ФРГ). Асноўнай мэтай праекта з'яўляецца развіццё дадатковай адукацыі дарослых, кааперацыя розных правайдэраў навучання на працягу ўсяго жыцця, якія могуць спрыяць стварэнню і развіццю «рэгіёна, які навучаецца».

АГЛЯД ДЗЕЙНАСЦІ ПУБЛІЧНЫХ БІБЛІЯТЭК ВІЦЕБСКАЙ ВОБЛАСЦІ. ГОД 2015

Пугачова Н.А.,
загадчык аддзела бібліятэказнаўства
Віцебскай абласной бібліятэкі імя У.І. Леніна

Развіццё бібліятэчнай сеткі

Сетка бібліятэк Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь у Віцебскай вобласці па стане на 1 студзеня 2016 года склала **510** бібліятэк. Сярод іх – абласная бібліятэка, 23 цэнтральныя (21 раённая і 2 гарадскія), 37 гарадскіх, 20 гарпасялковых, 34 дзіцячыя, 395 сельскіх бібліятэк.

У выніку аптымізацыі ўстаноў культуры бібліятэчная сетка скарацілася на **22** адзінкі. Найбольшая колькасць скарачэнняў адбылася ў Браслаўскім (-10), Аршанскім і Докшыцкім (-3) раёнах. 2 сельскія бібліятэкі скарочаны ў Віцебскім раёне, па 1 – у Гарадоцкім, Дубровенскім, Шаркаўшчынскім, Пастаўскім і Шумілінскім раёнах. Разам з тым, адкрыта Вусцянская сельская бібліятэка (пераўтворана з Вусцянскага клуба-бібліятэкі. Рашэнне Верхнядзвінскага райвыканкама № 760 ад 17.09.2015 г.).

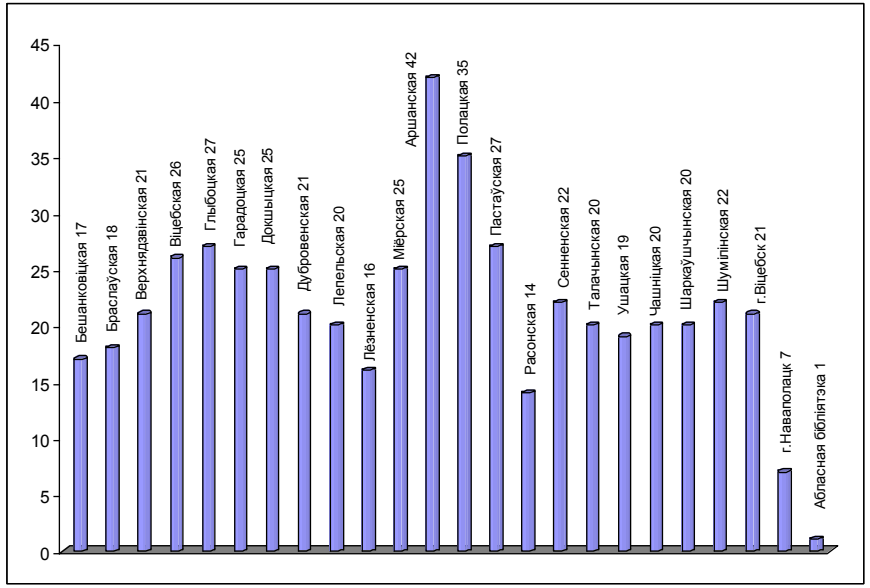

Малюнак 1. ***Сетка публічных бібліятэк Віцебскай вобласці на 01.01.2016 г.***

Дадатак 4
Табліца 4

ВЫКАНАННЕ ПЛАНАВЫХ ПАКАЗЧЫКАЎ ДЗЕЙНАСЦІ. 2015 ГОД

ЦБС	НАВЕДВАННІ				
	2014	План на 2015	Выканана / Факт	у т.л. вірт.	% выкан.
Бешанковіцкая	93383	74900	83 975		112,1
Браслаўская	154250	135970	128 153		94,3
Верхнядзвінская	78970	78 621	74 707	1841	95,0
Віцебская	168427	125 350	139 494		111,3
Глыбоцкая	159556	148540	156 612	2423	105,4
Гарадоцкая	143605	109 000	113 473	1126	104,1
Докшыцкая	131211	123000	123 061		100,0
Дубровенская	82839	82267	82 922		100,8
Лепельская	109634	106710	109 226		102,4
Лёзненская	112785	99080	102 269	2558	103,2
Міёрская	92492	82195	89 188	2763	108,5
Аршанская	341701	340400	345171		101,4
Полацкая	326584	305000	319 383	4589	104,7
Пастаўская	147472	128 360	135 213	1323	105,3
Расонская	51230	45500	48 882		107,4
Сенненская	122989	114 750	117 264		102,2
Талачынская	85072	78602	82 484		104,9
Ушацкая	69082	66360	69 131	130	104,2
Чашніцкая	176799	154110	171 122	378	111,0
Шаркаўшчынская	76321	75455	77 672		102,9
Шумілінская	129248	125500	128 820		102,6
Усяго па РЦБС	***2853650***	***2599670***	***2 698 222***	***17131***	***103,8***
г.Віцебск	696050	640000	682 858	6055	106,7
г.Наваполацк	225084	216415	221 570	5037	102,4
Усяго па ГЦБС	***921134***	***856415***	***904 428***	***11092***	***105,6***
УСЯГО па ЦБС	**3774784**	**3456085**	**3 602 650**	**28223**	**104,2**
Абласная б-ка	933683	633000	696 719	466821	**110,1**
УСЯГО	**4708467**	**4089085**	**4 299 369**	**495044**	**105,1**
да мінулага года	+634298		-409098		

Працяг табліцы 3

ЦБС	КАРЫСТАЛЬНІКІ				
	пл./ мін. да 2014	у сярэд. на б-ку	чытальнасць		% ахопу насельн.
			2014	2015	
Бешанковіцкая	-859	596	21,3	20,8	61,6
Браслаўская	-1706	876	20,7	19,0	58,2
Верхнядзвінская	-1170	546	18,2	18,3	50,8
Віцебская	-3917	669	21,0	20,3	46,2
Глыбоцкая	-2862	737	18,5	19,5	51,7
Гарадоцкая	-634	573	19,5	19,2	59,5
Докшыцкая	-1027	562	19,4	19,1	57,4
Дубровенская	-681	468	20,0	20,4	64,2
Лепельская	-33	781	23,2	21,8	46,4
Лёзненская	-1370	661	19,4	19,7	65,5
Міёрская	-730	460	18,9	19,1	53,2
Аршанская	-860	1168	20,2	20,3	30,8
Полацкая	-1198	1309	18,1	18,2	42,1
Пастаўская	-1901	591	19,1	19,8	42,7
Расонская	-228	457	21,6	21,4	64,0
Сенненская	-999	678	20,2	20,2	64,5
Талачынская	-715	625	18,1	18,4	47,5
Ушацкая	-131	530	18,7	18,9	70,6
Чашніцкая	-811	1173	21,6	21,6	72,7
Шаркаўшчынская	-122	507	18,6	18,4	62,1
Шумілінская	-1927	596	21,2	22,0	66,6
Усяго па РЦБС	***-23881***	***731***	***19,8***	***19,8***	***48,6***
г.Віцебск	-2706	4413	18,1	17,9	25,0
г.Наваполацк	-682	4308	20,3	20,5	28,0
Усяго па ГЦБС	***-3388***	***4387***	***18,6***	***18,6***	***25,7***
УСЯГО па ЦБС	**-27269**	**932**	**19,5**	**19,5**	**39,5**
Абласная б-ка	-3015	45253	19,5	20,1	12,2
УСЯГО	**-30248**	**1019**	**19,5**	**19,5**	**43,2**
да мінулага года					

Рэарганізацыйныя працэсы закранулі не толькі сельскія, але і дзіцячыя бібліятэкі. Згодна рашэнняў выканкамаў у 2015 годзе Відзаўская дзіцячая бібліятэка аб'яднана з Відзаўскай гарпасялковай бібліятэкай Браслаўскага раёна, Гарадоцкая дзіцячая бібліятэка рэарганізавана ў аддзел дзіцячай і юнацкай літаратуры цэнтральнай раённай бібліятэкі.

Колькасць інтэграваных бібліятэк скарацілася на **4** адзінкі, асноўнымі прычынамі закрыцця якіх стала ліквідацыя ўстаноў адукацыі. Тым не менш, ва Ушацкім раёне на працягу года адбылося аб'яднанне Касарской бібліятэкі-філіяла № 5 ДУК "Ушацкая цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма" і школьнай бібліятэкі ДУА "Касарскі дзіцячы сад-базавая школа". Такім чынам, на 01.01.2016 г. у Віцебскай вобласці прадоўжылі дзейнасць **18** аб'яднаных сельскіх публічных і школьных бібліятэк, якія знаходзяцца ў падпарадкаванні Міністэрства культуры.

Колькасць камбінаваных структур значна не змянілася. У вобласці дзейначалі **43** бібліятэкі-клуба і **9** бібліятэк-музеяў.

Паслугамі публічных бібліятэк скарысталіся больш за 519 тыс. карыстальнікаў, што на 5,5 % менш, чым у 2014 г. Нестацыянарнае абслугованне ажыццяўлялася на бібліятэчных пунктах (171, -2 да 2014 г.), а абслугоўванне жыхароў аддаленых і маланаселеных вёсак – пасродкам мабільных бібліятэк (бібліёусаў), якія дзейнічалі ў **18** раёнах вобласці (акрамя Міёрскага, Пастаўскага і Ушацкага). Да таго бібліятэчныя паслугі насельніцтву вобласці аказвалі **31** клуб-бібліятэка (+2 да 2014 г.). Працэнт ахопу бібліятэчным абслугоўваннем насельніцтва Віцебскай вобласці склаў **43,2**%.

Згодна статыстычных звестак, штатная колькасць работнікаў ЦБС Віцебскай вобласці на 01.01.2016 г. складала **1796,25** адзінак. На 0,75 стаўкі працавала 35 бібліятэк (6,8% ад агульнай колькасці бібліятэк), на 0,5 стаўкі – 41 (8%).

На сённяшні дзень пераважная большасць бібліятэчных сістэм Віцебскай вобласці адносіцца да чацвёртай групы па аплаце працы (18, 75%). Трэцюю групу маюць толькі ДУК "Верхнядзвінская цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма" і ДУК "Цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма г. Наваполацка", другую – ДУК "Аршанская цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма" і ДУК "Полацкая раённая цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма", да першай належаць ДУ "Віцебская абласная бібліятэка імя У.І. Леніна" і ДУК "Цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма г. Віцебска".

Асноўныя паказчыкі дзейнасці

Па выніках мінулага года прыходзіцца канстатаваць падзенне ўсіх асноўных бібліятэчных паказчыкаў, што звязана са змяншэннем колькасці насельніцтва, а таксама скарачэннем сеткі бібліятэк. Колькасць чытачоў зменшылася больш за 30 тыс. (-30284 да 2014 г.), дакументавыдач – больш за 580 тыс. (-582471), наведванняў – больш за 409 тыс. (-409098).

Тым не менш, планавыя кантрольныя паказчыкі 2015 года выкананы. Чытачамі бібліятэк сталі **519,5** тыс. жыхароў (549,7; 2014), што складае 43,2%

ад агульнай колькасці насельніцтва вобласці, якім выдадзена **10139,0** тыс. экзэмпляраў дакументаў (10721,4; 2014). Наведванні склалі **4299,3** тыс. разоў (4708,4; 2014). План па колькасці чытачоў выкананы на 100%, кнігавыдача – на 104%, наведванні – на 105%.

Аналізуючы выкананне кантрольных паказчыкаў адзначым, што з 23 ЦБС план па карыстальніках не выкананы ў 5 сістэмах: Браслаўскай (98,9%), Дубровенскай (99,3%), Лёзненскай (95,4%), Аршанскай (98,1%) і Расонскай (98,5%). Дынаміка росту паказчыка да ўзроўню 2014 года ва ўсіх без выключэння сістэмах адмоўная. Нязначнае невыкананне плана па наведваннях зафіксавана ў Браслаўскім (94,3%) і Верхнядзвінскім (95,0%) раёнах. Не дасягнуты планавыя паказчыкі па кнігавыдачы ў Браслаўскім раёне (98,8%).

З адносных паказчыкаў на ўзроўні мінулага года засталіся чытальнасць (**19,5**) і абарачальнасць (**1,3**); наведвальнасць зменшылася з 8,5 да **8,3**, а кнігазабяспечанасць вырасла з 14,6 да **15,6**.

Высокай чытальнасці дасягнулі ДУК "Шумілінская цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма" (22,0), ДУК "Лепельская цэнтралізванавая бібліятэчная сістэма" (21,8), ДУК "Чашніцкая раённая цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма" (21,6).

Часцей за іншыя бібліятэкі звярталіся чытачы ў Шумілінскай (звыш 10 разоў) і Лёзненскай ЦБС (у сярэднім па 9,6). Найменш актыўнымі былі карыстальнікі Верхнядзвінскай (6,5) і Талачынскай ЦБС (6,6).

Высокі ўзровень абарачальнасці забяспечылі г. Віцебск (1,9) і Шумілінская (1,7) ЦБС. Паказык ніжэй за 1,0 у пяці сістэмах вобласці: Верхнядзвінскай, Віцебскай, Міёрскай, Расонскай (0,9) і Дубровенскай (0,8).

Высокая кнігазапяспечанасць пры нізкай абарачальнасці дасягнута ў Браслаўскай (20,0 ; 1,0), Віцебскай (20,9 ; 0,9), Расонскай (23,1; 0,9), Дубровенскай (25,2 ; 0,8) бібліятэчных сістэмах.

Камплектаванне бібліятэчных фондаў

Сукупны дакументны фонд па выніках 2015 года налічваў **7691,6** тыс. экз. выданняў. Паступленне дакументаў склала **314,2** тыс., выбыццё больш амаль у два разы – **585,8** тыс. экз.

На камплектаванне фондаў публічных бібліятэк вобласці ў 2015 г. накіравана **14,3 %** ад сумы бюджэтнага фінансавання, выкарыстанай на бягучае ўтрыманне бібліятэк, пры заданні 15,0%.

Самы высокі працэнт па выкананні нарматыву забяспечылі Віцебскі (16,4 %), Браслаўскі (16,2 %), Шаркаўшчынскі (16,1%) раёны, а таксама Віцебская абласная бібліятэка (18,8 %).

Разам з тым, не забяспечылі выкананне нарматыву больш за 1/3 ЦБС, у лік якіх увайшлі сістэмы Гарадоцкага (14,8 %), Чашніцкага (13,9%), Шумілінскага (13,3%), Лепельскага (13,2%), Пастаўскага (12,7%), Аршанскага (11,4%), Бешанковіцкага (11,1%), Глыбоцкага (8, 0%) раёнаў і г. Віцебска (9,9%).

На набыццё выданняў з абласнога і мясцовага бюджэтаў было выдзелена **16,1** млрд рублёў. Сярод іх на набыццё кніг было выкарыстана 6232,0 млн рублёў, у тым ліку 1109,8 млн рублёў – на сацыяльна значныя

Дадатак 3
Табліца 3

ВЫКАНАННЕ ПЛАНАВЫХ ПАКАЗЧЫКАЎ ДЗЕЙНАСЦІ. 2015 ГОД

ЦБС	2015	Колькасць жыхароў (тыс.)	КАРЫСТАЛЬНІКІ			
			2014	План на 2015	Выканана / Факт	у т.л. вірт.
Бешанковіцкая	17	16453	10990	10085	10 131	
Браслаўская	18	27073	17470	15945	15 764	
Верхнядзвінская	21	22564	12640	11 330	11 470	
Віцебская	26	37684	21322	17410	17 405	
Глыбоцкая	27	38456	22755	19750	19 893	
Гарадоцкая	25	24049	14954	14 200	14 320	67
Докшыцкая	25	24487	15089	14000	14 062	
Дубровенская	21	15327	10518	9905	9 837	
Лепельская	20	33625	15647	15610	15 614	
Лёзненская	16	16156	11949	11090	10 579	5
Міёрская	25	21602	12225	11450	11 495	
Аршанская	42	159178	49929	50 000	49 069	
Полацкая	35	108792	47030	45300	45 832	
Пастаўская	27	37348	17859	15 650	15 958	
Расонская	14	10008	6632	6500	6 404	
Сенненская	22	23133	15917	14 900	14 918	
Талачынская	20	26280	13209	12500	12 494	
Ушацкая	19	14251	10192	10010	10 061	
Чашніцкая	20	32241	24265	23020	23 454	
Шаркаўшчынская	20	16316	10260	10110	10 138	
Шумілінская	21	18806	14452	12500	12 525	
Усяго па РЦБС	***481***	***723829***	***375304***	***351265***	***351 423***	***72***
г.Віцебск	21	370604	95385	90500	92 679	
г.Наваполацк	7	107697	30840	30140	30 158	
Усяго па ГЦБС	***28***	***478301***	***126225***	***120640***	***122 837***	
УСЯГО па ЦБС	**509**	**1202130**	**501529**	**471905**	**474 260**	**72**
Абласная б-ка	1	370604	48268	45100	45 253	**127**
УСЯГО	**510**	**1202130**	**549797**	**517005**	**519 513**	**199**
да мінулага года	-21		-21425		-30284	

Працяг табліцы 2

ЦБС	ВЫБЫЛІ З СЕТКІ				КАМБІНАВАНЫЯ СТРУКТУРЫ (усяго)			Інтэграваныя	Бібліёбус	Бібл. пункты
	Закрыты		Рэарганізаваны		Б-кі-клубы	Б-кі-музеі	Клубы-б-кі			
	б-кі	б-кі-кл.	аб'яд. б-к	пераўтв. у **кл.-б-кі**						
Бешанковіцкая					1		2	0	1	0
Браслаўская	9		1				2	3	1	6
Верхнядзвінская					4		6	0	1	8
Віцебская	2				3		5	0	1	1
Глыбоцкая						1		0	1	27
Гарадоцкая			1		1		4	2	1	19
Докшыцкая	2			1	6		1	2	1	0
Дубровенская	1				5	1		1	1	2
Лепельская					3	3		3	1	18
Лёзненская						1	3	0	1	10
Міёрская					3		1	1	0	3
Аршанская	1			2	3		3	0	1	0
Полацкая					5	1		2	1	2
Пастаўская	1					1		0	0	2
Расонская					2		2	1	1	0
Сенненская					1	1	1	0	1	3
Талачынская					2			0	1	0
Ушацкая					1			3	0	1
Чашніцкая					2			0	1	14
Шаркаўшчынская	1				1			0	1	0
Шумілінская	1						1	0	1	1
Усяго па РЦБС	***18***		***2***	***3***	***43***	***9***	***31***	***18***	***18***	***117***
г.Віцебск								0	0	54
г.Наваполацк								0	0	0
Усяго па ГЦБС								***0***	***0***	***54***
УСЯГО па ЦБС	**18**		**2**	**3**	**43**	**9**	**31**	**18**	**18**	**171**
Абласная б-ка								0	0	0
УСЯГО	**18**		**2**	**3**	**43**	**9**	**31**	**18**	**18**	**171**
да мінулага года					+2		+2	-2		-2

выданні ў рамках дзяржзаказу, на падпіску – 9726,4 млн рублёў. За кошт аказання платных паслуг набыта 2824 выданні на суму 136,8 млн рублёў. Найбольшая колькасць сродкаў на набыццё сацыяльна значнай літаратуры выдзелена ў г. Наваполацку (146,3 млн руб.), Браслаўскім (119,6 млн руб.) і Аршанскім (114,3 млн руб.) раёнах.

З пазабюджэтных сродкаў, атрыманых бібліятэкамі за аказанне платных паслуг насельніцтву, па рашэнні Віцебскага аблвыканкама № 333 ад 30.05.2012 павінна выдзяляцца не менш за 15 % на камплектаванне фондаў. У 2015 годзе на набыццё кніг і перыядычных выданняў было зрасходавана **136,8** млн. рублёў, што склала ў цэлым **7,8** %. Сярод бібліятэчных сістэм, якія выканалі рашэнне Віцебскага аблвыканкама адзначым: Лёзненскую (39,8 %), Віцебскую раённую (28,3 %), Глыбоцкую (21,0 %), Сенненскую (19,3 %), Гарадоцкую (15,8 %), Дубровенскую (15,5 %) і Шаркаўшчынскую (15,1 %) сістэмы.

Асноўнымі крыніцамі камплектавання фонду бібліятэк вобласці заставаліся выдавецтвы “Звязда”, “Беларуская навука”, “Беларуская энцыклапедыя імя П. Броўкі”, “Белорусский Экзархат”, “Мастацкая літаратура”, “Вышэйшая школа”, “Пачатковая школа”, “Беларусь”, “Харвест”, “Рифтур”, “Четыре четверти”, кнігагандлёвыя фірмы, магазіны і інш. Фонды бібліятэк папаўняліся таксама дарамі ад устаноў, арганізацый і прыватных асоб.

Выкананне Дзяржаўнай праграмы “Культура Беларусі” на 2011–2015 гг.

Прыярытэтным накірункам работы бібліятэк была рэалізацыя Дзяржаўнай праграмы “Культура Беларусі” на 2011–2015 гг. За перыяд рэалізацыі праграмы асноўныя паказчыкі былі выкананы часткова і складаюць: наведванні з улікам віртуальных – 6,8 % (пры заданні 5% за перыяд рэалізацыі праграмы), абнаўленне фондаў – 4,9 (пры заданні 5,0 % у год), сярэднегадавы працэнт абнаўлення камп’ютарнага парку склаў 6,4 % пры даведзеным нарматыве 20 % у год.

Найлепшых паказчыкаў у частцы выканання Дзяржаўнай праграмы па наведваннях за перыяд 2011–2015 гг. дасягнулі Шаркаўшчынская (+10 %) і Шумілінская (+7 %) сістэмы. Самы нізкі паказчык у Верхнядзвінскай (-27 %), Віцебскай раённай (-26 %) і Пастаўскай (-19 %) ЦБС.

У частцы абнаўлення фондаў, нягледзячы на адмоўную дынаміку, варта адзначыць, што сярэднегадавы паказчык па вобласці за перыяд 2011–2015 гг. дастаткова высокі (4,9 %).

Значных паказчыкаў у 2015 годзе па абнаўленні фондаў дасягнулі ў Гарадоцкім (7,2 %), Докшыцкім і Лепельскім (6,1 %) раёнах. Таксама дасягнуты паказчыкі, прадугледжаныя Дзяржаўнай праграмай, у Чашніцкім (6,0 %), Лёзненскім (5,3 %), Шумілінскім (5,4 %) і Полацкім (5,1 %) раёнах. Самы нізкі паказчык у Віцебскай абласной бібліятэкі (2,4 %) і бібліятэках Віцебскага раёна (2,3 %).

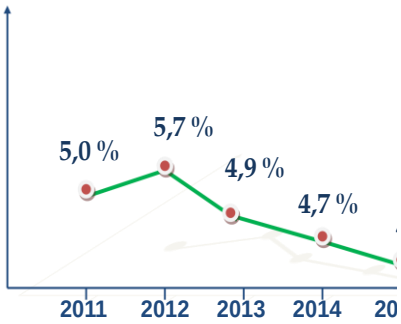

Працэнт абнаўлення фондаў

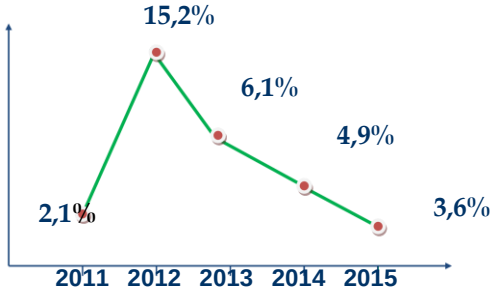

Працэнт абнаўлення камп'ютарнага парку

Малюнак 2. ***Дзяржаўная праграма "Культура Беларусі" на 2011–2015 гг.***

Па выніках работы за 2015 год колькасць камп'ютарызаваных бібліятэк склала **356** (+13 да 2014 г., або 69,8 % ад агульнай колькасці бібліятэк), з іх маюць доступ да сеткі інтэрнэт **262** бібліятэкі (+ 10 да 2014 г., 51,3 %), электронную пошту – **252** бібліятэкі (+7 да 2014 г., 49,4%).

100 %-най камп'ютарызацыі дасягнулі ДУК "Лёзненская цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма", ДУК "Чашніцкая раённая цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма" і ДУК "Цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма г. Наваполацка". Абнаўленне камп'ютарнага парку склала **3,6** %.

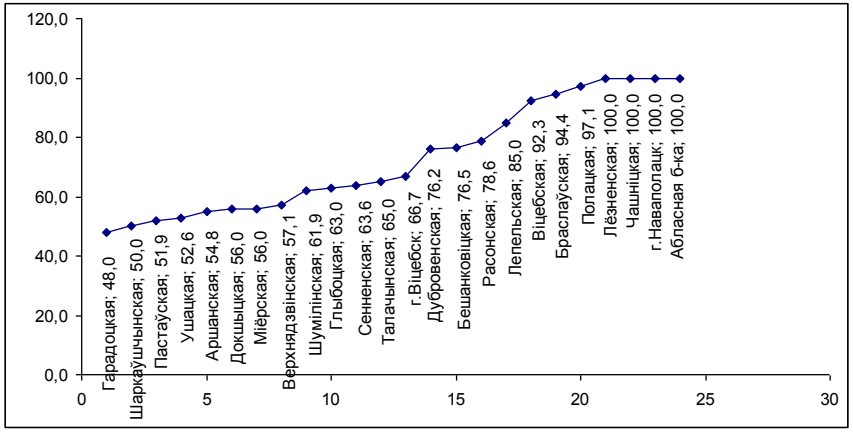

Малюнак 3. ***Камп'ютарызацыя публічных бібліятэк Віцебскай вобласці***

Дадатак 2
Табліца 2

СЕТКА ПУБЛІЧНЫХ БІБЛІЯТЭК ВІЦЕБСКАЙ ВОБЛАСЦІ Ў 2015 ГОДЗЕ

ЦБС	2014	2015	Група па апл. працы	0,75 стаўкі	0,5 стаўкі	0,25 стаўкі	% ахопу бібл. абсл.	АДКРЫТА
Бешанковіцкая	17	17	4	1	3	0	61,6	
Браслаўская	28	18	4	3	1	0	58,2	
Верхнядзвінская	20	21	4	1	5	0	50,8	1
Віцебская	28	26	4	0	1	0	46,2	
Глыбоцкая	27	27	3	3	3	0	51,7	
Гарадоцкая	26	25	4	4	7	0	59,5	
Докшыцкая	28	25	4	2	1	0	57,4	
Дубровенская	22	21	4	1	3	0	64,2	
Лепельская	20	20	4	0	3	0	46,4	
Лёзненская	16	16	4	1	1	0	65,5	
Міёрская	25	25	4	0	0	0	53,2	
Аршанская	45	42	2	0	4	0	30,8	
Полацкая	35	35	2	0	0	0	42,1	
Пастаўская	28	27	4	4	6	0	42,7	
Расонская	14	14	4	1	0	0	64,0	
Сенненская	22	22	4	4	1	0	64,5	
Талачынская	20	20	4	4	0	0	47,5	
Ушацкая	19	19	4	3	1	0	70,6	
Чашніцкая	20	20	4	1	0	0	72,7	
Шаркаўшчынская	21	20	4	2	1	0	62,1	
Шумілінская	22	21	4	0	0	0	66,6	
Усяго па РЦБС	***503***	***481***		***35***	***41***	***0***	***48,6***	***1***
г.Віцебск	21	21	1	0	0	0	25,0	
г.Наваполацк	7	7	3	0	0	0	28,0	
Усяго па ГЦБС	***28***	***28***		***0***	***0***	***0***	***25,7***	
УСЯГО па ЦБС	**531**	**509**		**35**	**41**	**0**	**39,5**	**1**
Абласная б-ка	1	1	1				12,2	
УСЯГО	**532**	**510**					**43,2**	**1**
да мінулага года	-68	-22						

Працяг табліцы 1

Рэгіён	Назва ўстановы	Нумары і даты рашэнняў
Докшыцкі (-3)	**Бераснёўская** бібліятэка-філіял № 45 закрыта 01.01.2015. **Камайская** бібліятэка-клуб, філіял № 7 закрыта 01.01.2015. **Бярэзінская** бібліятэка-клуб, філіял № 52 пераўтворана ў клуб-бібліятэку**.**	Рашэнне Докшыцкага РВК № 897 ад 18.11.2014. – // – – // –
Дубровенскі (-1)	**Ляхаўская** *інтэграваная* бібліятэка закрыта 16.09.2015.	Рашэнне Дубровенскага РВК № 552 ад 15.09.2015.
Аршанскі (-3)	**Панізоўская** бібліятэка-філіял № 52 закрыта 27.03.2015. **Бабінская** бібліятэка-філіял № 16 пераўтворана ў Бабінскі сельскі клуб-бібліятэку. **Магераўская** бібліятэка-філіял № 64 пераўтворана ў Магераўскі сельскі клуб-бібліятэку.	Решение Аршанскага РВК № 318 ад 27.03.2015. – // – – // –
Пастаўскі (-1)	**Норыцкая** бібліятэка закрыта.	Рашэнне Пастаўскага РВК № 1033 ад 23.10.2015.
Шаркаўшчынскі (-1)	**Жукоўшчынская** бібліятэка-філіял № 20 закрыта.	Рашэнне Шаркаўшч. РВК № 515 ад 12.08.2015.
Шумілінскі (-1)	**Суровенская** *інтэграваная* бібліятэка закрыта з 26.12.2015.	Рашэнне Шумілінскага РВК № 850 ад 22.12.2015.
УСЯГО	**23**	

Інтэграваныя бібліятэкі

Адкрыта на працягу года – 1.

(Ушацкі р-н). Аб'яднанне **Касарской** бібліятэкі-філіяла № 5 ДУК "Ушацкая цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма" і школьнай бібліятэкі ДУА "Касарскі дзіцячы сад-базавая школа".

Закрыта на працягу года – 4.

(Браслаўскі р-н) **Гірэйшанская** *інтэграваная* бібліятэка-філіял № 53 закрыта 01.10.2015. Рашэнне Браслаўскага РВК № 248 ад 27.02.2015.

(Дубровенскі р-н) **Ляхаўская** *інтэграваная* бібліятэка закрыта 16.09.2015. Рашэнне Дубровенскага РВК № 552 ад 15.09.2015.

(Міёрскі р-н) **Папшулёўская** інтэграваная бібліятэка пераўтворана ў Папшулёўскую сельскую бібліятэку 01.10.2015. Рашэнне Міёрскага РВК № 286 ад 06.05.2015.

(Шумілінскі р-н) **Суровенская** *інтэграваная* бібліятэка закрыта 26.12.2015. Рашэнне Шумілінскага РВК № 850 ад 22.12.2015.

Усяго па стане на 01.01.2016 г. – 18 інтэграваных бібліятэк.

На працягу 2015 года ў бібліятэкі паступіла 35 камп'ютараў. ДУК "Дубровенская цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма" і ДУК "Лёзненская цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма" ўсталявалі набытыя серверы.

Устаноўлены і знаходзяцца ў эксплуатацыі ў поўным аб'ёме аўтаматызаваныя сістэмы Віцебскай абласной бібліятэкі, Наваполацкай, Лепельскай, Пастаўскай ЦБС. У тэставым рэжыме працуюць бібліятэкі Аршанскага і Полацкага раёнаў, у Чашніцкім раёне АБІС набыта, але не ўстаноўлена.

Такім чынам, прыведзеныя статыстычныя звесткі сведчаць аб замаруджаных тэмпах інфарматызацыі, прадугледжаных праграмай "Культура Беларусі".

Платныя паслугі

Аб'ём сродкаў ад выканання платных (бібліятэчных) паслуг, аказаных сеткамі публічных бібліятэк склаў **2101,9** млн руб., што на 10,7 % больш, чым у 2014 г.

Больш за іншыя павялічыла прыток пазабюджэтных сродкаў Аршанская цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма (233, 5 млн руб.), сярод лідараў таксама бібліятэкі Полацка (148,0 млн руб.), Наваполацка (146,2 млн руб.), Браслава (129,4 млн руб.), Бешанковіч (107,8 млн руб.) і Чашнікаў (100,1 млн руб.).

Сярэдні паказчык па аказаных паслугах склаў 4,0 тыс. руб. на 1 карыстальніка бібліятэкі. Найбольш высокія значэнні па дадзеным паказчыку прадэманстравалі Бешанковіцкі (10,6 тыс. руб.), Браслаўскі (8,2), Ушацкі (7,5), Міёрскі (6,3) раёны; нізкія – г. Віцебск (1,2) і Лёзненскі (1,9) раён.

Сярэдні паказчык па аказанных паслугах на 1 жыхара за 2015 год склаў 1,7 тыс. руб. Найбольш высокія паказчыкі адзначаны ў Бешанковіцкім (6,6 тыс. руб), Расонскім (5,7), Ушацкім (5,3), Браслаўскім (4,8) і Сенненскім (3,7) раёнах.

На сённяшні дзень найбольш запатрабаванымі сярод карыстальнікаў застаюцца такія паслугі, як ксеракапіраванне, выдача літаратуры з камерцыйнага фонду, раздрукоўка тэксту, пошук інфармацыі ў інтэрнэце. Сродкі, атрыманыя ад аказання платных паслуг, выкарыстоўваюцца на паляпшэнне матэрыяльна-тэхнічнай базы, камплектаванне фонду і інш.

Матэрыяльна-тэхнічная база

Важнай падзеяй у бібліятэчным жыцці Віцебшчыны стала адкрыццё ў рамках абласнога свята працаўнікоў вёскі "Дажынкі-2015" новага будынку Талачынскай цэнтральнай раённай бібліятэкі.

Палепшылі свае ўмовы пераездам у іншае памяшканне Гарадоцкая раённая бібліятэка, Дубраўская бібліятэка-філіял Ушацкай ЦБС, Папшулёўская сельская бібліятэка Міёрскай ЦБС, Чарневіцкая сельская бібліятэка Глыбокскай ЦБС, Пышнянская сельская бібліятэка-клуб Лепельскай ЦБС, Старадворская сельская бібліятэка Пастаўскай ЦБС, Заборская сельская бібліятэка Рассонскай ЦБС.

У студзені 2015 года Гарадоцкая цэнтральная раённая бібліятэка пераехала ў рэканструяванае памяшканне кінатэатра “Родина”. Згодна рашэння Гарадоцкага райвыканкама ён набыў статус юрыдычнай асобы пад назвай “Гарадоцкі культурна-асветніцкі цэнтр і сетка публічных бібліятэк”. Зараз у будынку культурна-асветніцкага цэнтра акрамя ЦРБ размясціліся выставачная зала, літаратурна-музычная гасцёўня (кіназала) і міні-кафэ.

На працягу года ў вобласці праведзены бягучы рамонт у 59 бібліятэках.

Разам з тым, у 2015 годзе капітальны рамонт і рэканструкцыя цэнтральных градскіх і раённых бібліятэк Віцебскай вобласці не праводзіліся, аднак капітальнага рамонту патрабуе Віцебская абласная бібліятэка імя У.І. Леніна.

Без ацяплення знаходзіцца Шунеўская сельская бібліятэка (Глыбоцкі р-н) і Хацілаўская сельская бібліятэка (Паўстаўскі р-н).

Тэлефанізавана **390** (76,4 %) бібліятэк, не маюць уласнай сувязі 120 бібліятэк (23,5%).

Кадры

Бібліятэчнае абслугоўванне насельніцтва публічных бібліятэк Віцебскай вобласці забяспечвала **1311** бібліятэкараў, сярод якіх **70,3** % з профільнай адукацыяй.

Найлепшая сітуацыя па наяўнасці спецыялістаў з бібліятэчнай адукацыяй склалася ў Наваполацку (89,8%), Віцебску (75,7%), Чашніцкім (86,8%), Дубровенскім (84,2%), Лепельскім (72,1%), Аршанскім (71,2%) раёнах, недастатковая колькасць бібліятэчных супрацоўнікаў са спецыяльнай адукацыяй выяўлена ў Расонскім (54,2%), Верхнядзвінскім, Віцебскім раёнах (55%).

На працягу года 51 супрацоўнік працягваў навучанне на дзённай і завочнай формах ва ўстановах адукацыі, сярод іх: у Беларускім дзяржаўным універсітэце культуры і мастацтваў – 12, Магілёўскім бібліятэчным тэхнікуме – 6, Віцебскім дзяржаўным універсітэце імя П.М. Машэрава – 21, іншых установах – 7. Праходзілі перападрыхтоўку па профілі ў Інбелкульце 5 чалавек. Акрамя таго супрацоўнікі бібліятэк навучаліся па розных спецыяльнасцях у Акадэміі кіравання пры Прэзідэнце РБ, Мінскім дзяржаўным лінгвістычным універсітэце, Віцебскім дзяржаўным тэхналагічным універсітэце, Беларускім дзяржаўным універсітэце інфарматыкі і радыеэлектронікі.

На рэспубліканскіх курсах павышэння кваліфікацыі павысілі прафесійны ўзровень 19 супрацоўнікаў. Віцебскі абласны цэнтр павышэння кваліфікацыі кіруючых работнікаў і спецыялістаў устаноў культуры наведалі 59 чалавек. На жаль, у мінулым годзе на абласным узроўні не было прадстаўнікоў з Полацкага, Ушацкага раёнаў і г. Наваполацка.

ДАДАТКІ

Дадатак 1
Табліца 1

РЭАРГАНІЗАЦЫЙНЫЯ ПРАЦЭСЫ ПУБЛІЧНЫХ БІБЛІЯТЭК ВІЦЕБСКАЙ ВОБЛАСЦІ Ў 2015 ГОДЗЕ

Рэгіён	Назва ўстановы	Нумары і даты рашэнняў
	АДКРЫТА	
Верхнядзвінскі (+1)	**Вусцянская** бібліятэка (пераўтворана з Вусцянскага клуба-бібліятэкі).	Рашэнне Верхнядзвінскага РВК № 760 ад 17.09.2015.
УСЯГО	**1**	
	ЗАКРЫТА	
Браслаўскі (-10)	**Урбанская** бібліятэка-філіял № 25 закрыта 01.04.2015. **Відзы-Лаўчынская** бібліятэка-філіял № 40 закрыта 01.05.2015. **Зарачская** бібліятэка-філіял № 23 закрыта 01.05.2015. **Барунская** бібліятэка-філіял № 17 закрыта 01.06.2015. **Замошская** бібліятэка-філіял № 6 закрыта 01.06.2015. **Опліская** бібліятэка-філіял № 15 закрыта 01.07.2015. **Карасінская** бібліятэка-філіял № 60 закрыта 01.07.2015. **Падрукшанская** бібліятэка-філіял № 44 закрыта 01.06.2015. **Гірэйшанская** *інтэграваная* бібліятэка-філіял № 53 закрыта 01.10.2015. **Відзаўская *дзіцячая*** (аб’яднана з Відзаўскай гарпасялковай № 2.) закрыта 15.10.2015.	Рашэнне Браслаўскага РВК № 248 ад 27.02.2015. – // – – // – – // – – // – – // – – // – – // – – // – Рашэнне Браслаўскага РВК № 1000 ад 07.08.2015.
Віцебскі (-2)	**Лятчанская, Малалятчанская** бібліятэкі закрыты 01.10.2015.	Рашэнне Віцебскага РВК № 869 ад 17.07.2015.
Гарадоцкі (-1)	**Гарадоцкая *дзіцячая*** бібліятэка рэарганізавана ў аддзел дзіцячай і юнацкай літаратуры 01.01.2015.	Рашэнне Гарадоцкага РВК № 977 ад 28.01.2014.

Сустрэча пісьменнікаў Ліпецка з бібліятэкарамі Віцебска. Прэзентацыя кнігі "Помнит сердце, не забудет...", прысвечанай 70-годдзю Перамогі ў Вялікай Айчыннай вайне.
ДУ "Цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма г. Віцебска"

Вечар памяці земляка, пісьменніка-марыніста, капітана 1-га ранга Васіля Рудога, арганізаваны ў рамках беларуска-расійскай патрыятычнай акцыі "Родина помнит".
ДУК "Верхнядзвінская цэнтралізваная бібліятэчная сістэма"

За 2015 год у калектывы Браслаўскага, Гарадоцкага, Лепельскага, Міёрскага, Аршанскага, Шаркаўшчынскага, Шумілінскага раёнаў, г. Наваполацка і Віцебскай абласной бібліятэкі ўсяго прыбыло 14 маладых спецыялістаў, прафесійна падрыхтаваных і здольных фарміраваць станоўчы імідж бібліятэчных устаноў.

Развіццё прафесійных кампетэнцый

На павышэнне ўзроўню прафесійных кампетэнцый былі накіраваны канферэнцыі, семінары, прафесійныя конкурсы.

Сярод найбольш значных падзей 2015 года варта адзначыць міжнародную канферэнцыю, прысвечаную 170-годдзю з дня нараджэння этнографа, краязнаўцы Мікалая Якаўлевіча Нікіфароўскага, арганізатарамі якой выступілі Віцебская абласная бібліятэка, Віцебскі абласны краязнаўчы музей і Віцебскі дзяржаўны ўніверсітэт імя П.М. Машэрава. Для ўдзелу ў канферэнцыі было пададзена больш за 70 заявак ад краязнаўцаў, гісторыкаў, работнікаў музеяў, бібліятэк, вышэйшых навучальных устаноў з Беларусі, Расіі, Украіны, Латвіі, Азербайджана. З дакладамі перад удзельнікамі канферэнцыі выступілі бібліятэкары Дубровенскага і Шумілінскага раёнаў ("Краязнаўчая дзейнасць бібліятэк Дубровенскага раёна"; "История Добейского края: поисково- исследовательская деятельность библиотеки").

Варта згадаць таксама ўдзел публічных бібліятэк Віцебскай вобласці ў міжнародным праекце Пскоўскай абласной бібліятэкі па стварэнні сеткавага цытатніка "Поддержи А.П. Чехова!". Вынікі праекта апублікаваны на старонцы Міжнароднага бібліятэчнага цэнтра па адрасе: http://inter.pskovlib.ru/chehov.

У рамках рэалізацыі Праграмы супрацоўніцтва Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь і Беларускай Праваслаўнай Царквы, Праграмы супрацоўніцтва паміж Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь і Беларускай Праваслаўнай Царквой у 2015 годзе заснавана штогадовае правядзенне рэспубліканскага конкурсу *"Бібліятэка – цэнтр духоўна-маральнай асветы і выхавання"*. Сярод бібліятэк сеткі Міністэрства культуры яго першымі лаўрэатамі па выніках 2014 года сталі Крапівенская сельская бібліятэка-філіял ДУК "Аршанская цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма", бібліятэка імя Я. Купалы ДУК "Полацкая ЦБС", а таксама цэнтральная бібліятэка ДУК "ЦБС г. Наваполацка".

Лаўрэатамі штогадовага рэспубліканскага конкурсу *"Бібліятэка – асяродак нацыянальнай культуры"* выступілі дзіцячая бібліятэка імя С. Маршака ДУК "ЦБС г. Наваполацка", Обальская гарпасялковая бібліятэка ДУК "Шумілінская цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма", а таксама аддзел бібліятэчнага маркетынгу ДУК "Лёзненская цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма".

Напярэдадні Дня работнікаў культуры, які адзначаецца ў другую нядзелю кастрычніка, былі названы імёны лаўрэатаў *абласной прэміі*, якая ўручаецца аблвыканкамам, *за высокія творчыя дасягенні ў сферы культуры і*

мастацтва. Лепшым бібліятэчным супрацоўнікам у 2015 годзе прызнана дырэктар ДУК “Віцебская раённая цэнтралізваная бібліятэчная сістэма” **Галіна Дзмітрыеўна Нісневіч**.

На пасяджэнні выніковай калегіі галоўнага ўпраўлення ідэалагічнай работы, культуры і па справах моладзі аблвыканкама адбылося прысуджэнне *прэмій Віцебскага абласнога выканаўчага камітэта за высокія творчыя дасягненні ў галіне культуры і мастацтва*. У намінацыі “Лепшая раённая (гарадская) бібліятэка” адзначана цэнтральная бібліятэка ДУК “Цэнтральная бібліятэчная сістэма Браслаўскага раёна” (дырэктар Ляснеўская Вольга Анатольеўна), у намінацыі “Лепшая дзіцячая бібліятэка” – Докшыцкая раённая дзіцячая бібліятэка ДУК “Докшыцкая цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма” (загадчык Гудзь Алена Уладзіміраўна) і дзіцячая бібліятэка-філіял № 4 імя А. Пушкіна ДУК “Цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма г. Наваполацка” (загадчык Цімафеева Екацярына Аляксандраўна).

Літаратурныя прэміі

На працягу года ў вобласці адбыліся ўрачыстыя мерапрыемствы па шанаванні лаўрэатаў літаратурных прэмій імя Петруся Броўкі і Уладзіміра Караткевіча, заснаваных Віцебскім абласным выканаўчым камітэтам.

20 сакавіка ў цэнтральнай гарадской бібліятэцы імя М. Горкага адбылася цырымонія ўручэння літаратурнай прэміі імя Петруся Броўкі за 2014 год. У намінацыі “Проза” адзначаны Барыс Беляжэнка за кнігі “Круги земные” і “Дарога да Бачэйкава”; у намінацыі “Паэзія” – Мікалай Намеснікаў за зборнікі “Листопад исповедальный” і “Время яблок”; у намінацыі “Літаратура для дзяцей” – Святлана Гук (Дзядзінкіна) за кнігі “Бабраня на Бузянцы” і “Юшка Вялеса”.

26 лістапада ў Віцебскай абласной бібліятэцы адбылося літаратурнае свята, прымеркаванае да 85-годдзя з дня нараджэння класіка беларускай літаратуры, пісьменніка, драматурга, сцэнарыста Уладзіміра Сямёнавіча Караткевіча. Тут жа адбылося ўзнагароджанне пераможцаў літаратурнага конкурсу “Быў. Ёсць. Буду”, а таксама цырымонія ўручэння літаратурнай прэміі імя Уладзіміра караткевіча за 2015 год, лаўрэатамі якой сталі Ігар Пракаповіч за кнігу “Чароўны край – Пастаўшчына” (проза); Галіна Загурская за кнігу “З росаў святаянных” (паэзія); Беларускі тэатр “Лялька” (намінацыя “Прапаганда жыцця і творчасці Уладзіміра Караткевіча”).

Міжнародныя стасункі і прафесійнае супрацоўніцтва

Бібліятэкі вобласці падтрымлівалі творчыя стасункі з калегамі блізкага замежжа.

У красавіку на базе Лёзненскай раённай бібліятэкі адбыўся *міжнародны семінар “70-годдзю Вялікай Перамогі прысвячаецца...”* з удзелам спецыялістаў Руднянскай ЦБС Смаленскай вобласці.

8 мая 2015 г. Акцыя памяці “Дзень белых журавоў”.
ДУ “Цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма г. Віцебска”

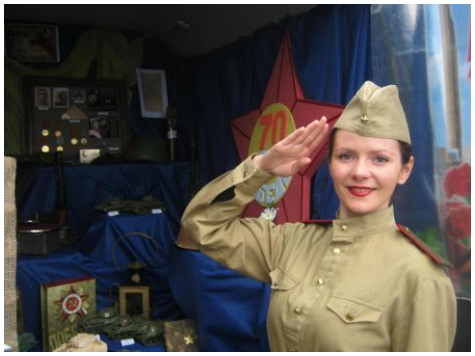

8 мая 2015 г. Бібліятэчная пляцоўка і міні-музей ў бібліёбусе “Вайна ў лёсе маёй сям'і”. Патрыятычная акцыя “Нязгасны агонь памяці”.
ДУК “Віцебская раённая цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма”

Гарадскі конкурс буктрэйлераў "Книга о войне: новый формат".
ДУ "Віцебская абласная бібліятэка імя У.І. Леніна"

Творчая сустрэча з доктарам гістарычных навук, прафесарам Вольгай Ляўко. Прэзентацыя кніжнай серыі "Древнейшие города Беларуси", якая ўключае даследаванні пра гарады, што стаялі ля вытокаў беларускай дзяржаўнасці: "Витебск" (2010), "Полоцк" (2012), "Друцк" (2014).
ДУ "Віцебская абласная бібліятэка імя У.І. Леніна"

Пры садзейнічанні раённых бібліятэк Лёзна і Рудні, самадзейныя паэты Лёзненскага і Руднянскага раёнаў сустракаліся на Міжнародным *паэтычным конкурсе "Руднянские зори"* у г. Рудня Смаленскай вобласці і Міжрэгіянальным *фестывалі аматарскай песні і паэзіі "Песні сунічных бароў"* у г.п. Лёзна.

На працягу года загадчык дзіцячай бібліятэкі Лёзненскай ЦБС В.У. Пячонава прымала ўдзел у *міжнародных дзіцяча-юнацкіх Елізавецінскіх чытаннях*, якія праходзілі ў абласной дзіцячай бібліятэцы горада Смаленска, а таксама ў сустрэчы школьнікаў з праваслаўнымі паэтамі і пісьменнікамі "Новый выбор России", дзе дзялілася вопытам работы бібліятэкі па духоўным выхаванні чытачоў.

Адбыліся візіты дэлегацый Красінскага раёна (Расія) і Дагдскага краю (Латвія) ва ўстановы культуры Дубровенскага раёна. Госці наведалі бібліятэку аграгарадка Ляды, а таксама сельскую бібліятэку – цэнтр экалагічнай асветы аграгарадка Асінторф.

Падзеяй 2015 года ў Оршы стала адкрыццё на пачатку года на базе дзіцячай бібліятэкі імя У. Караткевіча "*Французскага кутка Чытання і Інфармацыі"*. На сустрэчы прысутнічалі прадстаўнікі пасольства Францыі ў Рэспубліцы Беларусь, раённага выканаўчага камітэта, бібліятэкары, настаўнікі і вучні школ горада і раёна. Госці падаравалі дзіцячай бібліятэцы 76 кніг і дыскаў на французскай мове. Навучэнцы школ, якія вывучаюць французскую мову, падрыхтавалі для ўдзельнікаў мерапрыемства канцэртную праграму. Дзейнасць біліятэкі па папулярызацыі фонду на французскай мове значна актывізавалася. Так, у красавіку дзіцячую бібліятэку наведалі члены бельгійскай дабрачыннай арганізацыі "A.S.B.L.", якія расказалі аб сваёй краіне і традыцыях, здзейснілі віртуальнае падарожжа "Удивительная страна Бельгия" і адказалі на шматлікія пытанні чытачоў бібліятэкі. У жніўні дзіцячую бібліятэку імя У. Караткевіча наведалі віцэ-прэзідэнт асацыяцыі "Франция – Россия – страны СНГ" горада Невер (Францыя) Мішэль П'я-Банэ і настаўнік французскай мовы гімназіі № 17 г. Мінска Г.І. Фяцісава. Мішэль П'я-Банэ, якая сама піша казкі для дзяцей, пазнаёміла вучняў, якія вывучаюць французскую мову, з культурай, традыцыямі і архітэктурай Францыі, падаравала бібліятэцы кнігі, ілюстраваныя аўтарскімі фотаздымкамі.

Полацкая РЦБС працягвала супрацоўніцтва з інфармацыйнымі цэнтрамі пасольстваў ЗША. На працягу года ў бібліятэкі сістэмы паступілі новыя кнігі і DVD па мастацтве.

У студзені супрацоўнік бібліятэкі замежнай літаратуры Віцебскай ГЦБС знаходзілася на стажыроўцы ў ЗША, якая праходзіла па праграме развіцця лідарскіх якасцей ("Амерыканскія куткі: партнёры ў галіне публічнай дыпламатыі") і была арганізавана Дэпартаментам ЗША для супрацоўнікаў куткоў амерыканскай літаратуры ў розных краінах свету. У Віцебску, у межах святкавання 70-годдзя заснавання ААН, бібліятэку замежнай літаратуры наведаў Паверанны ў справах ЗША ў Рэспубліцы Беларусь Скотт Роланд (Scott Roland). Кіраўнік амерыканскай місіі выступіў перад аўдыторыяй і перадаў у дар бібліятэцы "Творчую лабараторыю" – наборы для тэхнічнай творчасці, канструктары для вывучэння робататэхнікі,

прафесійныя наборы Lego, 3-D ручкі, 3-D прынтар.

У лютым, у цэнтральнай гарадской бібліятэцы імя М. Горкага Віцебскай ГЦБС адбылася сустрэча аматараў кіно з удзельнікамі Фестывалю амерыканскага дакументальнага кіно (Мінск) рэжысёрам і прадзюсарам Жан-Мішэлем Діссарам і кінакрытыкам Майклам Рыновам. У 2015 годзе з творчым візітам цэнтральную бібліятэку наведалі пісьменнікі Ліпецка (Расія) – горада-пабраціма Віцебска. Гасцямі віцяблян сталі паэты Валянцін Анатольевіч Баюканскі і Аляксандр Віктаравіч Кулік, якія з'яўляюцца членамі Саюза пісьменнікаў "Воінская садружнасць". Яны падаравалі для бібліятэкі зборнік вершаў "Помнит сердце, не забудет…", выдадзены да 70-годдзя Вялікай Перамогі. У цэнтральнай бібліятэцы таксама быў арганізаваны *паэтычны відэамост Віцебск – Санкт-Пецярбург*, у якім бралі ўдзел паэт, старшыня віцебскага аддзялення Беларускага літаратурнага саюза "Полоцкая ветвь" Алег Сяшко, паэтэса, член Саюза пісьменнікаў Беларусі Алена Крыклівец, паэт, бард Уладзімір Цвікі. З боку Санкт-Пецярбурга высупалі кампазітар і спявак Аляксандр Джыгіт, паэтэса, член праўлення Санкт-Пецярбургскага саюза літаратараў Ірына Глебава і іншыя.

Арганізацыя і змест бібліятэчнага абслугоўвання

Нестацыянарнае абслугоўванне. Па выніках 2015 года ў 16 раёнах Віцебскай вобласці дзейнічаў **171** бібліятэчны пункт (-2 да 2014 г.). На тэрыторыі вобласці функцыянавала **18** бібліёбусаў, паслугамі якіх скарысталіся **6,5** тыс. чалавек. Колькасць наведванняў склала больш **30,6** тыс. разоў, кнігавыдача – больш за **136,6** тыс. экз. Колькасць населеных пунктаў, што абслугоўваліся бібліобусамі склала **724** адзінкі. Найбольшая колькасць вёсак, узятых на абслугованне бібліобусам, выяўлена ў Браслаўскім (79), Сенненскім, Шумілінскім (58), Бешанковіцкім (54) раёнах. Агульная колькасць маршрутаў, па якіх выязджалі мабільныя бібліятэкі, склала **203**. Колькасць пунктаў на 1 маршруце вагалася ад 1 да 12. Усяго было зроблена **1352** выезды. Кожны населены пункт быў наведаны ў сярэднім **6,7** разоў. Працэнт ахопу бібліятэчным абслугованнем насельніцтва ў зонах абслугоўвання па вобласці склаў **23,9%**.

Бібліятэкарамі бібліёбусаў былі арганізаваны: гадзіна паэтычнага настрою "Пра маці з любоўю, павагай, пяшчотай" (Бешанковіцкая ЦБС), прэзентацыя кнігі А. Сульянава "Непобедимые" аб гераічных асобах вайны (Браслаўская ЦБС), бібліяагляды "Новыя імёны на літаратурным небасхіле", "Этих дней не смолкнет слава" (Віцебская РЦБС), літаратурны партрэт да 50-годдзя з дня нараджэння Л. Рублеўскай "Рыфма коштам у жыццё" (Дубровенская ЦБС), адкрыты прагляд літаратуры "Духовная книга", паэтычная гадзіна "Войной овеянные строки" (Лёзненская ЦБС) і інш.

Актыўнымі ў арганізацыі работы бібліёбусаў з'яўляюцца супрацоўнікі Віцебскага і Сенненскага раёнаў.

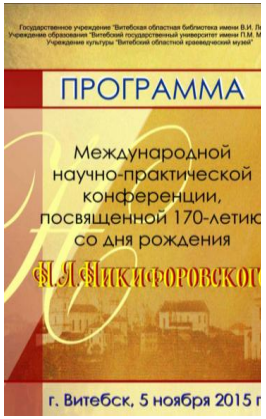

Міжнародная навукова-практычная канферэнцыя, прысвечаная 170-годдзю з дня нараджэння беларускага гісторыка, этнографа М. Нікіфароўскага.

ДУ "Віцебская абласная бібліятэка імя У.І. Леніна"

9. **Голубенко, Н. Б.** Библиотечное дело: инновации и перспективы : [аналитический обзор] / Н. Б. Голубенко. – М. : Логос, 2014. – 128 с.

10. Грекова, Л. В. Компетентностный подход в дополнительном профессиональном библиотечном образовании : научно-практическое пособие / Л. В. Грекова. - М. : Литера, 2014. – 192 с.

11. **Зиновьева, Н. Б.** Библиотека в системе современных научных коммуникаций : научно-практическое пособие / Н. Б. Зиновьева. – М. : Литера, 2015. – 136 с. – (Современная библиотека).

12. **Кабачек, О. Л.** Волшебный мир библиотеки : что ждут от библиотеки дети, и что она может им предложить / О. Л. Кабачек. – М. : РШБА, 2014. – 200 с. – (В помощь педагогу-библиотекарю; вып. 3).

13. **Кашкаров, А. П.** Адаптация мигрантов: роль библиотеки : методические рекомендации от специалистов-практиков / А. П. Кашкаров. – М. : Либер-Дом, 2014. – 128 с. – (Библиотекарь и время. XXI век ; вып. № 156).

14. Кононенко, И. М. Муниципальные публичные библиотеки: трансформации во времени : научно-практическое пособие / И. М. Кононенко. – М. : Литера, 2014. – 88 с. – (Современная библиотека).

15. **Лоэртшер, Д.** Виртуальное образовательное пространство: создание интерактивного учебного пространства школы : в помощь педагогу-библиотекарю / Дэвид Лоэртшер, Кэрол Коклин, Эстер Розенфельд ; перевод: В. В. Зверевича, Т. О. Зверевич. – М. : РШБА, 2015. – 280 с.

16. **Орлов, В. В.** PR-технологии в управлении имиджем библиотеки : учебно-практическое пособие / В. В. Орлов. – М. : Литера, 2015. – 192 с. – (Современная библиотека).

17. **Сабинина, Т. Б.** Организационная культура библиотеки : учебно-методическое пособие / Т. Б. Сабинина. – СПб. : Профессия, 2014. – 304 с. – (Библиотека).

18. **Серебряная, М. Я.** Типология чтения и читателей художественной литературы : научно-практическое пособие / М. Я. Серебряная, Г. Н. Швецова-Водка. – М. : Литера, 2014. – 304 с. – (Современная библиотека).

19. **Татаринова, Е. А.** Выставки в библиотеке: зачем и как? : практическое пособие / Е. А. Татаринова. – М. : Литера, 2014. – 144 с. – (Современная библиотека).

20. **Чепелева, Л. Е.** Библиотека и информационное право : учебное пособие / Л. Е. Чепелева. – М. : Литера, 2014. – 176 с. – (Современная библиотека).

21. **Шеламова, Г. Н.** Библиотека выходит на улицы города : инновационные формы массовых акций / Г. Н. Шеламова, Н. Б. Ковальская. – М. : Либер-Дом, 2014. – 192 с. – (Библиотекарь и время. XXI век ; вып. 157).

Віцебская цэнтральная раённая бібліятэка прымала актыўны ўдзел у раённай акцыі “Поезд Перамогі”. Адбыліся сумесныя выезды бібліёбуса і аўтаклуба ў вескі Буяны, Хайсы, Лужасна. На стаянцы бібліёбуса чытачоў і жыхароў вескі віталі песнямі артысты Варонаўскага, Акцябрскага, Мазалаўскага СДК і супрацоўнікі Мазалаўскай дзіцячай школы мастацтваў.

У Сенненскім раёне для жыхароў вёсак Шынкава, Зямковічы, Алехнава было праведзена свята кнігі “Мудрости жизни учитесь у книг,” якое ўключала ўшанаванне лепшых чытачоў, віншавальны канцэрт, гульнявую праграму, а таксама сустрэчу з паэтам М. Траццяковым. Была афармлена перасоўная выстава-агляд кніг сучасных беларускіх аўтараў “Хорошим книгам – добрый путь”, з якой змаглі пазнаёміцца жыхары аддаленых вёсак.

Патрыятычнае выхаванне. Святкаванне 70-годдзя Перамогі ў Вялікай Айчыннай вайне стала адным з асноўных вектараў у актывізацыі дзейнасці бібліятэк вобласці па выхаванні ў падрастаючага пакалення павагі да нацыянальнай гісторыі і культуры, фарміраванні дзяржаўнасці і патрыятызму як важнейшых маральна-духоўных і сацыяльных каштоўнасцяў.

На працягу года бібліятэчнымі ўстановамі былі арганізаваны і праведзены:

– гарадскі конкурс па стварэнні буктрэйлераў “Книга о войне: новый формат” (Віцебская абласная бібліятэка);

– акцыі “Письмо ветерану”, “Весна Победы в каждый дом” (ДУК “Лепельская цэнтралізванавая бібліятэчная сістэма”), “Стихи о войне в кармане”, “Марш Великой Победы” (ДУК “Цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма г. Наваполацка”), патрыятычная акцыя “Неугасимый огонь памяти”, цыкл мерапрыемстваў “Этих дней не смолкнет слава” (ДУК “Цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма г. Віцебска”);

– фэст-рэквіем “Победителю-солдату посвящается…” (кніжныя і фотавыставы “Літаратурны парад Перамогі”, “Ветераны родного края”, ДУК “Лепельская цэнтралізванавая бібліятэчная сістэма”);

– культурна-адукацыйная программа “Мне выпала честь прикоснуться к Победе” (ДУК “Аршанская цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма”);

– выстава-інсталяцыя “Вайна ў лёсе маей сям’і” (арганізавана ў бібліёбусе і афармлена ў выглядзе міні-музея “Поезд Перамогі”, ДУК “Віцебская раённая цэнтралізваная бібліятэчная сістэма”);

– выстава-акцыя “Фронтовые страницы” (у экспазіцыі прадстаўлены лісты ўдзельнікаў вайны, а таксама ўнікальныя фотаздымкі ваеннага часу. Вынікам акцыі стала выданне зборніка “И вспомнить страшно, и забыть нельзя…”, Полацкая цэнтральная раённая бібліятэка імя Ф. Скарыны);

– тыдзень памяці “И помнит мир спасённый” (ДУК “Цэнтральная бібліятэчная сістэма Браслаўскага раёна”);

– інфармацыйная гадзіна “Никто не забыт, ничто не забыто” (ДУК “Гарадоцкі культурна-асветніцкі цэнтр і сетка публічных бібліятэк”).

У рамках ***Года моладзі*** ў бібліятэках Віцебшчыны праведзены:

– абласны конкурс відэаролікаў “Читаем о войне” (сумесны праект БРСМ і Віцебскай абласной бібліятэкі);

– форум таленавітай моладзі Аршаншчыны “Таланты молодых” (цэнтральная бібліятэка імя А.С. Пушкіна ДУК “Аршанская цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма”);

– свята кнігі і чытання “BIBLIOWEEKEND” (ДУК “Цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма г. Наваполацка”);

– акцыя ў падтрымку чытання “Библиотека в открытом формате”, маладзёжны праект “Мы в теме”, праект па неакадэмічным вывучэнні беларускай мовы ў інтэрактыўнай форме “Мова і стыль” (Полацкая цэнтральная раённая бібліятэка імя Ф. Скарыны);

– сацыяльна-культурны праект “Год 2015. Моладзь. Час. Бібліятэка” (ДУК “Лепельская цэнтралізаваня бібліятэчная сістэма”) і іншыя мерапрыемствы.

Публічныя цэнтры прававой інфармацыі. Фарміраванню адзінай інфармацыйна-прававой прасторы садзейнічала работа **96** публічных цэнтраў прававой інфармацыі, паслугамі якіх скарысталіся больш за **13** тыс. чытачоў. Колькасць зваротаў да баз дадзеных прававой тэматыкі склала больш за **15** тыс. зваротаў. На працягу года ў вобласці былі праведзены **282** юрыдычныя кансультацыі з удзелам кіраўнікоў і спецыялістаў юрыдычных служб, праваахоўных органаў, прадстаўнікоў органаў мясцовай улады.

Сёння з мэтай найбольш поўнага раскрыцця фондаў і прыцягнення новых карыстальнікаў у ПЦПІ Віцебскай вобласці афармляюцца кніжныя выставы, ладзяцца адкрытыя прагляды літаратуры, праводзяцца масавыя мерапрыемствы. У якіх прымаюць удзел прадстаўнікі праваахоўных органаў, юрысты-практыкі, медыцынскія супрацоўнікі, кіраўнікі і спецыялісты іншых ведамстваў.

У 2015 годзе ў бібліятэках ДУК “Полацкая раённая цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма” праведзена каля 180 мерапрыемтваў па прававым выхаванні. Супрацоўнікі ПЦПІ цэнтральнай раённай бібліятэкі імя Ф. Скарыны актыўна працавалі па мэтавых праграмах: “Основы правовых знаний”, “Правовой эрудит”, “Правовая грамотность молодежи”, “Молодежь и Закон”.

У рамках работы публічных цэнтраў ДУ “Цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма г. Віцебска” для насельніцтва былі праведзены юрыдычныя кансультацыі па пытаннях сямейнага і спадчыннага права (ЦГБ імя М. Горкага), прававы дыялог “Мы и закон” з удзелам натарыуса Г. Сяргушкінай (бібліятэка імя І. Крылова), кансультацыя юрыста Віцебскага ўпраўлення Дэпартамента дзяржаўнай інспекцыі працы Г. Галай “Асновы працоўных зносін” (бібліятэка імя Еўфрасінні Полацкай), сустрэча юных чытачоў з інспектарам аддзела агітацыі і прапаганды ДАІ УУС В. Чэпікам, прысвечаная правілам паводзінаў на дарозе (дзіцячая бібліятэка імя А. Гайдара).

12. **Русакова, Л. Н.** Библиотека работает для Вас! День библиотек в Новополоцке / Л. Русакова // Бібліятэка ў ракурсе / складальнікі: Л. І. Макаранкава, В. А. Тамашова. – Мінск : Красіка-Прынт, 2015. – С. 15–16. – (Бібліятэка прапануе : кніжная серыя).

13. **Семенова, Ю.** Чтобы помнили потомки / Ю. Семенова // Няхай ведаюць нашчадкі / складальнікі: Л. І. Макаранкава, В. А. Тамашова. – Мінск : Красіка-Прынт, 2015. – С. 4–5. – (Бібліятэка прапануе : кніжная серыя).

14. **Труханёнок, И.** 70-летию Великой Победы – 70 фронтовых судеб / И. Труханёнок // Бібліятэчны свет. – 2015. – № 6. – С. 9–11. – (У публічных бібліятэках).

Падрыхтавала Г. Капліна

НОВЫЯ ПАСТУПЛЕННІ ЛІТАРАТУРЫ ПА БІБЛІЯТЭКАЗНАЎСТВЕ, БІБЛІЯГРАФАЗНАЎСТВЕ І КНІГАЗНАЎСТВЕ

Звяртаем увагу бібліятэчных работнікаў, спецыялістаў у вобласці інфармацыйных тэхналогій на новыя паступленні прафесійнай літаратуры, якія з’явіліся ў фондзе Віцебскай абласной бібліятэкі імя У.І. Леніна.

1. **Алешин, Л. И.** Библиотечные сервисы : научно-практическое пособие / Л. И. Алешин, М. А. Ордынская. – М. : Литера, 2015. – 304 с. – (Современная библиотека).

2. **Алешин, Л. И.** Внестационарное библиотечное обслуживание : учебно-практическое пособие / Л. И. Алешин. – М. : Литера, 2014. – 288 с. + 1 электрон. опт. диск (CD-ROM). – (Современная библиотека).

3. **Алешин, Л. И.** Создание сайтов для библиотек : учебно-практическое пособие / Л. И. Алешин, М. А. Ордынская. – М. : Литера, 2013. – 272 с. – (Современная библиотека).

4. **Библиотечно-информационное** образование : новые концепции и технологии развития / [И. С. Пилко и др.]. – М. : Литера, 2014. – 304 с. – (Современная библиотека).

5. **Бородина, В. А.** Психология библиотечного обслуживания : научно-практическое пособие / В. А. Бородина. – М. : Литера, 2013. – 289 с. – (Современная библиотека).

6. **Бычкова, Е. Ф.** Экологическая информация в библиотечном мире : методическое пособие / Е. Ф. Бычкова. – М. : ГПНТБ России, 2014. – 112 с.

7. **Вертакова, Ю. В.** Связи с общественностью / Ю. В. Вертакова, О. В. Согачева. – Старый Оскол : ТНТ, 2014. – 316 с.

8. **Головко, С. И.** Культурно-просветительская деятельность библиотек : монография / С. И. Головко. – М. : Литера, 2014. – 168 с. – (Современная библиотека).

БІБЛІЯГРАФІЯ
ПУБЛІКАЦЫІ СУПРАЦОЎНІКАЎ БІБЛІЯТЭК ВІЦЕБСКАЙ ВОБЛАСЦІ Ў ПРАФЕСІЙНЫХ ВЫДАННЯХ

1. **Анегдина, М. В.** Региональный электронный проект “Афганистан. Без права на забвение”: формирование и использование / М. В. Анегдина // Медиатека и мир. – 2015. – № 1. – С. 45.
2. **Гуменник, З.** Литературный ринг : сценарий / З. Гуменник // Гэты цуд завецца – кніга / складальнікі: Л. І. Макаранка, В. А. Тамашова. – Мінск : Красіка-Прынт, 2015. – С. 15–17. – (Бібліятэка прапануе: кніжная серыя).
3. **Зуева, Т.** Духовность – категория вечная / Т. Зуева // Матулін дзень у бібліятэцы / складальнікі: Л. І. Макаранка, В. А. Тамашова. – Мінск : Красіка-Прынт, 2015. – С. 23–24. – (Бібліятэка прапануе: кніжная серыя).
4. **Калужонок, Н.** “Прававая мама” / Н. Калужонок // Матулін дзень у бібліятэцы / складальнікі: Л. І. Макаранка, В. А. Тамашова. – Мінск : Красіка-Прынт, 2015. – С. 26–29. – (Бібліятэка прапануе : кніжная серыя).
5. **Каралёва, А.** Мы не ў праве забыцца, мы абавязаны памятаць…” : Обальская гарпасялковая бібліятэка / А. Каралёва // Бібліятэчны свет. – 2015. – № 2. – С. 11–12.
6. **Конышева, Т. М.** С чего начинается библиотека? Размышления методиста / Т. Конышева // Бібліятэка ў ракурсе… / складальнікі: Л. І. Макаранкава, В. А. Тамашова. – Мінск : Красіка-Прынт, 2015. – С. 10 – 12. – (Бібліятэка прапануе : кніжная серыя).
7. **Кореневская, Н. С.** За правовыми знаниями в библиотеку: из опыта работы ПЦПИ г. Новополоцка / Н. С. Кореневская // Право.by. – 2015. – № 5. – С. 145 – 148.
8. **Мазго, Е.** Литературный салют любимому Лепелю / Е. Мазго // Бібліятэчны свет. – 2015. – № 5. – С. 13.
9. **Печенова, О. В.** Вырастает в поле лен: путешествие в страну белорусского шелка / О. В. Печенова // Вандроўка ў мінулае родных мясцін / складальнікі: Л. І. Макаранка, В. А. Тамашова. – Мінск : Красіка-Прынт, 2015. – С. 20–23. – (Бібліятэка прапануе : кніжная серыя).
10. **Печенова, О. В.** Наша пресса – на все интересы / О. В. Печенова // Гэты цуд завецца – кніга / складальнікі: Л. І. Макаранка, В. А. Тамашова. – Мінск : Красіка-Прынт, 2015. – С.36–40. – (Бібліятэка прапануе : кніжная серыя).
11. **Рогачева, Л. И.** База данных «Дарогамі вызвалення Віцебшчыны»: опыт создания и использования / Л. И. Рогачева // Территория 60: Библиотеки Псковской области : сборник / составители: О. В. Акинфиева, А. Л. Левченко ; главный редактор В. И. Павлова. – Псков : Псковская областная универсальная научная библиотека, 2015. – Вып. 17. – С. 20–22.

Праводзіцца значная інфармацыйная і кансультатыўная работа ў ПЦПІ, якія дзейнічаюць на базе ДУК “Цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма г. Наваполацка”. У рамках праекта “Информация о налогах для всех” спецыялістамі інспекцыі МНЗ па г. Наваполацку штомесячна праводзяцца індывідуальныя кансультацыі для фізічных і юрыдычных асоб. Арганізаваны дзяжурствы і дыстанцыйныя кансультацыі “Студэнцкай службы прававой дапамогі”. У 2015 годзе супрацоўнікі ЦБС прымалі ўдзел у Міжнародным кангрэсе “Библиотека как феномен культуры”, прадстаўляючы вопыт бібліятэчнай сістэмы ў павышэнні прававой асветы рэгіёна.

Сёння на базе бібліятэк Глыбоцкага раёна дзейнічаюць клубы прававой скіраванасці: “Сучаснік” (цэнтральная бібліятэка) і “Лінія” (Падсвільская гарпасялковая бібліятэка).

У бібліятэках вобласці выкарыстоўваюцца розныя формы папулярызацыі прававых ведаў. Адзначым шэраг мерапрыемстваў: інфармацыйная гадзіна “Сімвалы незалежнасці: гісторыя і сучаснасць” (Верхнядзвінская ЦРБ), прававы лекторый “Твое жилье – узнай о нем все” (Лёзненская ЦБС), гадзіна права “Мая краіна – мой гонар” (Полсвіжская с/б-ка Лепельскай ЦБС), інтэлект-турнір “О праве знаю всё” (Міёрская цэнтральная бібліятэка), урок самаменеджменту “Мы – будучае квітнеючай Беларусі” (Пастаўская цэнтральная бібліятэка), конкурсна-гульнявая праграма “Правовой лабиринт” (Ушацкая дзіцячая бібліятэка).

Пытанні прававой тэматыкі разглядаліся спецыялістамі бібліятэк на пасяджэннях круглых сталоў, семінарах. Так, былі праведзены круглы стол “Молодежь Беларуси: традиции и будущее” з удзелам грамадскага аб’яднання БРСМ (Наваполацк) і “Закон мне гарантирует” сумесна з ТЦСАН і таварыствам інвалідаў (Лёзна).

Ажыццяўляючы выдавецкую дзейнасць, бібліятэкі ствараюць дапаможнікі рознай тэматычнай скіраванасці: бібліяграфічныя дапаможнікі “Молодой специалист: гарантии и льготы”, “Выборы: история и современность”, “Правовое поле подростка”, “Союзное государство” (Наваполацкая ЦБС), “Пенсионная система Республики Беларусь” (Гарадоцкая ЦБС) і інш.

Аблсугоўванне людзей з абмежаванымі магчымасцямі. Абслугоўванне дадзенай катэгорыі насельніцтва праводзіцца ва ўсіх цэнтралізаваных бібліятэчных сістэмах Віцебскай вобласці. Актыўна працуюць у даным накірунку бібліятэкары Браслаўскай, Верхнядзвінскай, Віцебскай, Лепельскай, Аршанскай і інш. сістэм.

Так, у бібліятэках Браслаўскай ЦБС арганізавана дастаўка літаратуры і перыядычных выданняў на дом. На працягу года абслужана 254 чытачы, сярод якіх 51 з’яўляецца інвалідам.

Па папярэдніх заяўках ў бібліятэках Верхнядзвінскай ЦБС на даму абслужана 66 чытачоў.

У Віцебскім раёне для чытачоў на даму, інвалідаў, састарэлых людзей у бальніцах і аддаленых вёсках праведзены акцыі “Книгу в каждый дом”, “Мы – вместе”, “Дом з кнігай – дом без адзіноты”.

У Полацку бібліятэкі сістэмы працуюць па праграме “Чуткое сердце”, прадастаўляючы паслугі для людзей з абмежаванымі магчымасцямі. У рамках праграмы дзейнічае хатні абанемент “Книга-103”.

У Віцебску на абслугоўванні службы “Книга на дом” знаходзіцца 38 чытачоў.

Спецыяльны фонд бібліятэк вобласці, які ўтрымлівае агучаную літаратуру, літаратуру, выдадзеную ўзбуйненым шрыфтам і шрыфтам Брайля, складае больш за 13 тыс. адзінак. На працягу года ў бібліятэкі паступіла больш за 800 экз. агучанай літаратуры на суму 57,5 млн руб.

Для абслугоўвання інвалідаў па зроку у дзвюх бібліятэках (Аршанскай цэнтральнай раённай імя А.С. Пушкіна і бібліятэцы-філіяле № 9 Полацкай раённай сеткі публічных бібліятэк) створаны спецыялізаваныя сектары. Ад сектара пазастацыянарнага абслугоўвання Віцебскай цэнтральнай гарадской бібліятэкі імя М. Горкага дзейнічаюць 3 спецыялізаваныя бібліятэчныя пункты. Новыя спецыялізаваныя праграмы і тыфлаабсталяванне на працягу года не набываліся.

Для людзей з абмежаванымі магчымасцямі ў вобласці былі праведзены шматлікія мерапрыемствы, праекты, акцыі.

У Віцебскай абласной бібліятэцы ў рамках месячніка з 15 кастрычніка па 15 лістапада дзейнічала выстава дэкаратыўна-прыкладнога мастацтва “Мир увидеть душой”, на якой былі прадстаўлены творчыя работы членаў Віцебскай абласной арганізацыі ГА “Беларускае таварыства інвалідаў па зроку”, адбылося ўрачыстае ўзнагароджанне ўдзельнікаў выставы. У мерапрыемстве прынялі ўдзел старшыня Віцебскага аддзялення ГА “БелТІЗ” К. Ламчаноўскі і старшыня абласнога аддзялення ГА “Беларускі фонд міру” Т. Туманава.

У Лепельскім раёне для інвалідаў па зроку на базе мультымедыйнага цэнтра цэнтральнай бібліятэкі былі праведзены скайп-канферэнцыі з удзелам прадстаўнікоў Лепельскага раённага таварыства інвалідаў па зроку і расійскага маладзёжна-інфармацыйнага клуба з г. Балахна Ніжагародскай вобласці.

Дзейнасць бібліятэк вобласці развіваецца таксама ў рамках мэтавых праграм. Так, дзіцячая бібліятэка імя М. Астроўскага Віцебскай ГЦБС працуе па праграме “Особые дети”. Для дзяцей-інвалідаў клуба “Востраў надзеі” супрацоўнікамі былі арганізаваны свята дабрыні “Пусть вам солнце светит ярче”, гульнявая праграма “Книжное царство, мудрое государство”, свята вясны “Вясенняя казка” і інш.

У бібліятэках прайшлі літаратурны дэбют зборніка В. Мажылоўскага “Праклён мітрапаліта Феафіла” (Браслаўская цэнтральная раённая бібліятэка), вечар-сустрэча з інвалідам па зроку А. Дубко “Талант не может быть не зрячим”, выставы творчасці інвалідаў “Ограниченные возможности и неограниченные фантазии” (ДУК “Віцебская раённая цэнтралізваная бібліятэчная сістэма) і іншыя мерапрыемствы.

Так, у Браслаўскім раёне дзейнічаў праект “*Фантазія. Творчасць. Натхненне*” (дэманстраваліся творчыя работы супрацоўнікаў бібліятэк). Упершыню да прафесійнага свята – Дня бібліятэк Беларусі – былі арганізаваны велапрабег, які прайшоў пад дэвізам “*За Чытанне!*”, нясумны вечар “*Бібліяпрыцемкі”* і бібліяфэст “*Слаўся, бібліятэка!* ”.

У Глыбоцкім раёне ўкараніліся новыя формы выставачнай работы, праводзіліся інтэрактыўныя гульні (бібліядартс).

Прыкладамі па ўкараненні ў практыку работы буйнамаштабных праектаў у г. Віцебску можна лічыць арганізацыю і правядзенне літаратурнага свята да Дня горада “*Прыцягненне Віцебскай зямлі*”, акцыю “*Бібліяноч-2015*”.

Аршанскай ЦБС да Года моладзі было распрацавана сацыякультурнае мерапрыемства – скрыжаванне пакаленняў “*Год молодежи – год Великой Победы*”, якое ўключала патрыятычны флэшмоб, акцыю “*Споём гимн вместе*”, патрыятычную культурна-адукацыйную праграму “*Мне выпала честь прикоснуться к Победе*”. Вельмі творча падышлі метадысты да распрацоўкі сцэнарнага плана па правядзенні раённага свята паэзіі “*Як жыць – дык жыць для Беларусі*”, якое адбылося ў в. Ляўкі з удзелам вядомых пісьменнікаў Віцебшчыны і Аршаншчыны: Т.І. Красновай-Гусачэнкі, Б.П. Беляжэнкі, К.Р. Нілава, С.А. Трафімава, а таксама дэлегацый з гарадоў-пабрацімаў. У 2015 годзе ў рамках святкавання рэспубліканскага Дня праваслаўнай кнігі метадыстамі быў упершыню арганізаваны і праведзены фестываль праваслаўнай кнігі “*Дорогами православия*”.

Докшыцкі раён арганізаваў рэкламны праект “*Библиотека вне стен*”. Да Дня моладзі на гарадской плошчы ладзілі тэматычную пляцоўку “*Бібліякафэ*”. У рамках рэспубліканскай акцыі *“Чытаем усёй сям’ёй*” пачаў рэалізоўвацца праект “*Сямейнае чытанне*”.

Метадысты Наваполацкай ЦБС падрыхтавалі і арганізавалі свята кнігі і чытання *“BIBLIOWEEKEND*”, у падрыхтоўцы і правядзенні якога прымалі ўдзел супрацоўнікі ўсіх бібліятэк ЦБС.

У бібліятэках Верхнядзвінска прайшлі акцыі “*З кніжкай на скамейцы*”, “*Кніжка выйшла пагуляць*”, “*Вулічная чытальная зала*”.

У Віцебскім раёне рэалізаваны праект “*Тэатр ваеннай кнігі*” і інш.

Падводзячы вынікі дзейнасці метадычных служб Віцебскай вобласці можна сцвярджаць, што яна развіваецца ў рамках традыцыйных і сучасных форм і метадаў работы. А галоўныя прыярытэты метадычных служб – аналіз і прагназаванне дзейнасці бібліятэчнай справы, вывучэнне і ўкараненне інавацыйных працэсаў у бібліятэках, развіццё навукова-метадычнай дзейнасці – скіраваны на ўдасканаленне сістэмы прафесійнай адукацыі бібліятэчных работнікаў.

дзейнасці. Супрацоўнікі аддзелаў маркетынгу выдавалі інфармацыйныя матэрыялы, сцэнарыі, электронныя прэзентацыі, друкаваліся ў прафесійным і мясцовым перыядычным друку, аказвалі дапамогу бібліятэкарам сеткі ў складанні і выданні буклетаў рознага накірунку, электронных прэзентацый, аўтарскіх мэтавых праграм, праектаў і інш.

Докшыцкай ЦБС былі распрацаваны метадычныя рэкамендацыі "*Прапагандуем беларускую кнігу*". Гарадоцкай ЦБС падрыхтаваны серыі буклетаў "*Выбор профессии – выбор жизненного успеха*" і *"Памяць, якой не будзе забыцця*", прысвечаныя 70-годдзю Перамогі. З лепшымі творчымі знаходкамі і дасягненнямі бібліятэк Віцебскай ГЦБС можна пазнаёміцца на старонках штоквартальнага інфармацыйнага бюлетэня "*Бібліятэчная мазаіка*", які выпускае адзел бібліятэчнай рэкламы і маркетынгу. Сенненскай ЦБС у дапамогу бібліятэкарам распрацаваны метадычны дапаможнік "*Рэклама чытання сярод моладзі*" і інш.

Бібліятэкі вобласці прымалі ўдзел у сацыялагічных даследаваннях, праводзілі анкетаванні, аналізы чытання.

У справаздачным годзе супрацоўнікі бібліятэк прынялі ўдзел у маніторынгу чытаемасці твораў членаў Саюза пісьменнікаў Беларусі і рэспубліканскім даследаванні "Состояние информатизации библиотек Республики Беларусь на современном этапе".

У Шаркаўшчыне з мэтай вызначэння поглядаў моладзі на сучасную бібліятэку было праведзена сацыялагічнае даследаванне "*Библиотека. Взгляд молодёжи*", Докшыцкай сістэмай праведзена анкетаванне "*Моладзь і кніга*". Метадыстамі Наваполацка была распрацавана *анкета карыстальніка бібліятэкі ва ўзросце ад 14 гадоў да 31 года.* У Лёзна з мэтай папулярызацыі бібліятэкі, кнігі і чытання ў бібліятэках сістэмы праводзіліся бліц-апытанні і анкетаванні, аналізы чытання "*Лепшыя кнігі пра вайну*", экспрэс-апытанні для падлеткаў "*Бібліятэка для мяне – гэта…*", "*Мир чтения – молодым*" і інш.

Неад'емнай часткай бібліятэчнай практыкі з'яўляецца адлюстраванне яе дзейнасці ў сродках масавай інфармацыі. Так, навіны аб галоўных падзеях бібліятэчнага жыцця горада Віцебска рэгулярна змяшчаюцца на сайтах ЦБС і Віцебскага гарвыканкама. У праграмах "Тэлерадыёкампаніі "Віцебск" "Время АРТ" і "Центр внимания" ў 2015 годзе прайшлі сюжэты з удзелам дырэктара ЦБС Г.Г. Данілавай.

Аршанскай ЦБС у мінулым годзе было прадоўжана цеснае супрацоўніцтва са СМІ. На тэлебачанні выйшла 30 сюжэтаў аб рабоце бібліятэк. Распрацаваны сумесны праект "*Библиотекарь советует прочитать*" (тэлеканал "Скіф") прадоўжыў свае існаванне. На працягу года ў выпусках праграмы "Навіны" выйшла 11 перадач. У ролі вядучых выступілі супрацоўнікі бібліятэк, якія расказвалі пра найбольш цікавыя кнігі, якія паступаюць у фонды бібліятэк.

Павышэнню прывабнасці іміджу бібліятэкі спрыяюць разнастайныя праекты, акцыі, фестывалі, мерапрыемствы, якія рэалізуюцца супрацоўнікамі аддзелаў бібліятэчных маркетынгаў.

Да Дня пажылых людзей у бібліятэках вобласці былі рэалізаваны праект "Библиотека без границ" (Браслаўская ЦРБ), праведзены акцыі "Милосердность с библиотечной пропиской" (ДУК "Дубровенская цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма"), "Осень жизни", "Старшее поколение выбирает общение" (ДУК "Глыбоцкая цэнтралізваная бібліятэчная сістэма"), творчыя сустрэчы з паэтамі Г. Сіняковай, А. Івановым "Поэзия, гостья небесная", Б. Беляженка "Круги земные Бориса Бележенко", Н. Салаўёвай "Я напишу свою картину…" (ДУК "Цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма г. Віцебска"). Для пажылых людзей дзейнічала больш за 40 клубаў, сярод якіх "Еще не вечер" пры цэнтральнай бібліятэцы імя У. Маякоўскага Наваполацкай ЦБС, "Залаты ўзрост" Гарадоцкай цэнтральнай раённай бібліятэкі, "Сустрэча" Друеўскай сельскай бібліятэкі Браслаўскага раёна і інш.

Сёння функцыі бібліятэчнага абслугоўвання набываюць больш шматаспектны характар, арыентуюць бібліятэкі на рашэнне цэлага комплексу задач. Першачарговымі з іх з'яўляюцца арганізацыя роўных магчымасцей доступу да інфармацыі, пашырэнне спектра інфармацыйных паслуг, стварэнне якасна новых сервісаў і служб, укараненне інавацыйных форм і метадаў работы, мадэрнізацыя тэхналагічных працэсаў абслугоўвання. З ліку задач, якія неабходна вырашаць бібліятэкам на сучасным этапе:

– актывізацыя дзейнасці, скіраванай на папулярызацыю нацыянальнай культуры, літаратуры і мастацтва ў рамках Года культуры;

– развіццё сацыяльнага партнёрства ў фарміраванні сукупнага бібліятэчнага фонду;

– карпаратыўнасць у рэалізацыі праектнай дзейнасці і стварэнні электронных рэсурсаў.

МЕТАДЫЧНАЯ ДЗЕЙНАСЦЬ БІБЛІЯТЭК

Балабух Т.А.,
вядучы бібліятэкар аддзела бібліятэказнаўства
ДУ "Віцебская абласная бібліятэка імя У.І. Леніна"

Адной з галоўных праблем, якую сёння вырашаюць метадычныя службы бібліятэк розных узроўняў, з'яўляецца праблема павышэння і абнаўлення якасці метадычных паслуг па ўсіх накірунках бібліятэчнай дзейнасці. Вырашэнне дадзенай праблемы скіравана на ўдасканаленне безперапыннай адукацыі супрацоўнікаў, развіццё новых форм сацыяльнага партнёрства, новых форм метадычнай падтрымкі праз стварэнне сумесных праектаў у адзінай віртуальнай прасторы.

Шматлікасць форм метадычнай работы стварае рэальныя ўмовы для таго, каб кожная бібліятэка – метадычны цэнтр выбрала той варыянт, які б з'яўляўся найбольш аптымальным і адпавядаў яе рэсурсным (у т.л. і кадравым) магчымасцям, мясцовым традыцыям і ўмовам. Сёння бібліятэкамі – метадычнымі цэнтрамі назапашаны багаты вопыт па самых розных накірунках метадычнай дзейнасці.

Асаблівую ролю ў метадычнай дзейнасці адыгрывае стварэнне сістэмы павышэння кваліфікацыі і дадатковай прафесійнай адукацыі бібліятэчных спецыялістаў. Самай распаўсюджанай формай павышэння кваліфікацыі застаюцца семінары, якія скіраваны не толькі на атрыманне новых ведаў і навыкаў, але і на пашырэнне кругагляду работнікаў, развіццё арганізацыйнай культуры.

Сярод семінараў, праведзеных на працягу года спецыялістамі публічных бібліятэк Віцебскай вобласці, адзначым абласны семінар "*Сучасныя тэндэнцыі ў арганізацыі бібліятэчнага абслугоўвання: рэгіянальны вопыт*" (арганізатары – ДУ "Віцебская абласная бібліятэка імя У.І. Леніна" і ДУК "Цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма Браслаўскага раёна"), семінары "*Маладзёжнае скрыжаванне: прававое, маральнае, патрыятычнае выхаванне ў бібліятэках*", "*Информационно-библиографическая деятельность библиотек: состояние, проблемы, перспективы*" (Лепельская ЦБС), "*Бібліятэка для моладзі – пошук ідэальнай мадэлі*" (Чашніцкая ЦБС), "*Бібліятэка і час: пошук і выкарыстанне новых форм далучэння насельніцтва да кнігі*", "*Праектная дзейнасць бібліятэк як спосаб рэалізацыі творчых ідэй*" (Віцебская РЦБС), "*Работа з моладдзю – адзін з фактараў падтрымкі станоўчага іміджу бібліятэкі*" (Докшыцкая ЦБС). Віцебская ГЦБС правяла семінары "*Публичные библиотеки в социокультурной среде города: стратегия развития. Библиотеки Витебска: 2014 год – итоги, задачи на 2015 год*", "*Роль библиотек в выполнении государственной программы по профилактике ВИЧ-инфекции*" (сумесна з ДУ "Віцебскі занальны цэнтр гігіены і эпідэміялогіі"), "*Стратегия развития современных библиотек в меняющемся мире*" (сумесна з ДУК "Барысаўская цэнтральная раённая бібліятэка імя І.Х. Каладзеева").

З нагоды 70-годдзя Вялікай Перамогі былі арганізаваны і праведзены міжнародны семінар "*70-летию Великой Победы посвящается…*" (Лёзненская ЦРБ), раённыя семінары "*Арганізацыя работы па патрыятычным выхаванні ў сістэме бібліятэк: інавацыйныя падыходы і тэхналогіі*" (Сенненская ЦБС), "*Вясна. Маладосць. Перамога*" (Шаркаўшчынская ЦБС).

Такім чынам, на працягу года бібліятэкары абмяркоўвалі важнейшыя аспекты патрыятычнага выхавання ў сучасных умовах, закраналі пытанні маральна-духоўнага выхавання моладзі, выкарыстанне сучасных тэхналогій пры папулярызацыі кнігі і чытання ў маладзёжным асяродку.

Працягвалі сваю работу Школа маладога бібліятэкара "*Библиокласс*" Браслаўскай ЦБС, бібліятэчны ліцэй "*Азбука прафесійнага майстэрства*" і прафесійны клуб *"ДИВО*" Лепельскай ЦБС, клуб бібліятэкараў "*Сустрэча*" Бешанковіцкай ЦБС. У Наваполацку прафесійная вучоба ў 2015 г. была накіравана на работу з маладымі бібліятэкарамі. Аддзелам бібліятэчнага маркетынгу быў распрацаваны праект "*Год молодежи на молодежной волне*", у рамках якога прайшлі: дзень прафесійнай інфармацыі "Будущее библиотек – за молодыми!", мабільны Дзень інфармацыі «Мы "ЗА" здоровый образ жизни». Аршанскай ЦБС былі праведзены заняткі ў "*Школе маладога бібліятэкара"* для сельскіх бібліятэкараў, працягваў работу прафесійны клуб "*Сучасніца*" Міёрскай ЦБС і іншыя.

Дзейснай формай павышэння кваліфікацыі з'яўляецца правядзенне прафесійных і творчых бібліятэчных конкурсаў. Так, Полацкай ЦБС праведзены раённыя конкурсы "*О библиотеках в буклете*" (на лепшы рэкламны буклет) і "*Лепшы праект года–2015*" (на лепшы бібліятэчны праект для моладзі), Пастаўскай ЦБС – "*Береги здоровье смолоду*" (на лепшы сцэнарый па здаровым ладзе жыцця для моладзі), Сенненскай ЦБС – "*И память подвига нам книга оживляет*" (на лепшую работу па патрыятычным выхаванні да 70-годдзя Перамогі), Лёзненскай ЦБС – "Знаёмцеся, новая кніга" (на лепшую прэзентацыю новай беларускай кнігі), Чашніцкай ЦБС – краязнаўчы конкурс "*Альбом гісторыі адкрыты…*", Верхнядзвінскай ЦБС – "*Тэрыторыя ведаў і дабра*" (на лепшую публікацыю аб рабоце бібліятэк) і "*Войны священные страницы*" (на лепшы бібліяграфічны агляд літаратуры аб Вялікай Айчыннай вайне). Шумілінскай ЦБС праводзіўся раённы агляд-конкурс па актывізацыі работы бібліятэк з моладзю "*Я – грамадзянін Рэспублікі Беларусь*", Бешанковіцкай ЦБС – "*Бібліятэка – тэрыторыя моладзі*", Міёрскай ЦБ – конкурс па добраўпарадкаванні тэрыторый, Віцебскай ЦБС – конкурс праектаў "*От собрания книг к собранию людей*". Віцебская цэнтральная раённая бібліятэка арганізавала конкурс на лепшы бібліятэчна-інавацыйны праект па рэкламе бібліятэкі "*Библиотека – как развивающая среда нового поколения*" і конкурс па стварэнні брэнда сваёй мясцовасці "*Бібліятэчнае краязнаўства – тэрыторыя вялікіх магчымасцяў*". Шаркаўшчынская ЦБС правяла конкурс прафесійнага майстэрства "*Лепшы бібліятэкар года*".

Традыцыйнымі ў бібліятэках з'яўляюцца круглыя сталы, дзе падводзяцца вынікі работы сістэмы за год і акрэсліваюцца перспектывы развіцця, адбываецца абмен вопытам, знаёмства з навінкамі літаратуры. Праводзяцца вытворчыя нарады і пасяджэнні Саветаў пры дырэктары, на якіх адбываецца знаёмства з афіцыйнай дакументацыяй, даюцца кансультацыі па асобных пытаннях дзейнасці, вырашаюцца арганізацыйныя пытанні і інш.

Немалаважнай з'яўляецца і аналітычная дзейнасць метадычных аддзелаў. Так, метадысты бібліятэчных сістэм на працягу года ажыццяўлялі маніторынг дзейнасці бібліятэк, наведвалі сельскія бібілятэкі, аказвалі метадычную і практычную дапамогу. Значная ўвага надавалася выдавецкай